

GULBENES NOVADA DOME

APSTIPRINĀTS

Gulbenes novada domes sēdē

2010. gada 29.jūnija

(protokols Nr.8, 15&)

Gulbenes novada domes

priekšsēdētāja _____

S.Daudziņa

2010.gada __. _____

GULBENES PILSĒTAS TERITORIJAS PLĀNOJUMS

2010.-2022.gads

I daļa

PASKAIDROJUMA RAKSTS

Galīgā redakcija

Izstrādātājs:

Gulbenes novada dome

Gulbene, 2010.

SATURA RĀDĪTĀJS

IEVADS	4
1. DAĻA. GULBENES PILSĒTAS PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS, PRIEKŠNOTEIKUMI UN ATTĪSTĪBAS IESPĒJAS.....	6
1.1. TERITORIJAS PLĀNOJUMA IZSTRĀDES NOSACĪJUMI	6
1.1.1. Tiesiskais satvars	6
1.1.2. Institūciju nosacījumi un prasības	10
1.2. TERITORIJAS VISPĀRĒJS RAKSTUROJUMS UN ATTĪSTĪBAS PRIEKŠNOTEIKUMI.....	11
1.2.1. Dabas apstākļi.....	12
1.2.1.1. Reljefs un ģeoloģiskā uzbūve.....	12
1.2.1.2. Klimats.....	15
1.2.1.3. Ūdeņi	15
1.2.2. Satiksmes infrastruktūra un sakari	15
1.2.2.1. Ceļi un ielas	16
1.2.2.2. Dzelzceļš	16
1.2.2.3. Veloceliņi un velomaršruti	17
1.2.2.4. Gājēju kustība.....	17
1.2.2.5. Telekomunikācijas	17
1.2.3. Inženiertehniskā apgāde.....	18
1.2.3.1. Ūdensapgāde	18
1.2.3.2. Kanalizācija	19
1.2.3.3. Virsējo ūdeņu kanalizācija.....	19
1.2.3.4. Atkritumu apsaimniekošana	20
1.2.3.5. Elektroapgāde.....	20
1.2.3.6. Gāzes apgāde	21
1.2.3.7. Siltumapgāde.....	21
1.2.4. Vides stāvoklis	22
1.2.4.1. Gaisa kvalitāte	22
1.2.4.2. Pazemes dzeramā ūdens kvalitāte	22
1.2.4.3. Vides kvalitātes „karstie” punkti	23
1.2.5. Publiskās apbūves teritorijas	25
1.2.5.1. Izglītības un kultūras iestādes	25
1.2.5.2. Veselības un sociālās aprūpes iestādes	34
1.2.5.3. Valsts aizsardzības teritorijas un objekti	35
1.2.5.4. Baznīcas.....	35
1.2.5.5. Civilā aizsardzība un ugunsdrošība	35
1.2.6. Komercestādes	36
1.2.7. Mājoklis.....	36
1.2.8. Apzaļumotās platības (Zaļās teritorijas)	37
1.2.9. Aizsargājamie dabas un kultūrvēsturiskie objekti.....	39
1.2.9.1. Aizsargājamās dabas teritorijas un objekti.....	39
1.2.9.2. Valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi.....	40
1.2.10. Gulbenes attīstības resursi	53
1.2.10.1. Cilvēkresursi	53
1.2.10.2. Dabas resursu izmantošana.....	55
1.2.10.3. Ekonomiskais potenciāls	55
1.2.10.4. Zemes izmantošana un īpašumu struktūra	57
2. DAĻA GULBENES PILSĒTAS PERSPEKTĪVĀ ATTĪSTĪBA.....	61
2.1. GULBENES ATTĪSTĪBAS REDZĒJUMS	61
2.1.1. Nacionālais konteksts	61
2.1.2. Reģionālais konteksts	63
2.1.3. Vēsturiskais konteksts.....	64
2.2. TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS MĒRĶI UN VIRZIENI	64
2.2.1. Pilsētas attīstības programmā noteiktie mērķi un prioritātes, kas saistāmi ar teritorijas plānojuma izstrādi.	64
2.2.2. Gulbenes pilsētas plānotā un atļautā teritorijas izmantošana.....	65
2.2.2.1. Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas	67

2.2.2.2. Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorija.....	67
2.2.2.3. Jauktās dzīvojamo un darījumu apbūves teritorijas.....	68
2.2.2.4. Sabiedrisko objektu apbūves teritorija	68
2.2.2.5. Darījumu iestāžu apbūves teritorija.....	68
2.2.2.6. Jauktās ražošanas teritorijas	69
2.2.2.7. Tehniskās apbūves teritorijas	69
2.2.2.8. Transportlīdzekļu garāžu apbūves teritorija	69
2.2.2.9. Lauksaimniecībā izmantojamās teritorijas, sakņu un augļu dārzi.....	70
2.2.2.10. Tūrisma un rekreācijas teritorijas.....	70
2.2.2.11. Mežu un meža parku teritorijas.....	70
2.2.2.12. Kapsētu teritorijas	71
2.2.2.13. Transporta infrastruktūras teritorija.....	71
2.2.2.14. Virszemes ūdens objektu teritorijas	71
2.2.2.15. Dabas pamatne.....	71
2.2.2.17. Ģeodēziskie atbalsta punkti.....	71
2.2.2.18. Teritorijas, kurām nepieciešams detālplānojums.....	72
2.2.2.19. Būvniecībai nelabvēlīgās teritorijas, kā arī teritorijas , kurām nepieciešama īpaša inženiertehniskā sagatavošana.....	72
2.3. NORĀDES TURPMĀKAJAI PILSĒTAS ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAI UN PLĀNA ĪSTENOŠANAI.	72
2.3.1. Kopējo interešu teritorijas	72
2.3.2. Teritorijas plānojuma grozīšana	73
2.3.3. Teritorijas izmantošanas un apbūves uzraudzība un kontrole.....	73
2.3.4. Civilā aizsardzība un ugunsdrošība	73
Pielikumi:	
1. Pašvaldības autoceļi, kas nodrošina satiksmi starp apdzīvotām vietām vai savieno apdzīvotās vietas ar augstākas nozīmes autoceļu tīklu.....	74
2. Projekta "Gulbenes ielu seguma rekonstrukcijas 2. un 3. kārtā iekļauto ielu saraksts.....	79
3. Komunālās saimniecības ūdeņu ieguves avoti Gulbenes pilsētā.....	82
4. Spārītes parka zemes vienību, kas atbilst meža zemēm, izvietojuma shēma.....	83
5. Ielu segumu shēma.....	84
6. Perspektīvo veloceļu shēma.....	85
7. Telekomunikāciju shēma.....	86
8. Ūdensapgādes shēma.....	87
9. Kanalizācijas tīklu shēma.....	88
10. Elektrisko tīklu shēma.....	89
11. Ielu apgaismojuma shēma.....	90
12. Gāzes apgādes shēma.....	91
13. Siltumapgādes tīklu shēma.....	92
14. Ugunsdzēsības ūdens ņemšanas vietu shēma.....	93
15. Kultūras pieminekļu shēma.....	94
16. Ielu rekonstrukcijas shēma.....	95
17. Gulbenes pilsētas īpašumā esošo tranzītielu, kas ir valsts reģionālo un vietējās nozīmes autoceļu turpinājums un attiecīgo valsts autoceļu shēma.....	96
18. Zemes īpašumu piederības shēma.....	97

Ievads

Gulbenes pilsēta aizņem 1189,8 ha lielu teritoriju, un 2010.gadā Gulbenes pilsētā dzīvoja 9128 iedzīvotāji. Pirmo reiz rakstos Gulbene (toreiz Gulbana) minēta Tālavas dalīšanas līgumā 1224.gadā, bet pilsētas tiesības Gulbene ieguva 1928.gadā.

Gulbenes pilsētai līdz jaunās teritorijas plānojuma redakcijas spēkā stāšanās brīdim ir saistošs „Gulbenes pilsētas teritorijas plānojums 1998. – 2010.gadam”.

Gulbenes pilsētas teritorijas plānojuma jaunā redakcija ir izstrādāta saskaņā ar Gulbenes pilsētas attīstības stratēģiju 2008.-2014.gadam un tajā ir apzināti, ietverti un risināti izvirzītie mērķi, uzdevumi pasākumi, kā arī noteikti to izpildes līdzekļi un secība.

Teritorijas plānojuma izstrāde uzsākta pamatojoties uz Gulbenes pilsētas domes 2008.gada 29.maija lēmumu „Par Gulbenes pilsētas teritorijas plānojuma izstrādi” (protokols Nr. 5,17&) un 2008.gada 28.augusta lēmumu „Par Gulbenes pilsētas teritorijas plānojuma darba uzdevuma apstiprināšanu un darba grupas izveidi”(protokols Nr. 8,18.&).

Pēc administratīvi teritoriālās reformas īstenošanas un Gulbenes novada izveides, teritorijas plānojuma izstrādi turpināja Gulbenes novada domes Attīstības un Īpašumu nodaļa. Pamatojoties uz Gulbenes novada domes 2009.gada 10.septembra lēmumu „Par Gulbenes pilsētas teritorijas plānojumu”, par Gulbenes pilsētas teritorijas plānojuma izstrādes vadītāju un darba grupas vadītāju apstiprināta Gulbenes novada domes Attīstības un Īpašumu nodaļas vadītāja S.Indričeva.

Teritorijas plānojums sagatavots 12 gadu periodam kā ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentu kopums, levērojot Gulbenes pilsētas integrēto attīstības programmu 2007.-2013. gadam un iepriekšējā – Gulbenes pilsētas teritorijas plānojuma (apstiprināts 22.06.2006.) pēctecību un jaunā pilsētas teritorijas plānojuma izstrādes procesā veikto izpēti darbu. Plānojuma izstrādē ņemtas vērā normatīvo aktu prasības, aplūkots nacionālo, reģionālo un rajona pašvaldības plānošanas dokumentu konteksts, izvērtēti institūciju nosacījumi un atsevišķu personu intereses, iespējamie telpiskās attīstības virzieni un pilsētas teritorijas zemes izmantošanas alternatīvas.

Teritorijas plānojums izstrādāts saskaņā ar LR likumu „Teritorijas plānošanas likums” (2002) un MK 2009.gada 6.oktobra noteikumiem Nr. 1148 "Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi”, kā arī ievērotas LR likuma „Reģionālās attīstības likums” prasības.

Gulbenes pilsētas teritorijas plānojuma izstrādē ņemtas vērā šādu augstāka līmeņa plānošanas dokumentu prasības:

1. Nacionālais attīstības plāns – kas ir Latvijas sociālekonomiskās attīstības stratēģiskais plānošanas dokuments laika posmā no 2007. – 2013. gadam;
2. Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2007.-2027, kas ietver arī Gulbenes rajona teritorijas plānojumu 2001.-2013. gadam.

Gulbenes pilsētas teritorijas plānojums izstrādāts digitālā (AUTOCAD programmatūrā) un analogā formātā, izmantojot Valsts zemes dienesta kadastra datus un VA Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras 2009.gada jūnijā sagatavoto topogrāfisko karti mērogā M 1 : 5000, LKS-92 koordinātu sistēmā.

Atbilstoši normatīvo aktu prasībām Gulbenes pilsētas teritorijas plānojuma teksta daļā un grafiski ir attēlotas teritorijas pašreizējā un noteikta perspektīvā atļautā izmantošana, pilsētas attīstības iespējas, virzieni un izmantošanas aprobežojumi.

Gulbenes pilsētas teritorijas plānojums sastāv no četrām savstarpēji saistītām sastāvdaļām – četriem sējumiem, kas ietver teksta un grafisko daļu:

1.sējums - Paskaidrojuma raksts – neatņemama teritorijas plānojuma sastāvdaļa, kurai jākalpo par dokumentu pašvaldības darbā pilsētas plānošanas jautājumos.

Ievadā norādīts izstrādes pamatojums, mērķi un teritorijas plānojuma struktūra.

Paskaidrojuma raksta I daļā sniegts Gulbenes pilsētas pašreizējās situācijas raksturojums un teritorijas attīstības priekšnoteikumi.

Paskaidrojuma raksta II daļa aprakstīts Gulbenes pilsētas perspektīvās attīstības redzējums, pilsētas loma un intereses teritorijas attīstības un plānošanas jautājumos nacionālā, reģionālā un novada, kā arī vēsturiskā kontekstā. Nodaļā norādīti teritorijas plānojuma galvenie īstenošanas principi, kas nosaka turpmāko detalizēto zemes izmantošanas plānošanu, zemes izmantošanas kontroli un šī teritorijas plānojuma izvērtēšanas un grozīšanas kārtību.

2.sējums – Grafiskā daļa, kas, atbilstoši MK noteikumu Nr.1148 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi” (06.10.2009.) 27.punktā prasībām, sastāv no trīs kartēm:

1. „Topogrāfiskā karte” M 1:5000, kas izmantota pašvaldības teritorijas plānojuma sagatavošanai.
2. „Teritorijas pašreizējā izmantošana” M 1:5000, kas attēlo pašreizējo teritorijas izmantošanu.
3. „Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana” M 1: 5000, kurā attēlots plānotais (atļautais) pilsētas teritorijas zemes iedalījums (zonējums) atbilstoši noteiktajam zemes izmantošanas veidam, kā arī kartes mērogam atbilstoša informācija par īpašiem aprobežojumiem un aizsargjoslām.

3.sējums – Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi nosaka prasības pilsētas teritorijas izmantošanai, būvniecībai un turpmākajam plānošanas procesam.

4.sējums – Pārskats par teritorijas plānojuma izstrādes procesu ietverts visa plānojuma procesa un lietvedības dokumentu apkopojums – pašvaldības lēmumi, kas attiecas uz plānojuma izstrādāšanu, izsniegtie nosacījumi plānojuma izstrādāšanai, sabiedriskās apspriešanas materiāli, t.sk. priekšlikumi, kuri tika saņemti 1. posma sabiedriskās apspriešanas laikā un teritorijas plānojuma 1.redakcijas sabiedriskās apspriešanas laikā.

Gulbenes pilsētas teritorijas plānojums būs tās turpmākās attīstības plānošanas dokuments līdz 2022.gadam, kas palīdzēs pašvaldībai izvērtēt katru attīstības ieceri, šo ieceri izvērtēt un saskaņot ar pilsētas attīstības kopējām interesēm, iedzīvotājiem kalpos kā informācijas avots par pilsētas nākotnes attīstības iespējām un nosacījumiem.

1. DAĻA. GULBENES PILSĒTAS PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS, PRIEKŠNOTEIKUMI UN ATTĪSTĪBAS IESPĒJAS

1.1. TERITORIJAS PLĀNOJUMA IZSTRĀDES NOSACĪJUMI

1.1.1. Tiesiskais satvars

Plānošanas procesā tiek apskatītas ļoti dažādas konkrētās pašvaldības teritorijas, tādējādi teritorijas plānojuma izstrādi un apdzīvotās vietas attīstību nosaka virkne normatīvo aktu.

Saskaņā ar likuma „*Par pašvaldībām*” 14.panta otrās daļas 1.punktu vietējai pašvaldībai, pildot savas funkcijas, likumā noteiktajā kārtībā ir pienākums izstrādāt pašvaldības teritorijas attīstības programmu un teritorijas plānojumu, nodrošināt teritorijas attīstības programmas īstenošanu un teritorijas plānojuma administratīvo pārraudzību.

Pašvaldības darbību attīstības un telpiskās plānošanas jomā, kā arī plānošanas dokumentu saturu, īpaši teritorijas plānojuma dokumentu, vistiešākajā veidā ietekmē likumi un citi normatīvie dokumenti. Tās nevar realizēt šo darbību, neievērojot normatīvo aktu prasības.

Latvijas Republikas Satversme 105.pants nosaka, ka ikvienam ir tiesības uz īpašumu un ka īpašumu nedrīkst izmantot pretēji sabiedrības interesēm. Īpašuma tiesības var ierobežot vienīgi saskaņā ar likumu.

Atbilstoši *Reģionālās attīstības likumam* vietējās pašvaldības attīstības programma ir ilgtermiņa (divpadsmit gadu) plānošanas dokuments, kas galvenos virzienus atspoguļo konkrētās teritorijas sociālās, ekonomiskās sfēras, kā arī dabas vides un kultūrvides attīstības tendences un iespējamo nodrošinājumu sociālo mērķu sasniegšanai un noteiktas vietējās pašvaldības attīstības prioritātes, norādot galvenos virzienus telpiskās struktūras attīstībai.

Savukārt saskaņā ar *Teritorijas plānošanas likuma* nostādnēm teritorijas plānojums ir teritorijas plānošanas dokumentu kopums, kas izstrādāts 12 gadiem un stāties spēkā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Šajā dokumentu kopumā atbilstoši plānošanas līmenim un plānojuma veidam rakstveidā un grafiski parādīta teritorijas pašreizējā un plānotā (atļautā) izmantošana un šīs teritorijas izmantošanas aprobežojumi. Teritorijas plānojums sniedz priekšstatu par pašvaldībā esošajiem resursiem, fiksē šos resursus telpiskajā aspektā, nosaka teritorijas izmantošanas nosacījumus un iezīmē perspektīvu. Tas ietver sevī visu veidu apbūves, transporta un citu inženierkomunikāciju izvietojumu un attīstību, ainavu veidošanu, nosaka teritorijas izmantošanas veidus un vides aizsardzības pasākumus.

Teritorijas plānošanas likums nosaka teritorijas plānošanas principus, mērķus un uzdevumus, teritorijas attīstību plānu veidus, plānošanas kārtību, valsts institūciju un pašvaldību kompetenci, kā arī sabiedrības līdzdalību plānošanas procesā. Šī likuma 3.pantā ietvertais ilgtspējības princips nosaka, ka teritorijas plānojuma izstrāde nodrošina esošajām un nākamajām paaudzēm kvalitatīvu vidi, līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionālu dabas, cilvēku un materiālo resursu, dabas un kultūras mantojuma attīstību un saglabāšanu. Ilgtspējības principam piemīt izteikta, uz nākotni vērsta darbība – tam jāaizstāv nākamo paaudžu tiesības uz resursu pieejamību. Kā cits būtisks plānošanas princips minams atklātības princips. Vadoties no likuma „*par pašvaldībām*” 3.panta otrās daļas, pašvaldībām jādarbojas, pašvaldībām jādarbojas, ievērojot valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju intereses”. Līdz ar to pašvaldībām ir jāuzņemas „vidutāja” loma teritorijas attīstības jautājumos. Normatīvajos aktos noteikts, ka sabiedrības līdzdalība ir obligāta plānošanas procesa sastāvdaļa. Ar sabiedrību Teritorijas plānošanas likuma 9.panta izpratnē tiek saprasts, ka ikviena fiziska un juridiska persona, kam ir tiesības iepazīties ar spēkā esošajiem un sabiedriskajai apspriešanai nodotajiem plānojumiem, var piedalīties to

sabiedriskajā apspriešanā, izteikt un aizstāvēt savu viedokli un iesniegt priekšlikumus. Ikviens fiziska un juridiskā persona ir tiesīga noteiktā termiņā iesniegt rakstveida priekšlikumus un atsauksmes par teritorijas plānojumiem un saņemt rakstveida atbildi par tiem. Tieši šā principa īstenošana sagādā vislielākās problēmas. Līdzšinējā prakse liecina, ka parasti sabiedrības līdzdalība plānošanas procesā ir pasīva un sabiedrības viedokļa uzklaušanās piemīt vairāk formāla daba.

Saskaņā ar Teritorijas plānošanas likuma 6.panta 4.daļu teritorijas plānojumu izstrādā saskaņā ar:

- 1) tā plānošanas reģiona attīstības programmu un teritorijas plānojumu, kurā ietilpst attiecīgā pašvaldība;
- 2) to vietējo pašvaldību politikas plānošanas dokumentus un teritorijas plānojumus, ar kurām robežojas attiecīgā vietējā pašvaldība;
- 3) attiecīgās vietējās pašvaldības politikas plānošanas dokumentiem.

Ministru kabineta noteikumi Nr.1148 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi” (06.10.2009.) nosaka teritorijas plānojumu izstrādāšanas, saskaņošanas, spēkā stāšanās, grozīšanas, detalizēšanas un sabiedrības līdzdalības organizēšanas kārtību, kā arī prasības teritorijas plānojuma saturam. Tie ir pēc skaita sestie teritorijas plānošanu reglamentējošie Ministru kabineta noteikumi.

Būvniecības likums (10.08.1995.) nosaka, ka zemes gabalu drīkst apbūvēt, ja tā apbūve nav pretrunā ar vietējās pašvaldības teritorijas plānojumu, detaļo plānojumu un šo plānojumu sastāvā esošajiem apbūves noteikumiem. Būvniecības ierobežojumus atsevišķos zemes gabalos reglamentē likumi, Ministru kabineta noteikumi, vietējās pašvaldības teritorijas plānojums un detaļplānojums (3.pants).saskaņā ar likuma 2.panta 4.daļu izdoti ministru kabineta noteikumi Nr.112 „*Vispārīgie būvnoteikumi*” (01.04.1997.). Šie noteikumi nosaka vispārīgas prasības un kārtību visu veidu Būvju projektēšanas sagatavošanai, būvprojekta izstrādāšanai un būvdarbu veikšanai, kā arī būves nojaukšanai. Virkne speciālo normu, kā Ministru kabineta noteikumi Nr.409 „Noteikumi par LBN 211-98 „*Daudzstāvu daudzdzīvokļu dzīvojamie nami*” (20.10.1998.), Ministru kabineta noteikumi Nr.411 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 208-00 „*Publiskās ēkas un būves*” (28.11.2000.) Ministru kabineta noteikumi Nr.241 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 223-99 „*Kanalizācijas ārējie tīkli un būves*” (15.06.1999.), Ministru kabineta noteikumi Nr.38 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 222-99 „*Ūdensapgādes ārējie tīkli un būves*” (01.02.2000) un citi normatīvie reglamentē ēku un būvju projektēšanu, būvniecību, rekonstrukciju vai renovāciju, ņemot vērā konkrētās teritorijas plānojumu.

Likums „*Vides aizsardzības likums*” (02.11.2006.) nosaka pašvaldības atbildību par vides aizsardzību un dabas resursu izmantošanu, uzsverot, ka viens no nodrošinājuma veidiem vides aizsardzībā ir teritorijas plānošana. Tas paredz, ka dažādas nozīmes aizsargjoslas tiek projektētas katram konkrētajam gadījumam.

Aizsargjoslu likums (05.02.1997.) nosaka aizsargjoslu veidus, to izvietojuma principus un īpašuma lietošanas tiesību aprobežojumus tajās ap dabas un tehniskās infrastruktūras objektiem. Šī likuma izpratnē blīvi apdzīvotās vietas ir pilsētas, izņemot to lauku teritoriju, ciemi un lauku apdzīvotās vietas ar blīvu apbūvi un pilsētvidei raksturīgiem elementiem (1.pants). Visu veidu aizsargjoslu konkrētās robežas nosaka teritorijas plānojumos, ievērojot teritorijas plānošanas noteikumus un aizsargjoslu noteikšanas metodiku (33.un 59.pants). Ir pieņemta virkne Ministru kabineta noteikumu, kas reglamentē prasības konkrētu aizsargjoslu noteikšanai. Aizsargjoslu likuma 35.pantā norādīts, ka vispārīgās saimnieciskās darbības aprobežojumus aizsargjoslās nosaka likumi un Ministru kabineta noteikumi, kā arī pašvaldību saistošie noteikumi.

Plānošanas procesā savstarpēji mijiedarbojās daudzi citi likumi: Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām (1993), Zvejniecības likums (1995), Par autoceļiem (1992), Par kultūras pieminekļu aizsardzību (1992) u.c., tāpat kā Ministru kabineta noteikumi, kuri ir izdoti uz šo likumu pamata.

Kopumā vērtējot, plānojuma izstrādes procesu un plānojuma saturu ietekmē apmēram 50 likumi un Ministru kabineta noteikumi. Normatīvo tiesību aktu apjomam pieaugot, plānojuma izstrādes un īstenošanas process kļūst arvien komplicētāks. Tajā pašā laikā jāatzīst, ka likumi un tiem pakārtotie tiesību akti nereti ir pretrunīgi un tādejādi ir apgrūtināta to piemērošana.

Bez normatīvajiem aktiem, kas tieši reglamentē teritorijas attīstības un telpiskās plānošanas principus, mērķus un uzdevumus, ir arī starptautiskie un Latvijas stratēģiskie dokumenti, kuru ieteiktie telpas veidošanas principi Eiropas un Baltijas jūras telpā ir būtiski katras teritorijas telpiskajā plānošanā. Šajos dokumentos par prioritātēm tiek izvirzīts atbalsts ilgtspējīgai un līdzsvarotai attīstībai. Starptautiskie dokumenti tiek izmantoti telpiskajā plānošanā kā vadlīnijas, izstrādājot dokumentus, kas skar dzīves telpas attīstību.

1992.gada Riodežaneiro Pasaules vides un attīstības konferences *Deklarācija par vidi un attīstību un ilgtspējīgas attīstības rīcības programma 21.gadsimtam* jeb *Agenda 21* uzsver, ka ilgtspējīgas attīstības centrā ir cilvēks. Tajā teikts, ka tiesības attīstīties jāīsteno, nodrošinot esošo un nākamo paaudžu attīstības un vides vajadzības.

1996.gada Stambulas Pasaules apdzīvoto vietu konferences *Deklarācija par apdzīvotām vietām un Apdzīvoto vietu dienaskārtībai* jeb *Habitat II* ir divi galvenie mērķi: atbilstošs mājoklis katram un ilgtspējīgas cilvēku apmetnes jeb apdzīvotas vietas urbanizētā pasaulē. Attiecībā uz apdzīvotām vietām šeit panākta vienošanās, ka jāaizsargā un jā saglabā vēsturiskas apdzīvotuma struktūras, ieskaitot kultūras un dabas mantojuma un ainavas, jāveicina līdzsvarotāku apdzīvotuma struktūru, stimulējot produktīvas investīcijas, darba vietu radīšanu un sociālo infrastruktūru ciemos, mazās un vidējās pilsētās. Dokuments atzīmē, ka dzīves kvalitāte un ekonomiskā attīstība apdzīvotās vietās ir cieši saistīta ar iedzīvotāju skaita izmaiņām un demogrāfisko raksturojumu, kā arī attīstības aspektiem kā izglītība, veselība, dabas resursu izmantošanas līmenis, vides stāvoklis, ekonomiskās un sociālās attīstības raksturs un kvalitāte.

Latvijas Nacionālajā ziņojumā pasaules konferencei par cilvēkapmetnēm (apdzīvotām vietām) *Habitat II* (Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, 1996) viena no prioritātēm ir noteikta līdzsvarota un policentriskā apdzīvoto vietu tīkla veidošana tādu pasākumu īstenošana, kas veidotu pamatu apdzīvoto vietu un teritoriju ilgtspējīgai attīstībai, Latvijas pilsētu un ciemu vides humanizēšanai.

ANO Pasaules komisijas *Ziņojums par pilsētu nākotni 21.gadsimtā*, ko 2000.gadā akceptējusi Pasaules konference *Urban 21* Berlīnē, pievēršas apdzīvoto vietu globālajām tendencēm un to ekonomiskajai bāzei, atzīmējot, ka pašreizējās izmaiņas Austrumeiropas apdzīvotajās vietās raksturo divi īpašie simboli – „privātā automašīna” un „vienģimenes māja”. Minētais dokuments atzīst, ka, neskatoties uz globalizāciju, pieaug vietējās ekonomikas nozīme, kuras ietekmē svarīgi kļūst tādi vietējie faktori, kā labas kvalitātes mājokļi un infrastruktūra, elastīgs darba tirgus, elastīgi, uzticami un efektīvi noteikumi uzņēmēj sabiedrībām, labs pilsētas tēls, kas ietekmē uzņēmēj sabiedrību tēlu, atraktīva kultūras dzīve un kvalitatīva arhitektoniskā vide.

Eiropas padomes ministru kabineta 1989.gada rekomendācija Nr.11 „*Par apdzīvoto vietu neapbūvēto telpu*” atzīst, ka apdzīvoto vietu vides kvalitāte ir atkarīga no to veida, mēroga, funkcijām, sasniedzamības, kā arī no neapbūvētu (atklāto) un sabiedrisku telpu pieejamības. Dokumentā uzsvērts, ka pilsētas nav tikai ēkas – atklātas telpas ir būtiskas pilsētas un tās kultūras mantojuma sastāvdaļa.

Eiropas Padomes Ministru kabineta 1989.gada rekomendācija Nr.15 „*Par racionālu zemes izmantošanu: mūsu attīstības pamatu un ierobežojošo faktoru*” ietver zemes izmantošanas politikas principus, kas attiecībā uz apbūvētām teritorijām uzsver šādus mērķus: saglabāt apdzīvotās vietas to esošajās robežās, samazināt attīstības spiedienu uz zaļajām teritorijām, pārvērst attīstības spiedienu uz citām, mazāk attīstītām teritorijām.

Eiropas padomes Parlamentārā asambleja 1982.gada rezolūcijā Nr.78 1”*Par pilsētu politiku*” atzīst, ka pilsētu kultūras mantojums ir nenovērtējama sabiedrības vērtība, kas ir jāaizsargā ne tikai kā atsevišķas ēkas un vietas, bet arī kā pilsētu centri.

1999.gada Potsdamas Eiropas Savienības dalībvalstu teritorijas plānošanas ministru sanāksmes akceptētais dokuments Eiropas *Telpiskās attīstības perspektīva* ietver attīstības politikas mērķus arī pilsētai un apdzīvoto vietu struktūrām. Viena no dokumenta vadlīnijām ir nodrošināt dabas un kultūras mantojuma aizsardzību, kas globalizācijas laikmetā veicina pilsētu un reģionu kultūras dažādības un reģionālās identitātes saglabāšanu.

Eiropas Ainavu konvencijā (2000) uzsvērts, ka Eiropas padomes mērķis ir panākt lielāku vienotību starp tās dalībvalstīm, lai aizsargātu un īstenotu ideālus un principus, kas ir to kopīgais mantojums, lai panāktu ilgtspējīgu attīstību, sociālo vajadzību, saimniecisko darbību un vides savstarpēju līdzsvaru un harmoniju. Tajā pašā laikā apzinoties, ka ainavām ir nozīmīga sabiedriskā loma kultūras, ekoloģijas, vides un sociālajā jomā, ka tā ir saimnieciskajai darbībai labvēlīgs resurss un ka to aizsardzība, apsaimniekošana un plānošana var radīt jaunas darba vietas. Konvencijā norādīts, ka ainavas ir svarīgas cilvēku dzīves kvalitātes daļa jebkurā vietā: pilsētās un laukos, gan noplicinātos, gan labas kvalitātes apgabalos, gan arī apgabalos, kas atzīti par izcili skaistiem, tādos apgabalos, kas tiek izmantoti ikdienā. Savukārt pārmaiņas arī reģionālajā un pilsētu plānošanas, transportā, infrastruktūrā, tūrismā un atpūtā, kā arī pārmaiņas pasaules ekonomikā vispārīgā līmenī daudzos gadījumos paātrina ainavu pārveidošanos. Tiek apstiprināts, ka Eiropas ainavu kvalitāte un daudzveidība ir kopīgs resurss un ka ir jāsadarbojas, lai to aizsargātu un apsaimniekotu, kā arī veiktu plānošanu, uzskatot, ka ainavas ir galvenais indivīdu un sabiedrības labklājības elements un ka to aizsardzība, apsaimniekošana un plānošana ikvienam piešķir tiesības un atbildību.

Saskaņā ar Agenda tika izstrādāta *Baltijas jūras reģiona dienaskārtība 21.gadsimtam* (Baltic 21) (1998), kas ir nozīmīgākais dokuments ilgtspējības principu ieviešanai Baltijas jūras valstu reģionālajā un vides politikā. Baltic 21 satur netiešus ieteikumus plānošanas jomā. Tā paredz, ka virzot ekonomisko un sociālo attīstību, vienlaikus jānodrošina dabas vides un kultūras mantojuma aizsardzība un saglabāšana. Plānošanas procesā jānodrošina sabiedrības iesaistīšana, savstarpējas partnerības un pakārtotības principu respektēšana, kā arī jāveicina katra no reģiona apvidiem konkurētspēja ES un pasaulē, vienlaikus veicinot sociālo un ekonomisko apstākļu izlīdzināšanos starp vairāk un mazāk veiksmīgiem apvidiem, kā arī starp pilsētām un laukiem.

Vīzija un stratēģija apkārt Baltijas jūrai 2010 (VASAB) ietvaros 1998.gadā sagatavots dokuments „*Telpiskā plānošana Baltijas jūras reģiona ilgtspējīgai attīstībai*”, kurā ietverti telpiskās plānošanas pamatprincipi: teritorija jāplāno tā, lai tiktu parādīta funkcionālā, ekonomiskā, administratīvā un kultūras vienotība un saites, lai atdalītu nesavienojamus zemes izmantojuma veidus un samazinātu traucējumus, sadalītu teritoriju zonās un regulētu zemes izmantošanu, kā arī apbūves blīvumu, nodrošinātu iedzīvotājiem brīvu telpu un pieeju teritorijai.

Eiropas Kopienų komisijas *Paziņojumā Padomei un Eiropas parlamentam par pilsētvides tematisko stratēģiju* (11.01.2006.) norādīts, ka pilsētu teritorijās krasāk izpaužas vides problēmas, bet pilsētas ir arī ekonomiskais virzītājspēks, jo tajās tiek veikta uzņēmējdarbība un izdarīti ieguldījumi.

1.1.2. Institūciju nosacījumi un prasības

2009.gada 06.oktobra MK noteikumu Nr.1148 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi” 13.punktā norādītas tās institūcijas, no kurām teritorijas plānojuma izstrādes laikā jāsaņem nosacījumi teritorijas plānojuma izstrādei un atzinumi par izstrādāto plānojumu.

Uzsākot Gulbenes pilsētas teritorijas plānojuma izstrādes procesu 2008.gadā, tika saņemti nosacījumi no šādām institūcijām:

- Madonas reģionālās Vides pārvaldes;
- Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas;
- VAS „Latvijas Valsts ceļi”;
- Vidzemes reģiona Gulbenes nodaļas VA „Sabiedrības veselības aģentūra”;
- VZD Vidzemes reģionālās nodaļas;
- AS „Latvenergo” filiāles;
- Ziemeļaustrumu elektriskajiem tīkliem;
- Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta;
- Gulbenes rajona padomes;
- Vidzemes plānošanas reģiona;
- Lauku atbalsta dienesta Ziemeļaustrumu reģionālā Lauksaimniecības pārvaldes;
- Ziemeļaustrumu virsmežniecības;
- VAS „Latvijas valsts meži” Austrumvidzemes mežniecības;
- Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras;
- SIA „Lattelekom” ;
- SIA „TELE 2” ;
- SIA „LMT” ;
- SIA „Bite Latvija” ;
- SIA „Alba” ;
- SIA „Vidzemes enerģija” ;
- A/S „Latvijas gāze”.

Institūcijām, kuras izsniegušas nosacījumus, teritorijas plānojuma 1.redakcija atbilstoši normatīvo aktu prasībām tika iesniegta izskatīšanai un atzinumu sniegšanai.

1.2. TERITORIJAS VISPĀRĒJS RAKSTUROJUMS UN ATTĪSTĪBAS PRIEKŠNOTEIKUMI

Gulbenes pilsēta atrodas Latvijas ZA daļā 186 km attālumā no Rīgas un aptuveni 50 km attālumā no valsts robežas un līdz ar to pēc novietojuma ir viena no vistālāk uz ZA esošajām pilsētām republikā. Gulbene ir viena no Vidzemes plānošanas reģiona reģionālās nozīmes pilsētām un vienlaicīgi arī Gulbenes rajona vienīgā pilsēta un administratīvais centrs (1.1.att). Īstenojoties reģionālajai reformai, 2009.gadā Gulbenes pilsēta kļuvis par Gulbenes novada administratīvo centru. Pilsētas teritorijas kopplatība ir 12,2 km².

Gulbenes pilsētai ir izdevīgs ģeogrāfiskais stāvoklis, kas tai nodrošina attīstītu transporta infrastruktūru un ceļu tīklu sasaistei ar citām apkārtnējo novadu centru pilsētām – Alūksni, Balviem, Madonu un Smiltene, kas izdevīgs gan tranzītkravu plūsmai, gan sabiedriskajam transportam.

Gulbene atrodas starp Vidzemes un Alūksnes augstieni, Gulbenes paugurvalnī, Gulbenes novada centrālajā daļā. Pilsētas un tās apkārtnes reljefu var raksturot kā viegli viļņotu. Uz ZR no pilsētas atrodas Vidusgaujas ieplaka, kas stiepjas gar Gaujas kreiso krastu. Rietumos no pilsētas atrodas Vidzemes augstienes sīkpauguraine, kas vietām sasniedz līdz 200 m virs jūras līmeņa. Dienvidos no Gulbenes pilsētas atrodas paugurvalnis, kas sastāv no garenēm, līdz pat 3 – 4 km platiem grēdveida pacēlumiem, starp kuriem plešas pārpurvoti pazeminājumi. Grēdu relatīvais augstums sasniedz 20 – 25 m, to virsotņu absolūtās atzīmes – 145 – 150 m virs jūras līmeņa. Paugurvalņa D daļai raksturīgas garas, šauras, līdz 10 m augstas vaļņu virknes, kas atsevišķos posmos mijas ar zemiem kupolveida pauguriem.

Ģeoloģiskās uzbūves pamatīpašības Gulbenes pilsētā un tās apkārtnē, tāpat kā visā Latvijas teritorijā, nosaka divi platformām raksturīgi elementi: kristāliskais pamatklintājs un nogulumiežu sega.

1.1.att. Gulbenes pilsētas vieta Latvijā

1.2.1. Dabas apstākļi

1.2.1.1. Reljefs un ģeoloģiskā uzbūve

Gulbenes pilsētā par teritorijas plānošanu ietekmējošiem faktoriem ir uzskatāms virsmas saposmojums jeb reljefs un ģeoloģiskās uzbūves īpatnības. Tāpat ne mazāk svarīgs ir gruntsūdens un spiedienūdens horizontu dziļums un kvalitāte, derīgie izrakteņi, to veidi, izplatība un krājumi. Tāda informācija ir svarīga zemes lietojuma veidu izvēlē, dzīvojamo un saimniecības objektu plānojumā un izvietojumā, ūdensapgādes un vides aizsardzības pasākumu izstrādāšanā un realizēšanā. Īpaši nozīmīga ir informācija par iežu virsslāni, tā biežumu un ūdenscaurlaidīgumu, kam ir tieša saistība ar iežu litoloģiskām īpatnībām (iežu saistīgumu, daļiņu izmēriem u.c.), tātad arī fizikāli tehniskajām īpašībām – porainību, sablīvējamību, bīdes pretestībām.

Teritorijas plānojuma sekmīgas izstrādes realizācijā, plānojot inženierkomunikāciju un būvju celtniecību, ir nepieciešami ģeoloģiskās izpētes dati inženierģeoloģiskajai un hidroģeoloģiskajai rajonēšanai.

Pagājušajā gadsimtā Gulbenes pusē veikta ģeoloģiskā, hidroģeoloģiskā, inženierģeoloģiskā kartēšana mērogā 1:200000, melioratīvā kompleksā hidroģeoloģiskā, inženierģeoloģiskā kartēšana mērogā 1:50000, kā arī pazemes ūdeņu izpēte pilsētas ūdensapgādei. Pilsētā izurbti arī ekspluatācijas urbumi pazemes ūdeņu ieguvei un sekli (1 – 9 m) urbumi kvartāra segas inženierģeoloģiskai izpētei.

Pēc iežu vecuma, sastāva, saguluma apstākļiem un ģeofizikālajām īpašībām vertikālā griezumā te iezīmējas trīs krasi atšķirīgi ģeoloģiskās uzbūves elementi: apakšējais – kristāliskais pamatklintājs, vidējais – pirmskvartāra nogulumiežu sega, augšējais – kvartāra sistēmas nogulumi.

Kristāliskais pamatklintājs

Spriežot pēc tuvākā dziļurbuma datiem (Cesvaines tuvumā), pamatklintāja virsu vistīcāmāk veido dažāda sastāva gneisi un citi metamorfie ieži. Tie iegul aptuveni 1100 m dziļumā. Uzskata, ka šie ieži ir veidojušies apmēram pirms 1,5 – 2,0 miljardiem gadu. Šai laikā pastāvēja aktīvs tektoniskais režīms, notika slāņu krokošanās, vietām veidojās lūzumi, zemes garozai iegūstot blokveida uzbūvi. Vēlāk pamatklintāja ieži bija pakļauti ilgstošiem dēdēšanas un noskalošanas procesiem, kuri turpinājās gandrīz 1,0 mljrd. gadu, kā rezultātā aptuveni pirms 650 milj. gadu pamatklintāja virsma kļuva par viegli viļņotu līdzenumu.

Pirmskvartāra nogulumiežu sega

Pirmskvartāra nogulumus pilsētā, sākot no vecākajiem, dziļāk iegulošajiem slāņiem, veido venda, kembrija, ordovika, silūra un devona sistēmas nogulumi.

Venda nogulumi pārsedz pamatklintāju. Tos galvenokārt veido smilšaini aleirolīti un aleirītiski māli ap 45 m biezumā.

Kembrija nogulumi slāņkopas apakšdaļā iegul t.s. „zilie māli” ar retiem aleirolītu vai smalkgraudainu smilšakmeņu starpslāņiem, bet augšdaļā – balti kvarca smilšakmeņi, kuros sastopami sālsūdeņi ar sāļu koncentrāciju līdz 100 – 120 g/l. Slāņkopas biezums – 60 – 70 m.

Ordovika nogulumi – pārsvarā kaļķakmeņi, pamatnē arī merģeļi, veidojušies jūras apstākļos. Tie pārklāj kembrija nogulumus, sasniedzot ap 180 – 190 m biezumu.

Silūra nogulumi, kuri pārsedz ordovika iežus, sastāv no merģeļiem, dolomītmerģeļiem un kaļķakmeņiem. To maksimālais biezums ir 220 – 230 m.

Silūra un ordovika slāņkopu galvenā īpatnība ir to izolētspēja, jo to ieži nosargā devona daudz vājāk mineralizētos ūdens horizontus no piesārņotības ar kembrija sālsūdeņiem.

Devona nogulumi, kuru biezums sasniedz ap 550 m, pārsedz silūra sistēmas iežus, bet jaunākā šā perioda slāņkopa atsedzas jau tieši zem kvartāra segas.

Devonam raksturīgas ievērojamas paleoģeogrāfisko apstākļu izmaiņas, jo atmosfērā šai laikā skābekļa saturs sasniedz 10 % no mūsdienu līmeņa, izveidojās ozona slānis, kas aizsargāja augus un dzīvniekus no ultravioletā starojuma, jūrās izplatījās tā laika komplicētākie organismi – zivis.

Pēc iežu sastāva un tajos sastopamajiem faunas pārkmeņojumiem devona nogulumus pilsētas teritorijā un tās apkaimē iedala 12 sīkākās stratigrāfiskās vienībās – Gargždu sērijā un Pērnavas, Narvas, Arukilas, Burtnieku, Gaujas, Amatas, Pļaviņu, Salaspils, Daugavas, Katlešu, Ogres svītā.

Gargždu sērijas nogulumi iegul devona nogulumiežu segas pamatnē un ir tās vecākie veidojumi. Sēriju veido smilšaini kaļķakmeņi, kuru biezums sasniedz 60 m.

Pērnavas svītas terīgēnie ieži – dzeltenpelēki smilšakmeņi ar aleirolītu un mālu starpslāņiem pārsedz Gargždu sērijas slāņkopas. Nogulumu biezums ir 55 – 60 m. Smilšainajos slāņos sastopamie pazemes ūdeņi ir mineralizēti un gandrīz visā Latvijas teritorijā tiek izmantoti dziedniecībā vai kā galda minerālūdens.

Narvas svītas nogulumi klāj iepriekš raksturoto terīgēno iežu kompleksu. Tos pārsvarā veido dolomītmerģeļi, mālaini dolomīti, merģeļi un māli, kuru kopējais biezums sasniedz 100 – 110 m.

Narvas svītas nogulumi gandrīz visā Latvijas teritorijā veido ūdens necaurīdīgu slāņkopu, kura ir reģionāls sprosts slānis, kas atdala saldūdens horizontus no zemāk iegulošajiem minerālūdeņiem ar daudz augstāku mineralizācijas pakāpi.

Virs Narvas svītas iegul apjomīgs ūdenscaurīdīgs terīgēno iežu komplekss, kurš apvieno vidusdevona *Arukilas un Burtnieku*, kā arī augšdevona *Gaujas un Amatas svītas* smilšakmeņus ar aleirolītu un mālu starpslāņiem. Šo nogulumu biezums sasniedz 220 m. Komplekss uzskatāms par alternatīvu saldūdens ieguves avotu pilsētā.

Iepriekš raksturoto terīgēno iežu slāņkopu klāj vienots karbonātisko iežu komplekss, kuru veido *Pļaviņu, Salaspils, Daugavas svītu* dolomīti, merģeļi, dolomītmerģeļi ar retiem mālu, kaļķakmeņu, aleirolītu starpslāņiem. Nogulumu biezums sasniedz 60 – 65 m. Jāatzīmē, ka kompleksa plaisainajos dolomītos iekļautie pazemes ūdeņi ir galvenais pilsētas dzeramā ūdens ieguves avots.

Jaunāko terīgēno iežu kompleksu, kas iegul zem kvartāra nogulumu segas, veido *Katlešu un Ogres svītas* smalkgraudaini smilšakmeņi, mālaini aleirolīti un māli, kuru biezums sasniedz 40 – 60 m. Abu svītu lielāka biezuma smilšainos slāņus vai izmantot kā ūdens ieguves avotu. Pirmskvartāra nogulumu ģeoloģiskās uzbūves apraksta noslēgumā sniedzam izplatītāko iežu īsu raksturojumu.

Intruzīvie ieži – ieži, kas veidojušies magmai ieplūstot un sacietējot Zemes dzīlēs.

Metamorfie ieži – pārkristalizēti un izmainīti intruzīvie un nogulumieži, galvenokārt augstas temperatūras režīmā.

Smilšakmens – sārts, iedzeltens, pelēks vai balts iezis, kas sastāv no kopā sacementētiem smilts graudiņiem (diametrs 0.1 – 1 mm). Atkarībā no cementējošās vielas un tās daudzuma izšķir vāji (vājš māla vai dzelzs oksīdu cements), vidēji blīvi (karbonātu cements vai stiprs dzelzs oksīdu cements) un blīvi (stiprs karbonātu cements) cementētus smilšakmeņus. Smilšakmeņi ar karbonātu cementu bieži veido apaļas lodītes vai ķekarus. Šādus veidojumus sauc par lodīšu smilšakmeņiem.

Aleirolīts – irdens sīkgraudains iezis (diametrs 0.01 – 0.1 mm), kas pēc sastāvdaļu izmēriem ieņem vidēju stāvokli starp smiltīm un māliem un sausā veidā atgādina putekļus. Krāsa gaišpelēka, pelēka, dzeltenīga, zaļganpelēka, sarkanbrūna, pārsvarā – gaiša.

Aleirolīts – sacementēti ieži, kas sastāv no aleirolīta graudiņiem, pelēkā vai dzeltenpelēkā, arī sārtā, violetā krāsā. Ūdenī neizmirst.

Māls – visizplatītākais nogulumiezis ir zemjains, kam raksturīga ļoti smalka uzbūve. Tajā dominē minerālu daļiņas, kas ir smalkākas par 0.01 mm. Latvijā ģeoloģiskās izpētes darbos par augšējo robežu tiek pieņemti 0.005 mm. Ieži praktiski ūdensnecaurīdīgi.

Atkarībā no mālu iežu fizikālajām īpašībām izšķir **mālus** un **argilītus**. Māli auppjuma i ūdenī kļūst plastiski, bet argilīti ir cieti un ūdenī neizmirst.

Kaļķakmens – pietiekami blīvs, bieži plaisains, pelēks vai brūnganpelēks iezis, ko veido minerāls kalcīts CaCO_3 . Parasti kaļķakmens ir samērā mehāniski izturīgs. Tukšumi (poras un kavernas) sastopami retāk nekā dolomītos, turklāt organismu atliekas un pārkmeņojumus satur daudz biežāk.

Dolomīts – blīvs, bieži plaisains gaišpelēks, pelēks vai brūnganpelēks iezis, kurš sastāv no minerāla dolomīta $\text{CaMg}(\text{CO}_3)_2$. Parasti dolomīts ir mehāniski izturīgs. Bieži tajā ir mazāki un lielāki tukšumi – poras un kavernas.

Merģelis – diezgan blīvs, pārsvarā plātņains, pelēks vai brūnganpelēks iezis, kas pēc sastāva ir vidējs starp mālu un kaļķakmeni. Tas ir zemjains un smērējošs. Visbiežāk merģelos nav poru un kavernu.

Dolomītmerģelis – parasti ciets iezis pelēkā, brūnganpelēkā vai zaļganpelēkā krāsā, kas pēc sastāva vidējs starp mālu un dolomītu. Tas ir zemjains un smērējošs, lielākoties bez porām un kavernām.

Kvartāra nogulumi

Kvartārs aptver visjaunāko Zemes attīstības periodu, kas sākās pirms 1,8 miljoniem gadu. Tā nogulumi pārklāj erodēto, ledāja pārveidoto devona iežu virsu, kā arī veido pašreizējā reljefa formas.

Pilsētas teritorija atrodas Gulbenes paugurvaļņa austrumdaļas nomalē. Zemes virsma šeit pārsvarā ir viļņota ar atsevišķiem zemiem pauguriem. Reljefa pazeminājumi vietumis ir pārpurvoti. Lielākajā no tiem atrodas Valmes ezers. No tā iztek Pededzes pieteka Krustalīce, kura izveidojusi līdz 10 – 12 m dziļu ieleju. Krustalīces un tās pieteku gultnes ir iztaisnotas. Pilsētas austrumdaļā daži strautiņi, kuriem nebija skaidri izteiktu ieleju, novadīti pa dziļiem grāvjiem. Šo strautiņu nogulumi nav kartēti.

Zemkvartāra iežu virsma pilsētā nav līdzena. Tā lielākoties atrodas 95 – 105 m virs jūras līmeņa (vjl.), vietām pazeminoties līdz 80 m (vjl). Līdz ar to mainīgs ir arī kvartāra segas biezums, kas pārsvarā mainās no 20 – 25 līdz 40 m.

Kvartāra segu veido pēdējā – Latvijas leduslaikmeta un pēcduslaikmeta nogulumi. Vecāku apledojumu nogulumi nav saglabājušies.

Latvijas leduslaikmetā uzkrājušies glacigēnie, fluvioglaciālie un limnoglaciālie nogulumi, kas veido kvartāra segas lielāko daļu.

Glacigēnie nogulumi (morēna) atsedzas zemes virspusē pilsētas teritorijas lielākajā daļā. Tikai vietām to pārsedz fluvioglaciālie, limnoglaciālie un aluviālie nogulumi. Morēna sastāv no brūnas un sarkanbrūnas mālsmilts un smilšmāla ar grants, oļu piemaisījumu, atsevišķiem dažāda lieluma laukakmeņiem. Tā pārklāj devona iežus, veidojot vienlaidus segu. Nereti dažādā dziļumā morēnā iekļauti ūdeni saturoši smilts, granšainas smilts, grants, grants – oļu materiāla ieslēgumi un starpslāņi, kuru biezums mainās no dažiem desmit centimetriem līdz 5 – 8 m. Vietām vērojama arī vizuāli atšķirīgu morēnas smilšmāla un mālsmilts slāņu mija. Latvijas morēnas biezums mainās no 15 – 20 līdz 30 – 39 m.

Fluvioglaciālie nogulumi (ledāja kušanas ūdeņu straumju veidojumi) zemes virspusē atsedzas nelielās platībās pilsētas rietumu un ziemeļu daļā. Tie sastāv no dažāda augsējuma smilts, lielākoties ar mainīgu grants un oļu piejaukumu. Nogulumu biezums parasti sasniedz 4 – 6 m, reizēm pat 9 – 10 m.

Limnoglaciālie nogulumi (stāvošu ledāja kušanas ūdeņu baseinu veidojumi) uzkrājušies nelielos areālos pilsētas rietumu daļā un dienvidos, kur atsedzas zemes virspusē. Tie sastopami arī dažādās pārpurvotās reljefa ieplakās. Nogulumus pārstāv galvenokārt smalkgraudaina un aleirītiska smilts, aleirīti, māli un smilšmāli. To biezums ir mainīgs un svārstās no dažiem līdz 5 – 6 m.

Pēcduslaikmetā jeb holocēnā, kas iestājās pirms 10 tūkst. gadiem, izveidojušies ezeru, purvu un aluviālie nogulumi.

Ezeru nogulumi sastopami tikai Valmes ezerdobē, kur uzkrājušies sapropeļi vairāku metru biezumā.

Purvu nogulumi radušies, pārpurvojoties reljefa ieplakām. To veidošanās turpinās arī mūsdienās. Kūdras biezums tajos parasti sasniedz 1 – 2 m, Valmes purvā pat 4 m.

Aluviālie nogulumi izplatīti visu upju ielejās. Tie sastāv galvenokārt no dažāda augsējuma smilts, nereti ar grants-oļu, vietām arī aleirītiskas smilts ar organisko vielu piejaukumu, kūdras, dūņu, māla un smilšmāla starpslāņiem. Alūvija biezums lielākoties sasniedz 2 – 3 m.

1.2.1.2. Klimats

Gulbenes pilsētā un tās apkārtnē raksturīgs pārejas tipa klimats no piejūras klimata uz kontinentālo klimatu. To visvairāk ietekmē Vidzemes augstienes un Alūksnes augstienes tuvums. Salīdzinot ar pārējo Latviju, ziemas šeit ir garākas, nokrišņu daudzums lielāks – 600 mm gadā. Tomēr pēdējos gados, kad ziemās ir vērojami vairāki atkušņi, Vidzemē tās ir stabilākas nekā, piemēram, Latvijas rietumdaļā. Aukstākie mēneši ir janvāris un februāris, kad vidējās gaisa temperatūras noslīd līdz -7°C . Viszemākās novērotās temperatūras sasniedz -35°C . Arī vasaras ir vēsākas nekā valsts rietumu un dienvidu rajonos. Vidējā jūlija temperatūra sasniedz $+16^{\circ}\text{C}$, bet maksimālā $+32^{\circ}\text{C}$.

1.2.1.3. Ūdeņi

Gulbenes pilsētas teritorija pieder pie Daugavas lielbaseina. Gar pilsētas rietumu robežu ietek un cauri pilsētas dienvidrietumu daļai iztek Pededzes upes pieteka Krustalīce, saukta arī Kristalīce, augštecē Aizupe.

Upes garums 24 km. Baseina platība 104 kv.km. Gada notece 0,026 kub.m. Kritums 44 m (1,8 m/km). Krustalīce sākas uz ziemeļiem no Krapas, tek pa Gulbenes paugurvaļņa austrumu nogāzi un Austrumlatvijas zemieni. Meža masīvā uz rietumiem no Gulbenes apmet pusloku, mainot virzienu uz dienvidaustrumiem. Ietek

1.2.att. Krustalīce Gulbenē

Pededzē pie Ostraviešiem, lejtecē lieli meži. Lejtecē 12 km garā posmā upe regulēta, pārveidota par novadgrāvi. Lielākās pietekas: Āriņupīte (11 km), Vienvārstes strauts (9 km), Asarupe (13 km). Gulbenes pilsētā beznosaukuma pietece no Valmes ezera. Upē ir Gulbenes dzirnavezers (platība 2,4 ha), kas tuvākajā nākotnē tiks piemērots gulbeniešu atpūtas vajadzībām.

Gar Gulbenes austrumu robežu tek Krustalīces pieteka Asarupe. Aptuveni 2 km attālumā no pilsētas centra atrodas Valmes ezers. Ezera krasti ir purvaini, tāpēc nav piemēroti atpūtai.

Gulbenes pilsētas parkos atrodas vairāki dīķi, kas pamatos kalpo ainavu veidošanai.

Arī pilsētas apkaimi šķērso daudz upju: Lāčupīte, Liede ar pieteku Oleni, Mellupe. Netālu atrodas Ludza ezers, no tā iztek Pogupe, kas iztek cauri Stāmerienas un Pogas zeram, saplūst ar Mellupi un ietek Pededzē. Uz ZR no pilsētas aptuveni 15 km attālumā plūst garākā Latvijas upe Gauja. Upe šķērso Rankas, Lizuma un Lejasciema pagastu teritorijas. Gaujas krastā atrodas Lejasciems. Šeit atsevišķos posmos upe ir izteikti krācaina. Upes relatīvais kritums ir 1,6 m/km. Upes gultne ir ļoti mainīga, ar daudzām vecupēm un līkumiem. Augštecē Gauja līkumo ap lielpauguriem, tās ieleja nav izteikta. No Gulbenes pilsētas netālu esošā Tirzas upe ir Gaujas pirmās pakāpes pieteka. Tirza ietek Gaujā pie Lejasciema. Upei ir ļoti izteikti meandri ar daudzām vecupēm un vietumis ar nelielām saliņām. Atsevišķos posmos sastopami devona iežu atsegumi.

1.2.2. Satiksmes infrastruktūra un sakari

Transporta komunikācijām ir būtiska loma pilsētas attīstībā, nodrošinot tās saiknes ar citām apdzīvotām vietām un apkārtējo teritoriju, kā arī pašas pilsētas organisma funkcionēšanu.

Vienlaikus transporta komunikāciju tīkls, pirmām kārtām pilsētas ielas un laukumi, ir viens no galvenajiem pilsētas arhitektoniski telpisko struktūru veidojošiem elementiem. Pašreiz Gulbenes pilsētas transporta sistēmā noteicošā loma ir autotransportam un dzelzceļa transportam, nākotnē papildus tiem noteicošā loma būs gājēju un velosipēdistu ceļiem.

Gulbenes pilsēta kā novada administratīvais centrs ir svarīgs transporta mezgls. Gulbenes pilsētas teritoriju šķērso reģionālas nozīmes transporta koridori, kurus veido valsts reģionālie autoceļi Smiltene – Velēna – Gulbene (P27), Gulbene – Balvi – Viļaka – Vientuļu robežpunkts (P35), Pļaviņas – Madona – Gulbene (P37), Rēzekne – Gulbene (P36). *Autoceļu kopgarums pilsētas teritorijā ir 5,39 kilometri. Stratēģiski svarīga loma iepriekš minētajiem autoceļiem ir tranzīta plūsmas nodrošināšanai caur pilsētu.*

1.2.2.1. Ceļi un ielas

Gulbenes pilsēta ir savienota ar šādiem reģionāliem un vietējās nozīmes valsts autoceļiem:

- **P 35** Gulbene – Balvi – Viļaka – Krievijas robeža
- **P 37** Pļaviņas (Gostiņi) – Madona – Gulbene
- **P 27** Smiltene – Gulbene
- **P 36** Rēzekne – Gulbene
- **V 410** Gulbene – Zeltiņi
- **V 388** Alūksne – Kalniena – Gulbene
- **V 424** Gulbene – Jaungulbene

Pilsētas ielu tīkls veidojies ilgstošā laika posmā, un tajā redzama vēsturiskā struktūra, kur galvenās ielas nozīmi un galamērķi raksturo nosaukums – Rīgas iela.

Pilsētā ir 63 ielas ar kopējo garumu 42,56 kilometri (1.pielikums).Pārējās ielas kalpo kā piebraucamie ceļi.

No kopējā ielu kopgaruma 53,75 % jeb 22,9 km ir ar asfaltbetona segumu, 46,19 % jeb 19,66 km ar grants segumu.

2009.gadā, realizējot projekta „Gulbenes ielu seguma rekonstrukcija” 1.kārtu, rekonstruēti šādi ielu posmi, vienlaicīgi izbūvējot trotuārus un automašīnu stāvvietas:

1. Ābeļu iela (posmā Krasta iela- O.Kalpaka iela);
  - 2.Bērzu iela(posmā Brīvības iela- Rīgas iela);
  - 3.Gaitnieku iela 9posmā Ābeļu iela- Ozolu iela);
  4. O.Kalpaka iela (posmā Blaumaņa iela- Dzelzceļa iela);
  - 5.Līkā iela (posmā O.Kalpaka iela- Brīvības iela);
  6. Ozolu iela (posmā Rīgas iela – Dzeguzes iela);
- Rīgas iela (posmā Dzelzceļa iela – Blaumaņa iela).

Turpmākajos projekta etapos paredzēts rekonstruēt virkni pilsētas ielu (2.pielikums), kas palielinot asfaltēto ielu īpatsvaru, ievērojami uzlabos pilsētas vizuālo tēlu un braukšanas apstākļus, kā arī samazinās uzturēšanas izmaksas.

Papildus pilsētas ielu rekonstrukcijai, tiek izstrādāts projekts tranzītielu rekonstrukcijai, kas paredz svarīgākajos krustojumos izbūvēt aplveida krustojumus.

Skatīt grafiskā pielikuma karti „*ielu segumu shēma*”, „*Gulbenes pilsētas īpašumā esošo tranzītielu, kas ir reģionālās un vietējās nozīmes valsts autoceļu turpinājums un attiecīgo valsts autoceļu shēma*”, „*Gulbenes pilsētas ielu rekonstrukciju kārtas*”.

1.2.2.2. Dzelzceļš

Gulbene vēsturiski ir attīstījies kā dzelzceļa mezgls. Gulbenes – Alūksnes dzelzceļa posms ir vienīgais vispārējās lietošanas šaursliežu dzelzceļš Baltijā. Tā sliežu platums ir 750 mm. 33 km garais posms ir saglabāties no šaursliežu dzelzceļa līnijas Stukmaņi – Valka,

kuras ekspluatācija sākās 1903.gadā. Gulbenes – Alūksnes bānītis ir vienīgais dzelzceļš Latvijā, kurš atzīts par valsts nozīmes kultūras pieminekli. Šo dzelzceļa līniju apsaimnieko privāta kompānija "Gulbenes - Alūksnes bānītis", kura ir FEDECRAIL (Eiropas tūrisma un muzejdzelzceļu federācija) biedrs. Pa dzelzceļu notiek regulāri pasažieru pārvadājumi starp divu rajonu centriem Alūksni un Gulbeni, līdz 2010.gada 1.februārim turp atpakaļ trīs reizes dienā, no 1.februāra – divas reizes dienā. Pārvadājumiem izmanto 20. gs. 60. un 80. gadu dīzeļlokomotīves un vagonus. Bānīti ir iecienījuši tūristi, jo līdzās dzelzceļam ir gleznaina apkārtnē, kā arī interesanti dabas un vēstures objekti. Dzelzceļa apsaimniekotāji rīko dažādus pasākumus, piemēram, svētku braucienus Lieldienās, Ziemassvētkos un ikgadējos Bānīša svētkus. Šobrīd tiek restaurēta jau otrā tvaika lokomotīve, kas paredzēta tieši tūrisma braucieniem.

No platsliežu dzelzceļa līnijām pašlaik tiek ekspluatēta līnija Pļaviņas – Gulbene, kas savieno pilsētu ar Rīgu. Līnija ir nolietojusies. Katru gadu tiek piemēroti ātruma ierobežojumi pat līdz 20 km stundā, kas ievērojami palielina braukšanas ilgumu un atbaida pasažierus. No 2010.gada 15.februāra ir samazināts pasažieru vilciena reisu skaits, vilciens vairs nekursē otrdienās, trešdienās un ceturtdienās, pārējās dienās ir pa vienam reisam.

2009.gadā pārvadājumiem slēgtajās dzelzceļa līnijās „Ieriķi- Gulbene” un „Gulbene- Vecumi” tika demontētas sliedes. Šo dzelzceļa līniju nodalījuma josla plānojumā parādīta kā turpmākās izpētes teritorija.

1.2.2.3. Veloceliņi un velomaršruti

Pateicoties velotransporta vieglai pieejamībai, tā nelielajām prasībām pret ekspluatācijas izdevumiem, kā arī videi draudzīgo īpašību dēļ, ikvienas pilsētas satiksmes infrastruktūrā veloceliņi ieņem arvien nozīmīgāku vietu, un to skaits nepārtraukti palielinās.

Šobrīd velosatiksmē Gulbenē noris kopējā satiksmē ar autotransportu vai uz ietvēm, tomēr nākotnē paredzēta arī veloceliņu izbūve. Viens veloceliņa posms paredzēts jau izstrādātajā detaļplānojumā zemes gabaliem Nākotnes ielā 8 un Litenes ielā 56.

Skatīt grafiskā pielikuma karti „*Perspektīvā veloceliņu izvietojuma shēma*”

1.2.2.4. Gājēju kustība

Pašreiz gājēju kustība Gulbenes pilsētā nodrošina trotuāri, kas ir izbūvēti tikai centrālajām ielām, tāpēc pilsētas iedzīvotāji joprojām pārvietojas par ielu braucamo daļu. Esošo ietvju stāvoklis ir apmierinošs. 2009.gadā pilsētā četros centrālo ielu krustojumos tika uzstādīti pirmie luksofori, par kuriem gulbeniešiem ir neviennozīmīgs vērtējums. Katru gadu pilsētā notiek darbs pie trotuāru segumu atjaunošanas. 2009. gadā pašvaldība atjaunoja segumu vairākiem trotuāru posmiem: no Rīgas ielas un Dzelzceļa ielas krustojuma līdz Gaitnieku un Dzelzceļa ielas krustojumam, O.Kalpaka ielai posmā no Blaumaņa ielas līdz Dzelzceļa ielai, izbūvēts trotuārs Miera ielai no dzelzceļa pārbrauktuves līdz kapličiai, Rīgas ielai posmā no dzelzceļa pārbrauktuves līdz Krājbankas ēkai, Brīvības ielas posmā no Kalna ielas līdz SIA „Apgāde”. Ietvju izbūve turpināsies vienlaicīgi ar projekta „Gulbenes pilsētas ielu rekonstrukcija” 2. un 3. kārtas realizāciju.

1.2.2.5. Telekomunikācijas

Gulbenes pilsētā ir plaši izvērsti gan mobilo, gan fiksēto sakaru tīkls, kas nodrošina Gulbenes uzņēmējiem un iedzīvotājiem iespēju izmantot kā balss tā datu pārraides iespējas. Mobilo sakaru pakalpojumus Gulbenes pilsētā piedāvā trīs operatori: SIA „Tele2”, SIA „Latvijas Mobilais Telefons” (LMT), kopš 2006.gada arī SIA „BITE Latvija”. SIA „Tele2” bāzes stacija uzstādīta Gulbenē, Raiņa ielā 86, pilsētā ir divas LMT bāzes stacijas.

2001.gadā Gulbenē tika uzstādīta aparatūra DSL līniju pieslēgšanai, dodot iespēju telefona līniju abonentiem izmantot liela ātruma Interneta pakalpojumus. Šobrīd SIA „Lattelecom” ir vadošais elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzējs, kas piedāvā elektroniskās saziņas risinājumus mājām, maziem un vidējiem uzņēmumiem, kā arī pilsētas un novada pašvaldību institūcijām. Sākot ar 2007.gadu SIA „Lattelecom” piedāvā plašākas sakaru iespējas: balss pakalpojumus, internetu, tajā skaitā arī iespēju izmantot publisko bezvadu internetu *Wi-Fi*, TV un datu pakalpojumus. SIA „Lattelecom” jaudas un tīklu pārklājums Gulbenē nodrošina pašreizējo pieprasījumu. Uz katriem Gulbenes pilsētas 100 iedzīvotājiem 23,9 % ir parastā telefona līnija.

Gulbene ieslēgta kopējā tīklā, izmantojot gan pazemes 24 šķiedru (24F) optisko kabeļu līnijas Gulbene – Balvi un Gulbene – Valmiera, gan uz 110 KW augstsprieguma līnijām uzkārtās 24F optisko kabeļu līnijas Gulbene – Balvi, Gulbene – Valmiera, Gulbene – Madona.

Gulbenē ir sava televīzija, kura savu darbību uzsāka 1993.gada nogalē. Pirmajos darbības gados televīziju varēja uztvert 5 km rādiusā ap Gulbeni, šobrīd raidītājs atrodas Beļavas pagasta Ozolkalnā un Gulbenes TV var redzēt 30 km apkārtnē, t.i., visā Gulbenes novadā un daļēji Balvu, Alūksnes un Madonas novados.

Telekomunikācijas mūsdienās ir viens no būtiskākajiem sakaru līdzekļiem, kuram nākotnē paredzamā loma pastiprināsies vēl vairāk. Ņemot vērā teritorijas plānojuma kontekstu, detalizētāku informāciju grafiskā veidā tiek sniegta tikai par Gulbenes pilsētā esošo kabeļu un sakaru kanalizācijas tīklu, kurš kā apakšzemes vai gaisvadu inženierkomunikācija ir ievērtējams, plānojot jaunu apbūves teritoriju attīstību pilsētā.

Skatīt grafiskā pielikuma karti „*Telekomunikāciju shēma*”

1.2.3. Inženiertehniskā apgāde

1.2.3.1. Ūdensapgāde

Ūdenssaimniecības pakalpojumus Gulbenes pilsētā nodrošina SIA „Alba”, kura piegādā dzeramo ūdeni 70% iedzīvotāju. 30% iedzīvotāju izmanto ūdeni no raktām grodu akām, kura kvalitāte neatbilst dzeramā ūdens prasībām. Patērētais ūdens daudzums, ko saņem lietotāji no centralizētās ūdens padeves sistēmas tiek uzskaitīts ar ūdens skaitītājiem. Ūdens Gulbenes pilsētā tiek iegūts no 3 artēziskām akām. To dziļums apmēram 200m. Gulbenes pilsētas ūdensapgādes urbimi ietilpst Gulbenes ūdensgūtnes „Gaitnieki” sastāvā. 2007.gadā patērētājiem tika piegādāts 177 104 m³ dzeramā ūdens, no tiem juridiskām personām 38 377 m³, fiziskām 138 727 m³. Ūdens diennakts patēriņš pilsētā bija vidēji 485 m³/diennaktī. Pilsētā centralizētā ūdensvada garums 30 km, kura lielākā daļa izbūvēta pirms 30 gadiem. Pavisam ūdensvada tīklam pilsētā **pieslēgti 6693 patērētāji, no kuriem 6527 ir mājsaimniecībās (jeb 72% pilsētas iedzīvotāju skaita), bet pārējie 166 – juridiskas personas – organizācijas un uzņēmumi.**

Lai uzlabotu ūdens kvalitāti, 2000.gadā tika veikta daļēja maģistrālo tīklu rekonstrukcija pa pilsētas lielākajām (O.Kalpaka, Rīgas, Līko, Ozolu un Nākotnes ielu). Kopējais rekonstruēto tīklu kopgarums 1200 metri. Lai uzlabotu iegūtā ūdens kvalitāti, samazinātu dzelzs saturu tajā, 2001.gadā tika nodota ekspluatācijā ūdens atdzelžošanas stacija. No atdzelžošanas iekārtām izplūstošā ūdens kvalitāte ir augstāka nekā ES standarta prasības. Lai nodrošinātu ugunsdzēsībai nepieciešamo ūdeni, Gulbenes pilsētā uzstādīti 65 pazemes tipa ugunsdzēsības hidranti. Tiek veikta pakāpeniska veco hidrantu nomaiņa pret jauniem.

Realizējot projektu "Gulbenes ūdenssaimniecības attīstības II kārtā", Gulbenes pilsētā paredzēts izbūvēt ūdensvada un kanalizācijas tīklus Aizkapu rajonam, Brīvības, Vidus, Ozolu, Raiņa ielas, ūdensvada tīklus Dzelzceļa, Robežu un Kļavu ielas. Ūdensvada un

kanalizācijas būvniecība Ievugravas un Dzirnavu ielas rajonam, Blaumaņa iela, Draudzesskolas iela, Nākotnes iela, Lauku, Lapu un Litenes ielas. Gulbenes pilsētā paredzēts izbūvēt 7 jaunas kanalizācijas sūkņu stacijas. Projekta ietvaros tiks atjaunotas 91 apkalpes aka un 104 skatakas.

No visiem darbiem, kas paredzēti projekta ietvaros, līdz 2010. gada augusta mēnesim atlicis veikt ūdensvada un kanalizācijas izbūvi- Blaumaņa iela, Nākotnes iela, Draudzesskolas iela, Lauku, Lapu, Litenes ielas. Jāizbūvē 2 kanalizācijas sūkņu stacijas.

Skatīt grafiskā pielikuma karti „*Ūdens apgādes shēma*”

1.2.3.2. Kanalizācija

Arī centrālo kanalizācijas sistēmu Gulbenes pilsētā apsaimnieko SIA „Alba”, nodrošinot 72% iedzīvotāju iespēju pievienoties pie attiecīgiem kolektoriem.

Pilsētas centralizētā kanalizācijas tīkla garums ir 30,7 km. Kanalizācijas tīkli pārsvarā ir no keramikas cauruļvadiem, kas būvēti aptuveni 30 gadus atpakaļ. Dati par notekūdens daudzumu, kas tiek saņemts no dažādu kategoriju pilsētas kanalizācijas pakalpojumu abonentiem un faktisko notekūdens daudzumu, kas nonāk uz NAI, liecina, par augstu infiltrācijas procentu tīklos (sistēmā novadīti 519,3 m³/d, bet plūsmas mērītājs NAI rāda 1047 m³/d). Nepieciešams turpināt darbu pie tīklu rekonstrukcijas. 2000.- 2001. gadā pilsētā tika veikta plaša kanalizācijas tīklu izpēte. Tās rezultātā ir izstrādāts detalizēts situācijas plāns un tīklu rekonstrukcijas programma aptuveni 10 km vadu. Vispārējais tīklu stāvoklis ir samērā labs. 2002.gadā tika izbūvēts dubultais 500 m spiedvads, kas kopā ar Rēzeknes ielas kanalizācijas sūkņu staciju nodrošina slimnīcas, bijušās skolas ēkas un Sabiedrības veselības aģentūras pieslēgumu pie pilsētas kanalizācijas tīkla.

Pilsētas galvenā kanalizācijas sūkņu stacija tika rekonstruēta 2001.gadā. Tās maksimālā jauda pēc rekonstrukcijas ir 70 l/s jeb 250 m³/h.

Tā ir rūpnieciski ražota pazemes sūkņu stacija, iebūvēta vecās sūkņu stacijas pazemes daļā, kur atrodas divi iegremdējami kanalizācijas sūkņi. Virszemes daļa ir nojaukta un atlikusī pazemes daļa aizbērta. Kopējais spiedvada uz NAI garums ir 1240 m, no kuriem 700 m ir vecais spiedvads un 540 m ir jauns spiedvads no pārsūkņēšanas stacijas Rēzeknes ielā līdz vecajam spiedvadam. 2001.gadā tika izbūvēta jauna Rēzeknes ielas stacija, kas ir daļa no pilsētas slimnīcas pieslēguma pilsētas kanalizācijas tīklam. Maksimālā stacijas jauda ir 46 m³/h.

Ārpus pilsētas teritorijas, Stradu pagasta „Asarīšos” darbojas modernas notekūdeņu bioloģiskās attīrīšanas iekārtas (NAI), kas nodotas ekspluatācijā 2001.gadā ar jaudu 2000 m³/d un maksimāli pieļaujamo jaudu 3000 m³/d. Attīrītā notekūdens parametri visumā ir atbilstoši sākotnēji izvirzītajiem HELCOM prasībām, kas ir stingrākas par ES pilsētu notekūdeņu direktīvas prasībām. Procesā radušās dūņas tiek atūdeņotas presē un noglabātas dūņu laukos.

Ir izstrādāts tehniskais projekts notekūdeņu tīkla paplašināšanai, lai aptvertu 95% pilsētas iedzīvotāju un blakus esošā Stradu pagasta ciematus – Stāķus, Ceļmalas, kā arī pilsētas tīkla skataku nomaiņu, infiltrācijas samazināšanai.

Skatīt grafiskā pielikuma karti „*Kanalizācijas tīklu shēma*”

1.2.3.3. Virsējo ūdeņu kanalizācija

Virsējo ūdeņu kanalizācija Gulbenes pilsētā būvēta vēl padomju laikā un tās vispārējais stāvoklis ir neapmierinošs. Gadu gaitā, izbūvējot pilsētā dažādas komunikācijas, virsējo

ūdeņu kanalizācijas tīkls daudzās vietās bojāts, remontdarbi nav veikti, rezultātā cauruļvada bojājuma vieta pieskalota ar smiltīm un sistēmas darbība tiek traucēta. Trūkst informācijas par kanalizācijas tīklu izvietojumu, shēmām, arī esošā informācija bieži ir nepilnīga.

2006.gadā tika veikta virsējo ūdeņu kanalizācijas tīklu apsekošana, skalošana un tīrīšana Rīgas, O.Kalpaka, Pamatu, Skolas, Ābeļu, Dzelzceļa ielā.

1.2.3.4. Atkritumu apsaimniekošana

Sadzīves atkritumu apsaimniekošana Gulbenes pilsētā veic SIA „Alba 5”. Minētais uzņēmums organizē atkritumu savākšanu, transportēšanu un apglabāšanu. Atkritumi, galvenokārt, tiek savākti konteineros un to izvešanas biežums 5 reizes nedēļā.

No 2008.gada sadzīves atkritumi tiek apglabāti Malienas reģionālajā atkritumu poligonā Litenes pagasta „Kaudzītēs”. 2007.gadā tika savākti 20 814 m³ sadzīves atkritumu. Atkritumu savākšana notiek pamatojoties uz noslēgto līgumu ar klientiem – fiziskām vai juridiskām personām. SIA „Alba” organizē stikla un kartona pieņemšanu. Bīstamo atkritumu savākšanu, pēc nepieciešamības, nodrošina tās radītājs. Notekūdeņu dūņas tiks transportētas un noglabātas poligonā.

No 2008.gadu pilsētā tiek organizēta dalīta atkritumu vākšana, izmantojot attiecīgus konteinerus, kas paredzēti stiklam, papīram un pet-pudelēm. Šo atkritumu atkārtota šķirošana notiek poligona teritorijā.

1.2.3.5. Elektroapgāde

Gulbeni ar elektroenerģiju nodrošina AS „Sadales Tīkls” Ziemeļaustrumu reģions, kas atrodas Madonas novada Kalsnavas pagasta Aiviekstē. Gulbenē, Dzirnau ielā 7 izvietotas atsevišķas tā nodaļas, kas veic ekspluatācijas darbus.

Gulbenes elektroapgāde tiek nodrošināta izmantojot:

20 kV gaisvadu līnijas - 20 km

20 kV kabeļu līnijas - 15 km

0.4 kV gaisvadu līnijas - 55 km

0.4 kV kabeļu līnijas - 100 km

20/0.4 kV transformatoru apakšstacijas - 40 gb.

Uz AS „Sadales Tīkls” īpašumā esošiem balstiem pilsētas teritorijā izvietoti 20 apgaismes punkti. SIA "Gulbenes nami" apsaimnieko pilsētas ielu un kvartālu apgaismojuma tīklus 20 km garumā ar 650 apgaismes punktiem. Gandrīz katru gadu pilsētas teritorija zemē tiek guldīti vairāki kilometri 20 kV un 0,4 kV kabeļu. Tie aizvieto gaisvadu līnijas un līdz ar to uzlabo elektroapgādes drošību. Samazinās nelabvēlīgu meteoroloģisko apstākļu izsaukto bojājumu skaits, bet biežāki ir gadījumi, kad traucējumus elektroapgādē izraisa nesankcionētu rakšanas darbu rezultātā bojāti pazemes kabeļi.

Tuvākajos gados par kabeļu līnijām paredzēts pārbūvēt atlikušos gaisvadu līniju posmus Krasta, Ābeļu, Vidus, O.Kalpaka, Brīvības, Līkajā, Dzelzceļa un Robežu ielā.

Gulbenes pilsētas teritorijā atrodas 110/20 kV apakšstacija Nr 80, kā arī to šķērso 110 kV līnija. Tās apkalpo AS «Augstsprieguma Tīkls”.

Skatīt grafiskā pielikuma karti „Elektrisko tīklu shēma”

1.2.3.6. Gāzes apgāde

Dabas gāzes apgādes sistēmas Gulbenē nav, jo Vidzemi šķērsojošais dabasgāzes vads atrodas vairāk kā 50 km attālumā. Gāzesvada būvniecība ir iespējama tālākā nākotnē, to nosaka rajona plānojums. Iedzīvotāji izmanto gāzi balonos vai gāze tiek piegādāta no sašķidrinātās gāzes krātuvēm pie daudzdzīvokļu mājām.

Pilsētas teritorijā atrodas 13 sašķidrinātās gāzes cisternu grupas. Sašķidrinātās gāzes apgādi pilsētā nodrošina "Latvijas propāna gāze" Gulbenes apkalpes zona. Centralizēti piegādājamās sašķidrinātās gāzes abonementu skaits Gulbenes pilsētā 2009.gadā bija 1581, kas gadā patērējuši 52.7 tonnas sašķidrinātās gāzes.

Skatīt grafiskā pielikuma karti „Gāzes apgādes shēma”

1.2.3.7. Siltumapgāde

Kopš 2004.gada siltumapgādi pilsētā nodrošina SIA "Vidzemes Enerģija". Uzņēmuma pārziņā ir katlumāja Nākotnes ielā. Katlumājā notikuši rekonstrukcijas darbi 2008.gadā un 2009.gadā. 2008.gadā realizēts projekts „Konteinera tipa katlu mājas ar jaudu 4,5 MW būvniecība” un 2009. gadā „Centrālās katlu mājas rekonstrukcija”, šī projekta ietvaros tika veikta jauna katla agregāta ar šķeldas padeves mehānismu montāža. Nākotnes ielas katlumājā atrodas šķelda apkures katls Polytechnick PR 6000 U ar jaudu 6,0 MW un šķeldas apkures katls Eco Boiler ar jaudu 4,5 MW. Kurināmais – šķelda. Abos katlos automātiski tiek padots kurināmais – šķelda un degšanas rezultātā tiek ražota siltumenerģija, kas caur siltummaiņiem (katra jauda 5MW), tiek pārvadīta uz pilsētas apkures sistēmu.

Papildus siltumenerģijas ražošanai, maksimālajā siltumenerģijas patēriņa laikā, ir uzstādīta konteintertipa katlumāja ar ūdenssildāmo apkures katlu „Unimat TU-I34”. Apkures katla jauda ir 4,5 MW, kā kurināmo izmantojot sašķidrināto gāzi.

No 1996.gada Gulbenes pilsētā uzsākts rekonstruēt un no jauna izbūvēt maģistrālos siltuma tīklus 2 cauruļu sistēmā.

Kopējais siltumtrašu garums pilsētā ir 14 km. Uzņēmums 2009.gadā saražoja 23770.4 MW siltumenerģijas, iepirka no SIA „Konto” 8182.8 MW, no kuriem patērētājiem pārdotā siltumenerģija bija 25319.8 MW, zudumi 6643.4 MW, tas ir 20.8 % no kopējā daudzuma. Uzņēmums ar siltumu apgādā 63 daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas, 62 uzņēmumus. Norēķini ar patērētājiem par piegādāto siltumenerģiju notiek pēc siltummērītāju uzrādītajiem datiem. Vairākiem uzņēmumiem ir savas katlu mājas, kuras nodrošina ar siltumu savas kantora un ražošanas telpas.

Visās ēkās, kurām ir centralizēta apkure, ir uzstādīti siltuma skaitītāji.

2005.gada atjaunojot katlumāju Blaumaņa ielā 46 tajā tika izvietoti trīs 0,5MW apkures katli. 2008.gadā tika realizēts pilsētas siltumtīklu rekonstrukcijas projekts, kā rezultātā tika nomainīti maģistrālie tīkli 2437 m garumā.

Lai garantētu Gulbenes pilsētas centralizētās siltumapgādes sistēmas kvalitatīvu darbību un radītu iespēju ražošanas jaudu rezervēšanas iespēju iekārtu tehnisko apkopju, avāriju un jebkādu darbības traucējumu gadījumā, ir jāizmanto citu ražotāju pakalpojumi, t.sk., SIA „Konto” (ar jaudu 2,0 Mw)

SIA „Vidzemes Enerģija” 2009.gada nogalē ir realizējusi katlumājas rekonstrukcijas projektu, vecā 4MW katla vietā uzstādot 6MW POLITEHNIK PR 6000 ar šķeldu kurināmo katlu.

Skatīt grafiskā pielikuma karti „Siltumapgādes tīklu shēma”

1.2.4. Vides stāvoklis

1.2.4.1. Gaisa kvalitāte

Gaisa kvalitāti Gulbenē ietekmē stacionārie un mobilie piesārņojošo vielu izmešu avoti, kā arī gaisa piesārņojuma pārrobežu pārnese. Četri galvenie atmosfēru piesārņojošie avoti Gulbenes pilsētā ir

- kurināmā sadedzināšanas iekārtas;
- naftas produktu un gāzes uzglabāšana un tirdzniecība;
- kokapstrādes rūpniecība;
- transporta difūzijas emisija.

Lielāko gaisa piesārņojumu rada kurināmā sadedzināšana, nākamie lielākie piesārņotāji ir kokapstrādes rūpniecības putekļi, kaut gan šim piesārņojuma veidam ir tendence sarukt, tam par cēloni ir kokapstrādes uzņēmumu skaita samazināšanās. Vairāki mazie uzņēmumi ir beiguši darbību, bet tiem ir bijušas sliktākas gaisa attīrīšanas iekārtas vai pat tādu nav bijis. Gaisu piesārņojošais gaistošo organisko vielu spektrs ir samērā plašs. Gulbenē šī piesārņojuma rašanās vieta ir naftas bāze un degvielas un gāzes uzpildes stacijas, kas atbild par ogļūdeņraža piesārņojumu. Līdz 2002. gadam lielāko šī piesārņojuma masu veidoja benzīns, bet pēc benzīna tvaiku uztvērēju uzstādīšanas to nokļuve atmosfērā ir krasi samazinājusies.

Gaisa piesārņojuma dinamikas novērojumi norāda uz apkures sezonu, kā uz laika periodu, kad novērojams vislielākais gaisa piesārņojums, tātad uz kurināmā sadedzināšanu kā galveno gaisa piesārņojuma avotu pilsētā. Laikā no maija līdz septembrim gaisa piesārņojuma apjoms ir līdz piecām reizēm mazāks, nekā apkures sezonas maksimumā. Vislielākais gaisa piesārņojums novērojams decembrī – februārī, kas atbilst gada aukstākajiem mēnešiem.

1.2.4.2. Pazemes dzeramā ūdens kvalitāte

Ūdens Gulbenes pilsētas nodrošināšanai ar dzeramo ūdeni tiek iegūts no 4 artēziskām akām, bet vēl 3 ir rezervē (3.pielikums). To dziļums ir apmēram 200 m (ekspluatējamais intervāls no 158 līdz 218 m dziļumam) un tās ņem ūdeni no Gaitnieku ūdensgūtnes. Krāju veido spiedienūdeņi – atradnes statistiskais ūdens līmenis atrodas 26,5 m zem zemes virsmas, tātad ievērojami paceļas virs ūdensgūtnes horizonta. Tas nozīmē, ka urbumus pareizi ekspluatējot, piesārņojums tiem nedraud.

Komunālās saimniecības pazemes ūdeņu ieguves avoti Gulbenē

Ūdensgūtnē A kategorijas krājumi noteikti 3984 kubikmetru diennaktī, bet reālais ieguves apjoms ir ievērojami mazāks.

Ūdens kvalitāte atbilst prasībām, kādas noteiktas dzeramajam ūdeni, izņemot paaugstināto dzelzs saturu, kas ir kopīga problēma ūdeņu urbumiem gandrīz visā Latvijā.

Komunālā tīkla ūdens ieguves urbumus ekspluatē SIA "Alba", kas no Madonas reģionālās vides pārvaldes ir saņēmusi ūdens lietošanas atļauju Nr. MAT-8-25. Atļauja ir derīga līdz 2009. gada 13. decembrim.

Pilsētā vēl ir vairāki citi urbumi, kas pieder privātiem apsaimniekotājiem. Šiem urbumiem nepieciešama apsekošana un stāvokļa izvērtēšana, bet vides pārskata izstrādei atvēlēto finanšu līdzekļu šī darba pasūtīšanai LVĢMA nebija pietiekami.

Ūdens ņemšanas gada apjoms ir ar svārstīgu raksturu, bez izteiktas tendences. Pēdējos 6 gados ūdens patēriņš ir svārstījies $\pm 7\%$ robežās ap gada vidējo patēriņu 245 tūkst. kubikmetru jeb 922 kubikmetriem diennaktī.

Skatīt grafiskā pielikuma karti „Ūdensapgādes shēma”

1.2.4.3. Vides kvalitātes „karstie” punkti

Vides kvalitātes „karstie” punkti Gulbenes pilsētā ir piesārņotās vai potenciāli piesārņotās teritorijas, kā arī pamesto objektu teritorijas jeb haosu (degradētās) vietas. (1.1. tabula)

1.1.tabula

Piesārņotās un potenciāli piesārņotas vietas Gulbenes pilsētas teritorijā

N.p.k.	Objekts	Adrese	PV vai PPV reģ. Nr.	Kategorija
1.	Daugavpils lokomotīvu depo Gulbenes apgrozības depo	Viestura iela 18C	500100-01	PPV
2.	Degvielas uzpildes stacija SIA „Gulbenes degviela”	Miera iela 15A	500100-02	PPV
3.	Naftas bāze SIA „Gulbenes degviela”	Miera iela 15	500100-03	PPV
4.	Garāžu kooperatīvs „Gaisma – 1”	Litenes iela 39	500100-04	PNV
5.	Minerālmēslu noliktava SIA „Apgāde”	Brīvības iela 97	500100-05	PPV
6.	Skaidu izgāztuve „Zāģu skaidu ceļš”	Pie Gulbenes ziemeļu robežas Viestura ielā	500100-06	PV
7.	Dzirnavu dīķis	Starp Dzirnavu un Brīvības ielām, levugravā	500100-07	PPV
8.	Garāžu kooperatīvs „Gulbene”	Blaumaņa iela 48A	500100-08	PPV

Par SIA „Gulbenes degviela” naftas bāzi ir iegūta samērā detalizēta informācija. Naftas bāzes īpašnieks, līdz maksātspējas izsludināšanai bija SIA „Gulbenes degviela”. Bijušais īpašnieks tika veicis grunts un gruntsūdeņu novērojumus, kas rāda, ka piesārņojums iekļuvis 2-3 m dziļumā. Pašlaik aktīva saimnieciska darbība naftas bāzē nenotiek.

Vēl viena piesārņotā vieta, kas reģistrēta Gulbenes teritorijā, ir skaidu izgāztuve „Zāģu skaidu ceļš”. Nekādas sīkākas informācijas par šo vietu pagaidām nav. Vadoties pēc vietas rakstura, iespējama grunts un gruntsūdeņu piesārņošana ar koksnes dabiskās sadalīšanās ķīmiskajiem produktiem – dažādām organiskajām vielām. Šai vietai nepieciešama sanācija – skaidu savākšana un izvešana uz uzglabāšanai piemērotu vietu (poligonu) vai utilizēšana. Pēc skaidu aizvākšanas vide pamazām attīrīsies pati, sadaloties organiskajiem savienojumiem dabiskā ceļā.

Gulbenē bīstamie objekti saistīti galvenokārt ar degvielas uzglabāšanu un pilsētas energosaimniecību.

Bīstamākais objekts ir naftas bāze, kurā kopš 2004. gada notiek tikai gaišo naftas produktu uzglabāšana un vairumtirdzniecība, citi naftas produkti šeit vairs uzglabāti netiek. Naftas bāzē pastāv divu veidu riski: ugunsgrēks un naftas produktu noplūde ar sekojošu augsnes un gruntsūdeņu piesārņošanu. Risks piesārņojuma nokļuvei virsmas ūdeņos ir niecīgs. Ugunsgrēka apstākļos notiks masīva atmosfēras piesārņošana ar degšanas un nepilnīgas degšanas produktiem, kā arī būs tiešs apdraudējums tuvumā esošajām mājām. Naftas bāze kvalificēta kā nacionālas nozīmes rūpniecisko avāriju riska objekts.

Degvielas uzpildes stacijas ir ievērojami zemāka riska objekti, kuru riski ir līdzīgi naftas bāzes riskiem, bet tie ir salīdzinoši daudz mazāk varbūtīgi un var skart mazāku teritoriju. DUS tiešā tuvumā neatrodas kādi citi objekti, kas būtu tieši apdraudēti.

Pie ķīmiski bīstamiem objektiem pieskaitāma SIA "Apgāde" minerālmēslu noliktava Brīvības ielā 97.

Ugunsbīstamo objektu skaitā minamas DUS Brīvības ielā 97b ("Virši-A"), Baložu ielā 19 ("Lukoil"), Brīvības iela 89A ("Statoil"), Brīvības iela 68 ("Neste"), Miera iela 15 ("Z.Nafta").

Paaugstinātas bīstamības ugunsgrēka risks saistīts arī ar kokapstrādes ražotnēm, ar tajās uzglabāto kokmateriālu aizdegšanos vai eksploziju un sekojošu ugunsgrēku skaidu pneimotransporta sistēmās.

Pilsētas energosaimniecība ir salīdzinoši droša ugunsgrēka gadījumā, jo vairs netiek izmantots viegli uzliesmojošs un izplūstošs šķidrās kurināmais. Tomēr kurināmā noliktavas aizdegšanās var radīt paaugstinātas bīstamības ugunsgrēku ar tiešu apdraudējumu tuvāk esošajām ēkām. Lielāka bīstamība saistāma ar tvaika katla varbūtējo eksploziju. Kaut gan šos mezglus lielākoties uzrauga moderna automātika, diemžēl tā ne vienmēr spēj kompensēt cilvēciskā faktora radītās sekas un Latvijā šād un tad notiek šādi negadījumi. To rezultātā iespējama ēku un konstrukciju mehāniska sagraušana un tās radītās traumas, kā arī apdegumi ar izplūstošo tvaiku. Apkures sezonas laikā var rasties kritiska situācija, telpām paliekot bez apkures, it īpaši bērnu un veselības aprūpes iestādēm.

Cits bīstamības veids saistīts ar transporta līdzekļu pārvietošanos pilsētā un it īpaši ar tranzīta kravām. Transporta līdzeklis, kas pārvadā bīstamu kravu, var avarēt un var notikt bīstamo vielu noplūde ar transporta līdzekļa aizdegšanos vai bez tās. Šādā gadījumā lielākoties tiek apdraudēti citi uz ceļa esošie transporta līdzekļi, kā arī teritorijas negadījuma tiešā tuvumā.

Kā ļoti mazvarbūtīgu risku var pieminēt teritoriju applūšanu lejpus Dzirnavu dīķa dambja ūdeni aizturošo konstrukciju sabrukšanas rezultātā.

Gulbenē paaugstināta riska teritorijas koncentrējas galvenokārt satiksmes ceļu – galveno autoceļu un dzelzceļa tuvumā. To nosaka kā pašu transporta ceļu bīstamība, tā daļas pārējo riska objektu (naftas bāze, DUS) saistība ar transporta infrastruktūru. Pilsētas siltumsaimniecība un kokapstrādes uzņēmumi veido atsevišķas riska teritorijas.

Katram riska faktoru darbības veidam var būt raksturīgs zināms periodiskums. Tāda praktiski nav, piemēram, DUS un naftas bāzei. Satiksmes ceļiem riska periodiskums saistīts ar diennakts kustības intensitātes maiņu – risks ievērojami pieaug darba dienas sākuma un beigu stundās, kad transporta kustība ir visintensīvākā. Novērojamas arī riska sezonālas svārstības, kad minētās stundas iekrīt diennakts tumšajā laikā un arī ceļa apstākļi mēdz būt sliktāki.

Siltumsaimniecība vasaras sezonā strādā ar nelielu jaudu, jo jānodrošina tikai karstā ūdens apgāde. Līdz ar to šai laikā radītie riski ir nelieli, pat maznozīmīgi. Ziemā, turpretī tie ievērojami pieaug. Kaut gan kurināmā sadedzināšana, atbilstoši emisiju datiem, visintensīvāk notiek darba dienas laikā, visbīstamākās ir nakts un agrās rīta stundas, kad iekārtas var būt atstātas bez uzraudzības vai arī tā var būt nepietiekami uzmanīga, pat kļūdaina.

Ugunsnelaimju iespējamība kokapstrādes uzņēmumos ir tieši saistīta ar to darba laiku.

Visi augšminētie riski ir endogēni, t.i., to izcelsmes avoti atrodas pašā Gulbenes pilsētas teritorijā. Eksogēnie, t.i., ārpus pilsētas esošie riski, kuru iedarbība varētu ietekmēt pilsētu, Gulbenei nav raksturīgi, jo tās tuvumā neatrodas nekādi riska objekti, kuru iedarbība varētu izplatīties pietiekami tālu.

Tāpat arī tie riska faktori, kas atrodas pašā pilsētā, nevar radīt nopietnu apdraudējumu blakus esošajām teritorijām. Zināms izņēmums var būt masīvs ugunsgrēks naftas bāzē noteiktos atmosfēras stratifikācijas apstākļos, kad piesārņojums var izplatīties piezemes slānī, neizrādot tendenci pacelties augstāk. Taču šāda situācija ir ļoti mazvarbūtīga.

Bez augšminētajiem tehnogēnajiem riskiem pastāv arī dabas riski, bet tie Gulbenei nav raksturīgi. Praktiski nav applūstošo teritoriju, nav lielu mežu masīvu vai kūdrāju, kurus varētu apdraudēt grūti dzēšami ugunsgrēki.

Kopumā ņemot, Gulbeni var uzskatīt par samērā drošu, risku maz apdraudētu pilsētu, tomēr ar zināmiem riskiem un negadījumu varbūtību ir jārēķinās.

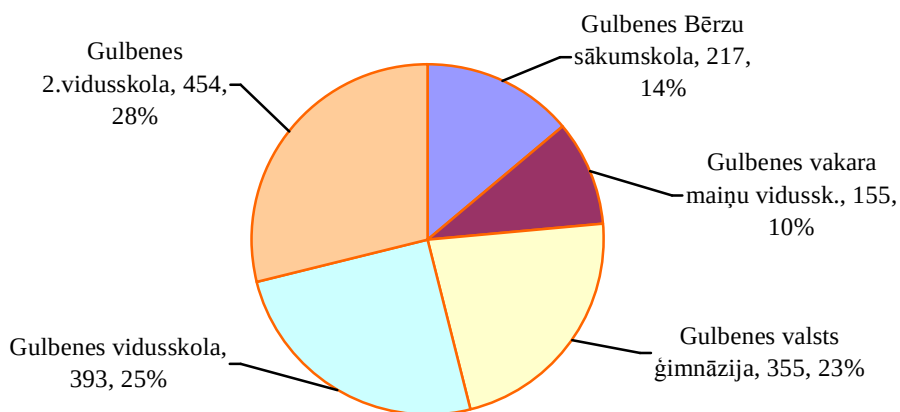
1.2.5. Publiskās apbūves teritorijas

1.2.5.1. Izglītības un kultūras iestādes

Gulbenes pilsētā darbojās šādas Gulbenes novada domes izveidotas iestādes:

Gulbenes novada valsts ģimnāzija;
Gulbenes vidusskola;
Gulbenes 2.vidusskola;
Gulbenes Bērzu sākumskola;
Gulbenes vakara maiņu vidusskola
Gulbenes Mūzikas skola;
Gulbenes Mākslas skola;
Gulbenes novada Bērnu un jaunatnes sporta skola;
Gulbenes 1. pirmsskolas izglītības iestāde;
Gulbenes 2. pirmsskolas izglītības iestāde „Rūķītis”;
Gulbenes 3. pirmsskolas izglītības iestāde „Auseklītis”;
Gulbenes bibliotēka;
Gulbenes kultūras centrs;
Gulbenes novada vēstures un mākslas muzejs;
Gulbenes sporta centrs, kura sastāvā ir struktūrvienība „Gulbenes stadions”;
Gulbenes novada jauniešu centrs „Bāze”.

Gulbenes skolās kopā mācās apmēram 1574 skolēni, par 163 mazāk nekā 2007./2008.mācību gadā, kas liecina par strauju skolēnu skaita samazinājumu.

1.3.att. Skolēnu skaits Gulbenes vispārizglītojošās mācību iestādēs
2009./2010. mācību gada sākumā

Gulbenes novada valsts ģimnāzija

Gulbenes novada valsts ģimnāzija atrodas Skolas ielā 10. Ģimnāzija darbojas kopš 1995.gada. Skola akreditēta līdz 2013.gadam. Skolā mācās vairāk nekā 355 skolēnu, strādā 40 skolotāji. Gulbenes Valsts ģimnāzijā var apgūt 4 izglītības programmas:

- Pamatizglītības otrā posma (7. – 9. klase),
- Vispārējās vidējās izglītības vispārizglītojošā virzienā,
- Vispārējās vidējās izglītības humanitārā un sociālā virzienā,
- Vispārējās vidējās izglītības matemātikas, dabaszinību un tehnikas virzienā.

Skola ir viena no 50 vispārizglītojošām mācību iestādēm valstī, kura darbojas ESP projektā „Mācību satura izstrāde un skolotāju tālākizglītība dabaszinātņu, matemātikas un tehnoloģiju priekšmetos. Gulbenes ģimnāzijas absolventi veiksmīgi iestājas un mācās augstskolās. Skola ir iesaistījusies starptautiskos projektos ar Dāniju, Spāniju, Itāliju, Ziemeļfriju, Vāciju, Zviedriju. Skola ir starptautiskā projekta EUROWEEK patstāvīgā dalībniece. Skola lepojas ar deju kopu „Rūsiņš”, kori „Silver”, skolas teātra studiju, saviem sportistiem. Skolēniem ir lieliskas iespējas sporta stundās nodarboties jaunuzceltajā sporta centrā un labiekārtotā stadionā. Skolā darbojas ___ interešu izglītības pulciņi.

Gulbenes vidusskola

Gulbenes vidusskola atrodas Skolas ielā 12. Gulbenes vidusskola ir dibināta 1944.gada 16.oktobrī uz 1926.gadā dibinātās Gulbenes komercskolas un arodvidusskolas bāzes, pamatojoties uz Madonas apriņķa DDP izpildu komitejas 1944.gada 12.septembra sēdes lēmumu. Gulbenes vidusskolā mācās 393 skolēni (23 klašu komplekti) un strādā 56 darbinieki, tajā skaitā 40 skolotāji. No tiem 17 ir ieguvuši pedagoģijas un izglītības maģistra grādu. Skola ir izvietota divos mācību korpusos – Skolas ielā – 12 un Līkajā ielā 19 A. Gulbenes vidusskolā var apgūt sekojošas izglītības programmas:

- Pamatizglītības programmu, programmas kods 21011111.
- Vispārējās vidējās izglītības vispārizglītojošā virziena programmu, programmas kods 31011011, (programmā ietverti vidusskolas mācību priekšmeti, tajā skaitā fizika, ķīmija un bioloģija, profilkurss lietišķajā informātikā, angļu valodā, vēsturē, kas dod iespējas iestāties gandrīz visu augstāko mācību iestāžu piedāvātajās studiju programmās).
- Vispārējās vidējās izglītības profesionāli orientēta virziena programmu ar specializāciju komerczinībās, programmas kods 31014011, (programmā fizikas, ķīmijas un bioloģijas priekšmeti apvienoti dabas zinību kursā, profilkurss lietišķajā informātikā, angļu valodā, biznesa ekonomiskajos pamatos, kas dod iespējas iestāties ekonomikas augstskolu piedāvātajās studiju programmās, 12.klasē ir iespējams iegūt bilancspējīga grāmatveža kvalifikāciju.

Lielākā daļa Gulbenes vidusskolas absolventu sekmīgi turpina studijas Latvijas augstskolās, tajā skaitā arī LU, LLU, RTU, Sporta akadēmijas un citu augstāko mācību iestāžu budžeta grupās.

Gulbenes vidusskolā ir labiekārtoti mācību kabineti, bibliotēka, sporta bāze, ēdnīca, datorklases ar patstāvīgo interneta pieslēgumu, aktīva ārpusklases, sporta un interešu izglītības dzīve.

Gulbenes 2.vidusskola

Gulbenes 2. vidusskola atrodas Līkajā ielā 21. Skola dibināta 1935. gadā, savā pastāvēšanas laikā piedzīvojusi daudz izmaiņu un reformu, no 1974.gada līdz šim laikam Gulbenes 2.vidusskola. Skolā mācās 454 bērni, gandrīz trešdaļa bērnu tajā ir no novada lauku teritorijām un kaimiņu novadiem. Skolā mācās 12 bērni invalīdi. 2007.gadā skola saņēma sertifikātu „Vienādu tiesību un iespēju skola”. Skolā strādā 46 pedagogi ar augstāko izglītību, tai skaitā 9 pedagogi maģistri. 1996.gadā uzsākta pakāpeniska pāreja no mazākumtautību

izglītības uz latviešu mācībvalodu un 2008.gadā pabeigta. Skolā var apgūt sekojošas izglītības programmas:

- Pamatizglītības programma, kods 21011111;
- Vispārējās vidējās vispārizglītojošā virziena programma, kods 31011011;
- Vispārējās vidējās izglītības profesionāli orientētā virziena programma, kods 31014011;
- Speciālās pamatzglītības programma izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem, integrēta vispārējās vidējās izglītības iestāde (A un B līmenis), kods 21015811;
- Speciālās pamatzglītības programma izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem (C līmenis), kods 21015811.

Skolas telpās strādā Juridiskās koledžas filiāle. Skolā ir mūsdienīga funkcionāla vide. Darbojas skolēnu līdzpārvalde, interešu grupas, organizēti kultūrizglītojošie pasākumi. Skolā strādā atbalsta personāls – logopēds, medmāsa, psihologs, sociālais pedagogs, skolotāja palīgs. Darbojas bibliotēka, lasītava. Strādā ēdnīca – kafejnīca. Ir sadarbība ar citām skolām Latvijā un ārzemēs. Skola regulāri piedalās dažādos projektos (sadarbībā ar Poliju, Ungāriju, ASV), aktīvi darbojas pilsoniskās līdzdalības projektos. Gulbenes 2.vidusskolas skolēniem ir iespējas piedalīties četrās interešu izglītības programmās :

- Kultūrizglītības programmā;
- Sporta izglītības programmā;
- Tehniskās jaunrades programmā;
- Citās izglītības programmās.

Gulbenes Bērzu sākumskola

Gulbenes Bērzu sākumskola atrodas Vidus ielā 7. Skola dibināta 1993.gada 1.septembrī. Atbalstot vecāku vēlmes, 1995.gadā tā kļuva par sešgadīgu pamatskolu. 1997.gadā ieguva Gulbenes Bērzu pamatskolas nosaukumu. 2009./2010. mācību gadu skola uzsāka ar nosaukumu Gulbenes Bērzu sākumskola. Skolas 1. - 6.klasēs mācās 217 skolēni, strādā 22 pedagoģiskie un 8 tehniskie darbinieki. Gulbenes Bērzu sākumskola piedāvā pamatzglītības pirmā posma 1. - 6.klase (programmas kods 11011111) programmas īstenošanu. Skolas skolēni sekmīgi startē novada un valsts mācību olimpiādēs, sporta sacensībās, dažādos konkursos un skatēs. Savā dziedāt, dejot un teātra spēlēšanas priekā labprāt dalās ar pilsētas svētku un pasākumu apmeklētājiem.

Gulbenes Bērzu sākumskola ir 2000. un 2001.gadu Draudzīgā aicinājuma "Lielā pūce", 2002.gadā - "Mazā pūce", 2004.gadā - Atzinības ieguvēji un 2006.gadā - Cerības balvas ieguvēji. Skolā darbojas 15 interešu izglītības pulciņi.

Gulbenes vakara maiņu vidusskola.

Gulbenes vakara maiņu vidusskola atrodas Līkā ielā 21 A. 2009./2010.mācību gadā skolā mācās 155 skolēni no visa novada, perspektīvā paredzēts, ka skolēnu skaits Gulbenes vakara vidusskolā saglabāsies no 150 – 160 skolēniem. Skola piedāvā apgūt vispārējās izglītības programmu 10.- 12.klasē, kods 31011012 (programmā ietverti vidusskolas mācību priekšmeti) un pedagoģiskās korekcijas izglītības programmu 8.-9. klasei, kods 21011812 (programmā ietverti pamatskolas mācību priekšmeti), kā arī pedagoģiskās korekcijas (izlīdzinošo) programmu. Gulbenes vakara (maiņu) vidusskolā darbojas viens interešu izglītības pulciņš.

Ārpusskolas nodarbībām bērniem ir iespējams apmeklēt profesionālās ievirzes izglītības iestādes.

Gulbenes Mākslas skola

Gulbenes Mākslas skola, O.Kalpaka ielā 70A, ir profesionālās ievirzes izglītības iestāde, kas savu mācību darbību veic saskaņā ar Kultūras un radošo industriju izglītības centru (KRIIC) Rīgā un Vidzemes reģiona mākslas skolu mācību priekšmetu metodisko apvienību Valmierā. Skolas saimniecisko darbību nodrošina Gulbenes pilsētas dome.

Mākslas skola uzsākusi savu darbību 1988.gadā. Kopš 1997.gada skola ir Gulbenes pilsētas domes, no 2009.gada tā ir Gulbenes novada kultūrizglītības iestāde. Skolas budžetu veido ikgadējā valsts mērķdotācija pedagogu algām un pašvaldību budžets. Audzēkņu vecāki piedalās ar ikmēneša dalības maksu.

Skola īsteno licencētu profesionālās ievirzes izglītības programmu „Vizuāli plastiskā māksla” pamatzglītības pakāpē. Tā nodrošina sistemātisku zināšanu un pamatprasmju apguvi mākslas mācību priekšmetos, nostiprina izpratni par mākslu kā vienu no pasaules izzināšanas veidiem un dod iespēju katram bērnam radoši izpausties.

2008. gadā skola akreditēta uz 6 gadiem.

Šobrīd sešgadīgajā izglītības programmā mācās 192 audzēkņi, mācību procesu nodrošina 13 pedagogi. Saglabājot akadēmiskās tradīcijas pamatpriekšmetu – zīmēšanas, gleznošanas un kompozīcijas apguvē, pedagogi rada iespēju iepazīt mākslinieciskās izteiksmes līdzekļu daudzveidību keramikā, veidošanā, tekstildizainā, augu dizainā, papīrmākslā un stikla mākslinieciskajā apstrādē. Skola līdztekus mākslas valodas pamatu apguvei pamazām iekļauj mācību programmā ieskatu dizaina pamatos – datorgrafiku, animāciju, fotogrāfiju un vides dizainu, kas attīsta pirmās iemaņas dizainiskajā domāšanā.

Katru pavasari skolas audzēkņi piedalās ikgadējos republikas mākslas skolu valsts konkursos. Par tradīciju kļuvušas Mākslas dienu izstādes skolas telpās, sadarbība ar Gulbenes Vēstures un mākslas muzeju. Veidojas sadarbība ar Gulbenes bibliotēku un Sanktpēterburgas programmu „Nevskaja raduga”. Mācību prakses laikā vecāko klašu audzēkņi kopā ar pedagogiem izveidojuši vairākus sienas gleznojumus Gulbenes pilsētā un piedalās dažādās aktivitātēs.

Mākslas skola nodrošina iespēju sagatavoties mācībām profesionālās vidējās izglītības kultūras nozarēs. Daudzi skolas absolventi turpina izglītību J.Rozentāla Rīgas mākslas vidusskolā, Rīgas Dizaina un mākslas vidusskolā, Valmieras un Rēzeknes mākslas vidusskolās, Rīgas Amatniecības vidusskolā, Kultūras koledžā, Arhitektūras un celtniecības koledžā u.c., pēc tam arī augstākajās mākslas mācību iestādēs.

Gulbenes Mūzikas skola.

Gulbenes mūzikas skola, O.Kalpaka ielā 43, ir akreditēta mācību iestāde, kura īsteno 13 profesionālās ievirzes izglītības programmas:

- Pūšaminstrumentu spēlē (eifonija, flautas, klarnetes, mežraga, saksofona, trombona, trompetes, tubas, obojas spēlē);
- Stīgu instrumentu spēlē (kokles un vijolspēlē);
- Taustiņinstrumentu spēlē (akordeona un klavierspēlē).

Skolā mācās 200 audzēkņi no visa Gulbenes novada, ar viņiem strādā 24 pedagogi. Darbs tiek organizēts pēc apstiprināta mācību un audzināšanas darba plāna, kurā galvenā vieta ir "Valsts kultūras un radošās industrijas centra" rīkotajiem Valsts konkursiem, kā arī skolotāju pēcdiploma apmācībai un kvalifikācijas celšanai.

Gulbenes novada Bērnu un jaunatnes sporta skola

Gulbenes rajona Bērnu un jaunatnes sporta skola izveidota un sākusi darboties 1957.gada 1.septembrī pamatojoties uz Gulbenes rajona Darbaļaužu Deputātu Padomes izpildu komitejas 1955.gada 10.jūnija sēdes lēmumu Nr. 157 un līdz 1989.gadam atradās Brīvības ielā 14 bijušajā Vecgulbenes muižas manēžā.

1990.gadā skola pārcēlās uz jaunuzcelto sporta halli Skolas ielā 10a, ar kopējo telpu platību 1060.6 kvm.

Pēc administratīvi teritoriālās reformas tā ir Gulbenes novada domes izveidota iestāde, kura īsteno profesionālās ievirzes sporta izglītības programmas, interešu izglītības sporta programmas, metodiskā darba programmas, organizē un veicina sporta darbu Gulbenes novadā.

Gulbenes bērnu un jaunatnes sporta skolā var apgūt profesionālās ievirzes izglītības programmas: basketbolā, volejbolā, distanču slēpošanā, orientēšanās sportā. Interešu izglītības programmas - vispārējā fiziskā sagatavotībā (VFS).

Pirmskolas izglītības iestādes

Pēc pašvaldības datiem 2010.gada 1.janvārī Gulbenes pilsētā ir 508 pirmsskolas vecuma bērni. Trijās pilsētas pirmsskolas iestādēs kopā apmeklē 492 bērni gan no pilsētas, gan pagastiem, no kuriem 181 bērns apgūst pirmsskolas programmu. Iestādēs strādā 63 pedagogi (1.2.tabula).

1.2.tabula

Gulbenes pirmsskolas izglītības iestādes

Nosaukums	Darbojas no	Bērnu skaits	Iestādē darbojas	Darbinieki
Gulbenes 1.pirmsskolas izglītības iestāde	1959.gada	126	6 grupas	16 pirmsskolas izglītības skolotājas un tehniskie darbinieki. Iestādē strādā sertificēta medicīnas māsa.
Gulbenes 2.pirmsskolas izglītības iestāde "Rūķītis"	1977.gada	126	6 grupas	16 pirmsskolas izglītības skolotājas un tehniskie darbinieki
Gulbenes 3.pirmsskolas izglītības iestāde "Auseklītis"	1989.gada	240	12 grupas un 1.klase	Strādā 31 pirmsskolas izglītības skolotāja un tehniskais darbinieki

Avots: Gulbenes pilsētas pārvalde

Gulbenes 1. pirmskolas izglītības iestāde

Gulbenes 1.pirmsskolas izglītības iestāde atrodas O.Kalpaka ielā 70 un ir vecākais bērnudārzs pilsētā, kurš darbojas kopš 1959.gada. 1967.gadā tika nodota ekspluatācijā patreizējā bērnudārza ēka ar 120 vietām. Pirmsskolas izglītības iestāde atrodas pilsētas centrā blakus Gulbīšu parkam. Bērnudārza tuvākie kaimiņi ir Gulbenes mākslas skola, nelielā attālumā atrodas Bērzu pamatskola un Gulbenes 2.vidusskola, kurā turpina mācīties vairums PII audzēkņu, un Gulbenes bērnu mūzikas skola.

PII ikdienā apmeklē 126 Gulbenes pilsētas un novada pagastu bērni.

Gulbenes 1.PII struktūra:

- darbojas 6 grupas,
- 2 grupās notiek obligātā 5 un 6 gadus veco bērnu sagatavošana skolai,
- 2 grupas apmeklē bērni no 1,5 līdz 3 gadu vecumam.

Gulbenes 2. pirmskolas izglītības iestāde

Gulbenes 2.pirmsskolas izglītības iestāde "Rūķītis" atrodas Gulbenes pilsētas centrā - Bērzu ielā 4B (starp Bērzu ielu un Līko ielu). Šī iestāde ekspluatācijā nodota 1977.gada 30.septembrī, bet savu darbību uzsākusi 1978.gada 2.janvārī un ir Gulbenes pilsētas pārvalde padotībā.

Pirmsskolas izglītības iestāde "Rūķītis" izvietota tipveida celtnē ar kopējo platību 1088 kv.m. Bērnu vietu skaits - 92 vietas. Ikdienā pirmsskolas iestādē uzturas 126 bērni vecumā no 1 - 7 gadiem.

Iestādē darbojas 6 grupas:

- 2. agrās bērnības grupa (1 - 2 gadus veci bērni),
- 1. jaunākā grupa (2 - 3 gadus veci bērni),
- 2. jaunākā grupa (3 - 4 gadus veci bērni),
- vidējā grupa (4 - 5 gadus veci bērni),
- vecākā grupa (5 - 6 gadus veci bērni),
- sagatavošanas grupa (6 - 7 gadus veci bērni).

Gulbenes 3.pirmskolas izglītības iestāde

Gulbenes 3. PII atrodas Nākotnes ielā 4, Nākotnes ielas daudzdzīvokļu māju masīvā. Bērnudārzs durvis mazajiem gulbeniešiem atvēra 1989.gada 1.aprīlī.

Pašlaik pirmsskolas izglītības iestādi apmeklē 240 bērni. Darbojas 12 grupiņas un rotaļu un attīstības centrs „Gudru ņēmu padomiņi”, kuru apmeklē bērni vecumā no 1 gada līdz 4 gadiem. Centrā bērni uzturas līdz 3 stundām dienā ar māmiņām un skolotājas vadībā, kad bērns ir pieradis pie centra apmeklējuma, bērnu var atstāt līdz 3 stundām skolotājas vadībā. Centrs strādā no plkst. 9.00 līdz 16.00, bet šeit nav ēdināšanas. Centra apmeklējums ir bezmaksas pakalpojums. Tas tapis ar bērnu un ģimenes lietu ministrijas un Gulbenes pašvaldības atbalstu.

Darbs Gulbenes pilsētas 3.PII rit kopā ar 35 pedagoģiskajiem un 33 tehniskajiem darbiniekiem.

Iestādē darbojas 12 grupas:

- 2 jaunākās grupas (2 - 3 gadus veci bērni),
- 2 jaunākās grupas (3 - 4 gadus veci bērni),
- 2 vidējās grupas (4 - 5 gadus veci bērni),
- 2 vecākā grupa (5 - 6 gadus veci bērni),
- 2 sagatavošanas grupa (6 - 7 gadus veci bērni),
- 1 logopēdiskā grupa

Iestādē 2008.gada maijā tika licencētas pirmsskolas izglītības programma un pirmsskolas izglītības programma bērniem ar runas traucējumiem.

Iestādei ir izveidojusies sadarbība ar Gulbenes 1.PII un 2.PII mācību un audzināšanas jomā. Sadarbība norit ar mākslas, mūzikas skolu, bibliotēku un sporta skolu, apmeklējot 5gadīgajiem un 6gadīgajiem bērniem sporta nodarbības.

Visas Gulbenes pirmsskolas iestādes realizē vispārējo pirmsskolas izglītības programmu, kas paredz bērnu sagatavošanu pamatzglītības apgūšanai un ietver sevī: vispusīgu sagatavošanu mācībām skolā, attīstot katrā bērņā "Es" apziņu un ievērojot katra bērna individuālās attīstības īpatnības, kultūrhigiēnisko iemaņu, saskarsmes un sadarbības spēju attīstību, veselības saglabāšanu un nostiprināšanu, tikumisko vērtību un ētikas normu apgūšanu, nacionālās piederības apzināšanos, tautas tradīciju un folkloras apgūšanu. Programmu papildina, tautisko deju pulciņi, angļu valodas pulciņi, ansambļi, iespēja apmeklēt sagatavošanas klasi mākslas skolā, logoritmikas elementi sporta un mūzikas nodarbībās. Bērni ar runas attīstības traucējumiem var saņemt pie logopēda pakalpojumus. Papildus ikdienas programmai iestādēs tiek organizēti gadskārtu ieražu svētki - Miķeļi, Mārtiņi, Ziemassvētki, Lieldienas, Jāņi, pasākumi bērniem kopā ar vecākiem un vecvecākiem, rudens pārgājieni, ziemas karnevāls, sporta svētki, projektu nedēļas, rotaļu rīti, diskotēkas bērniem u.c. muzikāli pasākumi.

Gulbenes kultūras centrs

Gulbenes pilsētā atrodas arī kultūras centrs, kur pašdarbības kolektīvu sastāvā darbojas 22 amatiermākslas kolektīvi ar 480 pašdarbniekiem. Gulbenes kultūras centrs organizē un atbalsta tautas mākslas un citu radošo amatierkolektīvu darbību, saglabā un aizsargā tautas tradicionālo kultūru, veicina tās līdzsvarotu attīstību, iekļaujas savas pilsētas, novada, valsts kultūras norisēs un tautas mākslas aktivitātēs, prezentē savu darbu ārpus savas valsts robežām, organizē teātru izrādes un koncertus, valsts svētku, kultūrvēsturisko un sadzīves tradīciju, kā arī izklaides pasākumus.

Pilsētas kultūras centrs ir ar 460 skatītāju vietām. Budžeta ietvaros centrs atbalsts un nodrošina pašdarbības kolektīvu profesionālo vadību un attīstību, organizē un piedalās valsts un tradicionālo svētku svinībās un sarīkojumos (piem. Lāčplēša diena, Latvijas Republikas proklamēšanas diena), atbalsta un piedalās nevalstisko organizāciju sarīkojumos, atbalsta un palīdz organizēt firmām, organizācijām un iestādēm kursus, seminārus, prezentācijas, izstādes, koncertus, sarīkojumus, uzņēmēju dienas, izlaidumus u.c.

Gulbenes kultūras centrā darbojas šādi kolektīvi: jauktais koris „Harmonija”, senioru koris „Atbalss”, Tautas lietišķās mākslas studija „Sagša”, Gulbenes Tautas teātris, Pūtēju orķestris, vīru vokālais ansamblis „Namejs”, vidējās paaudzes deju kopa „Apinītis”, deju kopa „Sauleszaķis”, bērnu popgrupas „Mākonīši”, „Mākoņi” un „Pērlītes”, deju kopa „Ratiņš”, senioru deju kopa „Vērdušs”, bērnu deju kopa „Draiskulji”, jauniešu teātra studija, šūšanas pulciņš „Mazā adatiņa”, 97. gaidu vienība, senioru deju grupa „Reveranss”, jauniešu deju kopa „Rūsiņš”.

Ikgadējais lielākais pasākums jau kopš 1999.gada ir pilsētas svētki, tiek organizēti vasaras vidū, jūlija beigās, un kas katru gadu vienkopus pulcina vairākus tūkstošus pilsētas iedzīvotāju un viesu.

2010.gadā kultūras centrā notiks vērieni tā renovācijas darbi, pēc kuru pabeigšanas kultūras nams iegūs jaunu veidolu.

Gulbenes bibliotēka

Pilsētas iedzīvotājiem ir iespējams izmantot Gulbenes bibliotēkas pakalpojumus. Gulbenes bibliotēka ir kultūras, izglītības un informācijas iestāde, kuras bezmaksas un maksas pakalpojumus ir tiesības izmantot jebkuram bibliotēkas apmeklētājam.

Gulbenes bibliotēkā lasītājus apkalpo sekojošas nodaļas:

- Informācijas centrs,
- Sabiedriskais interneta pieejas punkts jeb interneta lasītava,
- Ziemeļaustrumlatvijas Europe Direct informācijas punkts,
- Bērnu bibliotēka,
- Lasītāju apkalpošanas nodaļa jeb abonements,
- Novadpētniecības un humanitāro zinātņu lasītava,
- Krājumu komplektēšanas un apstrādes nodaļa.

2005.gada 14.novembrī Gulbenes bibliotēkas akreditācijas procesa rezultātā ieguva reģiona galvenās bibliotēkas statusu, kas piešķirts uz pieciem gadiem.

Gulbenes novada vēstures un mākslas muzejs

Gulbenes novada vēstures un mākslas muzejs izveidots ar Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas un Latvijas PSR Ministru Padomes 1981.gada 6.oktobra lēmumu Nr.596, kas savu reālo darbību uzsāka 1982.gada 1.janvārī. Muzeja pirmsākumi Gulbenē meklējami vairākus gadus pirms šī lēmuma.

1960. - tajos gados Gulbenē darbojās pilsētas Darbaļaužu deputātu padomē izveidotā novadpētniecības istaba. 1975.gada 29.oktobrī Latvijas PSR Kultūras ministrija pieņēma lēmumu par sabiedriskā novadpētniecības muzeja atvēršanu Gulbenē. 1978.gada 1.jūlijā sabiedriskais muzejs pārveidots par Alūksnes novadpētniecības un mākslas muzeja filiāli - Gulbenes novadpētniecības muzeju.

Gulbenes novadpētniecības muzejam tika piešķirtas pagaidu telpas Līkā ielā 21 Gulbenes 2.vidusskolā - 2 istabas ekspozīcijai un 1 istaba fondu glabāšanai. Šajās telpās muzejs darbojās līdz 1982.gada pavasarim, kad pēc Gulbenes vēstures un mākslas muzeja statusa iegūšanas notika pārcelšanās uz telpām Rīgas ielā 49. Ar 1977.gada 19.augusta Gulbenes rajona Tautas deputātu padomes izpildkomitejas lēmumu Gulbenes Kultūras nodaļas pārziņā nonāca bijusī muižas klēts Brīvības ielā 9. Klētī tika izvietots GVMM etnogrāfijas un darba rīku krājums, kas pašlaik ir atklātā krājuma glabātava.

1980. - to gadu otrajā pusē ļoti aktuāla un reāla šķita doma par muzeja pārcelšanos uz Vecgulbenes muižas Balto pili. Pēc pilsētas pasūtījuma Restaurācijas institūtā tika izstrādāts projekts par Baltās pils ārpuses atjaunošanu, interjeru un plānojumu piemērojot muzeja vajadzībām (iekštelpu restaurācija nav iespējama sakarā ar pilnīgu datu trūkumu). Diemžēl, mainoties politiskajai situācijai, sarežģījās arī ekonomiskā situācija un projekts palika nerealizēts.

1993.gadā muzejs tika brīdināts par iespējamo telpu atstāšanu sakarā ar nama Rīgas ielā 49 denacionalizāciju. Muzeja lietošanai tika iecerētas telpas bijušajā muižas oranžērijā. Pārvākšanās uz oranžērijas telpām uzreiz nebija iespējama, jo ēkai bija nepieciešami nopietni remontdarbi. 1994.gada decembrī muzejam tika iedalītas 2 istabas un izstāžu zāle Gulbenes kultūras nama 3.stāvā - kā pagaidu risinājums. Remontdarbi oranžērijā līdzekļu trūkuma dēļ vairākkārt apstājās. 2001.gada nogalē sāka pārcelšanos uz jaunajām telpām.

No 2002.gada muzejs atrodas Vecgulbenes muižas oranžērijā, kur notiek arī tā krājuma un mākslas izstādes. Etnogrāfiskie priekšmeti glabājas atjaunotajā Vecgulbenes muižas klētī. Tie ir apskatāmi, izmantojami lekcijām un pētnieciskam darbam. Muzejs vāc, apkopo un glabā materiālus un informāciju par Gulbenes pilsētas un novada vēsturi. Īpaši jāatzīmē 20.gs. pirmās puses fotogrāfu stikla negatīvu kolekcija, kā arī dokumentu, pastkaršu, trauku, tekstīliju u.c. kolekcijas. Muzeja krājums tiek izmantots izstādēs, pasākumos, izpētes gaitā.

2009.gadā muzejs ieguva nosaukumu Gulbenes novada vēstures un mākslas muzejs.

Gulbenes sporta centrs

Gulbenē 2003.gada jūlijā tika atvērts sporta centrs. Tas atrodas Skolas ielā 12A. Sākotnējais sporta centra nosaukums bija Gulbenes ģimnāzijas sporta centrs. Tā kā sporta centrs piedāvā plašu pakalpojumu klāstu visas pilsētas iedzīvotājiem, tas ir kļuvis par pilsētas sporta centru. No 2009.gada tas ir Gulbenes novada domes izveidota iestāde.

Centrs piedāvā ģimnāzijas telpas sacensību, pasākumu, izstāžu un citu pasākumu organizēšanai. Sporta centrā ir divas sporta spēļu zāles, ģērbtuves un dušas, aerobikas zāle, treniņu zāle, sauna ar baseinu, 500 sēdvietas tribīnēs pirmajā zālē, kafejnīca, alpīnistu kāpšanas siena. Ir iespējams izmantot arī blakus sporta centram esošo sporta laukumu ar gumijoto skrejceļu, vieglatlētikas sektoriem (lodes, diska, tāllēkšanas, šķēpa), trīs strītbola laukumus, pludmales volejbola laukumus un futbola laukumu.

Gulbenē vēl no padomju laikiem ir saglabāties stadions. Stadions atrodas O.Kalpaka ielā 1A un piedāvā ģimnāzijas telpas sacensību un pasākumu organizēšanai. Ir pieejami divi asfaltēti basketbola laukumi, divi pludmales volejbola laukumi, divi asfaltēti volejbola laukumi, hokeja laukums, skeitparks, futbola laukums ar tribīnēm, ģērbtuves sportistiem, treniņu zāle, brīvās cīņas zāle.

Sporta laukumi izvietoti arī pie visām pilsētas skolām.

Gulbenes novada Jauniešu centrs „Bāze”

Jauniešu centrs „Bāze” atrodas Brīvības ielā 22 un darbību uzsāka 2006. gadā kā Gulbenes domes izveidota iestāde, kuras mērķis ir atbalstīt un veicināt Gulbenes jauniešu iniciatīvas, iesaistīt jauniešus savas dzīves kvalitātes veidošanā. No 2009.gada jauniešu centrs ir Gulbenes novada domes iestāde un savā darbībā aptver visu novada teritoriju.

Jauniešu centra uzdevumi :

- veidot sadarbību starp jauniešiem un organizācijām, kas saistītas ar jauniešiem,
- atbalstīt jauniešu idejas un praktiski sniegt palīdzību neformālās izglītības pasākumu, akciju organizēšanā un rīkošanā jauniešiem,
- piesaistīt papildus finansējumu jauniešu projektu īstenošanai,
- organizēt neformālās izglītības seminārus un apmācības,
- organizēt jauniešu informācijas apkopošanu, veidot jauniešu informācijas datu bāzi, atjaunot to un veicināt informācijas pieejamību jauniešu, jauniešu organizāciju vidū,
- veidot sadarbību ar citām jauniešu organizācijām Latvijā un ārpus tās.

Lai atbalstītu un veicinātu sabiedrības aktivitāti, ar Karalienes Juliānas fonda (Nīderlande) un Gulbenes pilsētas domes finanšu atbalstu 2000.gada janvārī darbību uzsāka Nevalstisko organizāciju (NVO) centrs, kas atrodas bijušajā Vecgulbenes muižas saimniecības ēkā (Brīvības ielā 22) un kurā savu mājvietu radušas 12 sabiedriskās organizācijas (1.3.tabula)

1.3.tabula

Nevalstisko organizāciju (NVO) centrā apvienotās nevalstiskās organizācijas

Nr.	Sabiedriskā organizācija	Adrese
1.	Latvijas pensionāru federācijas Gulbenes pensionāru apvienība	Gulbene, Brīvības iela 22 Telefons: 4472221
2.	Latvijas Daugavas Vanagu Gulbenes rajona nodaļa	Gulbene, Gaitnieku iela 8
3.	97.gaidu vienība	Gulbene, Skolas iela 1A-

		21
4.	Politiski represēto apvienības Gulbenes nodaļa	Gulbene, Brīvības iela 22 Telefons: 4472221
5.	Latvijas Invalīdu biedrības Gulbenes rajona nodaļa	Gulbene, Brīvības iela 22 Telefons: 4472221
6.	"Glābiet bērnus" Gulbenes nodaļa	Gulbene, Rīgas iela 51-12 Telefons: 4473095
7.	Asociācijas "Rūpju bērns" Gulbenes nodaļa	Gulbene, Brīvības iela 22 Telefons: 4472221
8.	LR savienības "Černobiļa" Gulbenes nodaļa	Gulbene, Brīvības iela 22 Telefons: 4472221
9.	Gulbenes pilsētas un rajona diabēta biedrība	Gulbene, Brīvības iela 2
10.	Gulbenes tūristu apvienība	Gulbene, Rīgas iela 12
11.	Latvijas neredzīgo biedrības Gulbenes rajona organizācija	Gulbene, 1.maija iela 2A
12.	Gulbenes patērētāju interešu aizsardzības klubs	Gulbene, Brīvības iela 22 Telefons: 4472221

1.2.5.2. Veselības un sociālās aprūpes iestādes

Gulbenes pilsētā darbojas vairākas pašvaldības un privātās medicīnas iestādes. Kā vieni no lielākajiem minami slimnīca un poliklīnika. Lai novadā saglabātu stacionāros medicīniskos pakalpojumus, 2009.gada nogalē tika izveidota SIA „Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienība”. Gulbenes pilsētā praktizē arī diezgan liels skaits privātprakses ārstu.

„Gulbenes slimnīcā” var saņemt ambulatoro, stacionāro un neatliekamo medicīnisko palīdzību. Gulbenes slimnīca pilnībā nodrošina lokālās slimnīcas funkcijas, ir pietiekošs ārstu speciālistu skaits, izņemot kardiologu. Strādā kvalificēts personāls, gan ārsti, gan māsas, gan māsu palīgi.

Primāro un sekundāro veselības aprūpi Gulbenes teritorijā nodrošina 7 ģimenes ārstu prakses. Pilsētā strādā 7 zobārstu privātprakses, 3 zobu protēzisti, muts veselības centrs, 7 ārstu – speciālistu privātprakses un citi speciālisti. Pilsētā ir 5 aptiekas un 4 optikas saloni. Pilsētā darbojas arī Gulbenes *Sarkanā Krusta nodaļa*, tā atrodas Dīķa ielā 1.

Tās galvenās darbības jomas :

- Pirmās palīdzības apmācība autovadītājiem, ieroču nēsātājiem, skolēniem, strādājošajiem u.c. interesentiem
- Vecu, vientuļu cilvēku un cilvēku ar īpašām vajadzībām aprūpe mājās
- Veselības istabas pakalpojumi
- Bezatlīdzības asins donoru piesaiste
- Humānās palīdzības sadale trūcīgajiem
- Palīgīdzekļu noma cilvēkiem ar īpašām vajadzībām

2010.gada 1.janvārī savu darbību uzsāka vienotais *Gulbenes novada sociālais dienests*, kas tika izveidots uz Gulbenes pilsētas sociālā dienesta bāzes un apvieno visus novada sociālos darbiniekus. Sociālā dienesta telpas atrodas Dīķa ielā 1, kurā strādā dienesta vadītāja, 3 sociālie darbinieki, 2 sociālās palīdzības organizatori, 2 strādnieki. Kopumā sociālajā dienestā strādā 25 darbinieki, apkalpojot visu novada teritoriju.

Gulbenes pilsētā sociālais dienests veic šādas funkcijas:

- Organizē aprūpi mājās pašvaldības teritorijā dzīvojošām personām, kuras vecuma vai veselības traucējumu dēļ nespēj veikt pašaprūpi un ja tām nav likumīgu apgādnieku;
- Informē un ja nepieciešams organizē tehnisko palīgīdzekļu saņemšanu tehnisko palīgīdzekļu centros;
- Organizē sociālās aprūpes pakalpojumu saņemšanu ilgstošās sociālās aprūpes institūcijās;
- Organizē sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanu;
- Organizē un sniedz sociālās aprūpes pakalpojuma saņemšanu Gulbenes pilsētas domes veco ļaužu dzīvojamajā mājā.
- Organizē sociālo darbu dažādām pašvaldības iedzīvotāju sociālajām grupām.

1.2.5.3. Valsts aizsardzības teritorijas un objekti

Gulbenes pilsētas teritorijā nav nevienas valsts aizsardzības teritorijas un objekta.

1.2.5.4. Baznīcas

Gulbenes pilsētā ir divas baznīcas kā sakrālas celtnes – luterāņu un katoļu, bet draudzes ir vairākas, kas pārstāv dažādus kristietības novirzienus. Savus dievkalpojumus tās notur dažādās tam piemērotās telpās.

Gulbenes luteriskā baznīca

Saskaņā ar vēsturiskām liecībām patreizējā Gulbenes luteriskā baznīca celta pašā Gulbenes izcelsmes ģeogrāfiskajā centrā – uz sena, kādreiz nocietināta latgaļu pilskalna, kurš izveidots ap 10.gadsimtu. Baznīcas celtniecība tiek datēta ar 1838. gadu, kad tiek likts pirmais patreizējās baznīcas pamatakmens un 1843. gada 11.jūlijā baznīca iesvētīta. Gulbenes luteriskā baznīcā notiek dažādi pasākumi, proti, dievkalpojumi Bībeles studiju stunda un vakara svētbrīdis. Gada laikā baznīcā notiek vairāki visai pilsētai atvērti muzikāli pasākumi mūzikas. Baznīca tradicionāli kopā ar pašvaldību rīko un vada ikgadējos kapusvētkus – pasākums visai pilsētai. Baznīca ir autentisks vēsturiskais mantojums. Attīstoties Vecgulbenes muižas kompleksam, tā varētu būt viena no vietām, kur notiktu dažādi muzikāli pasākumi pilsētā.

Gulbenes katoļu baznīca

1998. gadā 19.decembrī V.E. Rīgas arhibīskaps Metropolīts Jānis Pujats konsekrēja jaunu dievnamu Gulbenē, Gaitnieku ielā 14. Baznīca tika konsekrēta Kristus Vissvētās Miesas un Asins – Vissvētākā Sakramenta godam. Dievnams tika uzbūvēts pusotra gada laikā uz draudzei piederošās zemes pilsētas centrā. Baznīcas kopējā platība ir vairāk nekā 300 kvadrātmetri.

Baznīcā visa gada garumā darbojas svētdienas skola, katru dienu notiek dievkalpojumi, adventa laikā draudzē notiek Misiju dienas, regulāri tiek organizēti draudzes tematiskie vakari un tikšanās ar interesantiem cilvēkiem. Baznīcā darbojas trīs kori. Reizi nedēļā notiek tikšanās ar jauniešiem. Draudzes ietvaros darbojas ģimeņu kustība "Kāna".

1.2.5.5. Civilā aizsardzība un ugunsdrošība

Civilās aizsardzības sistēmai Gulbenes novadā un pilsētā būtu jānodrošina civiliedzīvotāju, tautsaimniecības un vides aizsardzība no iespējamo ārkārtējo situāciju potenciālajām briesmām.

Saskaņā ar LR likumdošanu par rajona civilās aizsardzības uzdevumu izpildi atbild valsts Ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Gulbenes brigāde.

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam sadarbībā ar pašvaldību jābūt izstrādātam pašvaldības civilās aizsardzības plānam saskaņā ar „Civilās aizsardzības likumu”. Ja komersanta objekts vai iestāde ir paaugstinātas bīstamības objekts vai tajā var atrasties vairāk nekā 50 cilvēku, saskaņā ar „Civilās aizsardzības likumu” jāizstrādā objekta vai iestādes civilās aizsardzības plāns.

Civilās trauksmes un apziņošanas sistēmai jānodrošina iedzīvotāju brīdināšana un informēšana par katastrofām vai to draudiem, kā arī par ārkārtējās situācijas, izņēmuma stāvokļa vai mobilizācijas izsludināšanu. Atbilstoši katastrofas veidam izšķirt – dabas katastrofas; cilvēku izraisītas katastrofas, epidēmijas, epizootijas, epifitotijas. Trauksmes sirēna Gulbenē izvietota Gaitnieku ielā 2A uz Gulbenes rajona policijas pārvaldes ēkas. Pārbaudes visā Latvijā notiek divas reizes gadā.

Teritorijas plānojums paredz nodrošināt ugunsdzēsības vajadzībām nepieciešamo ārējo ūdensapgādi atbilstoši Latvijas būvnormatīva LBN 201-07 „Būvju ugunsdrošība” prasībām un Latvijas būvnormatīva LBN 222-99 „Ūdensapgādes ārējie tīkli un būves” 9.5. punkta prasībām, nodrošinot ar ūdens ņemšanas vietām ne tālāk, kā 200 m rādiusā no dzīvojamā sektora, ražošanas un publiskajiem objektiem. Ugunsdzēsības ūdens ņemšanas esošās un perspektīvē izbūvējamās vietas skatīt grafiskajā pielikumā.

Skatīt grafiskā pielikuma karti „Ugunsdzēsības ūdens ņemšanas vietu shēma”

1.2.6. Komercestādes

Gulbenes pilsētā ir daudz jaunu un modernu uzņēmumu, kas nodarbojas ar dažāda veida preču vairumtirdzniecību un mazumtirdzniecību (pārtikas produktu, rūpniecības preču, saimniecības preču, auto rezerves daļu, celtniecības materiālu u.c.) un pakalpojumu sniegšanu (frizētavas, apģērbu šūšana, fotodarbnīcas u.c.).

Uzņēmējdarbība tirdzniecības un pakalpojumu nozarē pēdējos gados ir strauji attīstījusies. Pilsētā palielināties labiekārtotu tirdzniecības ēku un dažādu salonu skaits, kas rada arvien sīvāku konkurenci un veicina pakalpojumu dažādību un kvalitāti. Pēdējo gadu laikā palielināties ekspluatācijā nodoto tirdzniecības un rūpnieciskās ražošanas ēku skaits.

Gulbenē darbojas dažādi ēdināšanas uzņēmumi, veikali un tirdzniecības centri.

Gulbenē ir atvērtas un veiksmīgi strādā Latvijas lielāko banku, kā arī lielu apdrošināšanas un līzingu kompāniju filiāles.

Pilsētas teritorijā izvietotas arī vairākas degvielas uzpildes stacijas, kuras nodrošina iedzīvotājus ar naftas produktiem: SIA „Neste Latvija” (Brīvības ielā 68), SIA „Statoil” (Brīvības iela 89A), SIA „Virši - A” (Brīvības ielā 97B), SIA „Ziemeļu nafta” (Miera ielā 15A), SIA „LUKOil Baltija R” (Baložu ielā 19).

1.2.7. Mājoklis

Dzīvojamā fonda raksturojumam izmantoti Gulbenes pilsētas domes attīstības programmas 2008.-2014.gadam dati.

Gulbenē, tāpat kā visā Latvijā, notika ievērojamas pārmaiņas mājokļu jomā: praktiski ir pabeigti denacionalizācijas un privatizācijas procesi, pēdējos gados ir palielinājušies būvniecības apjomi, pārmaiņas piedzīvojis nekustamā īpašuma tirgus.

Visintensīvākā celtniecība un pilsētvides veidošana Gulbenē norisinājās padomju varas pastāvēšanas laikā. Lielākā daļa dzīvojamo ēku celtas 50.-90.gados un sastāda 57% no pašreizējā dzīvojamā fonda. No šodien pašvaldības rīcībā esošajām mājām 12% ir celtas laikā līdz 1918.gadam, 25% pirmās neatkarības gados. Tā kā Gulbenes pilsēta strauji veidojās padomju gados, dzīvojamais fonds strauji palielinājies tieši šajā laikā.

Pēc Latvijas neatkarības atgūšanas celtniecība ievērojami samazinājās, un 90.gados celto māju skaits veido tikai nepilnus 4% no kopējā māju skaita. Pēdējos gados vērojamas pozitīvas tendences dzīvojamo ēku renovācijā, ir nosiltinātas četras daudzdzīvokļu

dzīvojamās ēkas. 2007.gadā ekspluatācijā nodota renovēta, padomju laikos nepabeigta, dzīvojamā ēka ar 30 dzīvokļiem. Pēdējos gados ir audzis arī ekspluatācijā nodoto dzīvojamo māju skaits, tā 2004.gadā pieņemtas 8 mājas, 2005.gadā 7 mājas, 2006.gadā 14 mājas, 2007.gadā 13 mājas. Palielinājies arī ekspluatācijā nodoto izglītības iestāžu rekonstrukciju, tirdzniecības un rūpnieciskās ražošanas ēku skaits.

Pateicoties 90.gados aizsāktajam un vairākas reizes pagarinātajam privatizācijas procesam ir palielinājies privātīpašumā esošo dzīvojamo platību īpašnieku skaits.

Gulbenes pilsētā privatizācijai tika nodotas 166 pašvaldības dzīvojamās mājas ar 2980 dzīvokļiem, līdz 01.01.2008. privatizēti 2490dzīvokļi jeb 84% no pašvaldības dzīvojamā fonda dzīvokļiem.

Uz 2008.gada 1.janvāri pašvaldības īpašumā privatizācijai nodotajās dzīvojamās mājās ir palikuši 490 dzīvokļi jeb 16% (260 dzīvokļi jeb 53% labiekārtoti, un 230 dzīvokļi jeb 47% nelabiekārtoti vai daļēji labiekārtoti) un 1 neapdzīvojamā telpa (Rīgas ielā 39), īpašumu kopējo platību 19328,36 kv.m. Privatizācijai netika nodotas 2 dzīvojamās mājas – Litenes ielā 19 (5 dzīvokļi) un Pamatu ielā 11 (5 dzīvokļi).

Visi dzīvokļi privatizēti 59 mājās, no tām dzīvokļu īpašnieki vai to pilnvarotās personas savā pārvaldīšanā un apsaimniekošanā ir pārņēmuši 51 dzīvojamo māju, neviens dzīvoklis nav privatizēts 4 dzīvojamās mājās- Brīvības ielā 5, Emzes ielā 2, Ozolu ielā 39, Upes ielā 3.

Veidojot jaunus dzīvojamo māju rajonus Gulbenē, liela uzmanība jāpievērš infrastruktūras ierīkošanai, kas ir neoficiāls obligāts izvēles priekšnosacījums jauno iemītnieku vidū.

1.2.8. Apzaļumotās platības (Zaļās teritorijas)

Runājot par pilsētas apzaļumotajām platībām mēs uzsveram ainavas elementu nozīmi pilsētplānošanā. Tas ir lietišķs skatījums uz tiem ainavas elementiem pilsētvīdē, kas ir pašas dabas vai cilvēku veidoti un saistās ar augu valsti. Tātad to krāsa dabā, kā arī kartēs, ir zaļa. Tas ir vienkāršāks un vienlaikus saturiskāks skatījums, salīdzinot ar teritorijas plānošanā lietoto jēdzienu dabas pamatne.

Plānojot zaļo zonu apsaimniekošanu, būtiski ir atpazīt un zināt tādas pazīmes kā funkcija, novietojums, pieejamība.

Gulbenes pilsētas zaļo struktūru un kopējo rekreācijas sistēmu veido parki, skvēri, zaļumu teritorijas apbūves teritorijā, meži.

Pilsētā esošie parki un skvēri ir svarīgi zaļās struktūras elementi, kas veic pilsētas iekšējā klimata uzlabošanu, slāpē pilsētas trokšņus, ir dažādu kultūras pasākumu norises vietas, kā arī pastaigu un atpūtas teritorijas. Pilsētas parki (Emzes parks, Spārītes parks, Rūdolfas parks un Pils parks) aizņem ap 200 hektāru lielu platību. Pēc savas izcelsmes tie ir bijušie muižu parki, kas savu konfigurāciju ieguva 19. gadsimtā.

Parku ierīkošanu Gulbenē uzsāka jau barons Volfs uzreiz pēc Vecgulbenes muižas nopirkšanas 19. gs. 40.-50. gados un turpināja tos labiekārtot visu 19. gs. 2. pusi. Sākotnējā parku platība bijusi ap 500 ha, ieskaitot parkus ap abām pilīm - Pils un Rūdolfas parku. Spārītes parks savu nosaukumu guvis no 30. gados tajā ierīkotā paviljona "Spārītes", bet Emzes parks - no vācu valodas M-See, kas tulkojumā nozīmē M-ezers. Agrāk šie parki bija apvienoti vienā - Marijas parkā. Abi ainavu parki satur romantisma estētikas elementus: izveidoti vairāki mākslīgi dīķi ar saliņām, tiltiņi, aug vairākas eksotisku augu grupas. Spārītes parkā Svētais un Asaru ezers, starp tiem aiz vidusskolas atrodas 1967. gadā atklāts 2. pasaules karā kritušo karavīru Brāļu kapu memoriālais ansamblis (tēlnieces G. Grundberga, I.Zandberga). Līdz mūsdienām saglabājušos parku daļu kopplatība Gulbenē ir vairs tikai 179 ha. Parki ir daļēji aizauguši; Spārītes parka sakopšanas un labiekārtošanas darbi jau uzsākti. Spārītes un Emzes parkos ir kājceļu tīkls, taču tam pagaidām ir tīri rekreatīva funkcija. Emzes parkam kā aizsargājam dendroloģiskajam stādījumam ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns.

Emzes parka daļa, kura īpaši plānota kā ainavu parks un izveidota 19. gs. 90. gados pēc Marijas dīķa izrakšanas, ir ap 20 ha. Parka sākotnējais ierīkošanas projekts nav saglabājies, un nav rakstītu ziņu par tā autoru un pirmajiem dārzniekiem.

Parks ir dabiska vai cilvēku veidota teritorija, kurā eksistē dabas vide, kā arī specifiskas parka būves, ieskaitot mazās arhitektūras formas, kurām ir estētiska, sanitāri higiēniska un rekreācijas nozīme. Parku uzturēšanai nepieciešams augsts labiekārtojuma līmenis, stādījumu kopšana un atjaunošana. Parka videi jāspēj apmierināt cilvēka bioloģiskās, psiholoģiskās un citas vajadzības.

Emzes parkā cilvēka radīto parka ainavu ieskauj dabīgi meži. 19. gs. 90. gados, parka izveides sākumā, ap Marijas dīķi bija plašums un daudz gaismas, bet pieaugot ozoliem, kuri stādīti alejās, un Eiropas lapegļu, liepu, bērzu un egļu grupām, kas veido ainavisku joslu starp mežu un dīķi, parks šeit ir kļuvis ēnaināks un ainaviski neinteresantāks.

No vairāk nekā 300 iestādītajām Eiropas lapeglēm līdz 20. gs. 70. gadiem bija saglabājušies vairāk par 200 kokiem, bija saglabājušās arī ap 500 Sibīrijas un balzāma balteglu. Padomju varas gados, kad parka uzkopšanu veica sabiedriskā kārtā, daudzus svešzemju (introducētos) kokus un krūmus, kā arī izveidojušos paaugu, iznīcināja (aiz nezināšanas vai lai iegūtu kokmateriālu). Padomju laikā parkam nav ne dārznieka, ne mežsarga, un tas aizauga ar vietējo sugu kokaugiem, īpaši – ar lapu kokiem.

1960. gadā Marijas ezera krastā uzbūvē estrādi, deju grīdu un skatītāju sēdvietas. Tas veicina lielu ļaužu pieplūdi, bet parkā nav vajadzīgās infrastruktūras (tualetes, transporta līdzekļu stāvlaukumu ārpus parka u.c.). Tas degradēja parka skaistos grantētos ceļus un veicināja Marijas dīķa un tā apkārtnes piesārņošanu.

Pašlaik Emzes parkā nav ne estrādes, ne citas labiekārtotas zonas, kur pilsētnieki un pilsētas viesi varētu atpūsties, sportot, apmeklēt brīvdabas pasākumus, nekaitējot parka ainavai un bioloģiskai daudzveidībai.

Savu atdzimšanu piedzīvo arī Pils parks un Rūdolfa parks. 2007.gadā Vecgulbenes muižas parkā pie Baltās pils tika veikta vērienīga rekonstrukcija – parkā atjaunoja piebraucamos ceļus, apgaismojumu, tīrīja mežaudzi un veidoja jaunus stādījumus un iztīrīja dīķus – tādi parkā ir četri. Atjaunošanu vēl gaida tā sauktais Mīlas kalniņš, kur paredzēts restaurēt solus un skulptūras. Parkā pie baltās pils paredzēts izveidot četras rotundas, divas no tām tiks veidotas kā sabiedriskās tualetes. Pils parkā atjaunoti dārznieka mājas pamati, ēkai tiek izstrādāts skiču projekts un tuvāko gadu laikā plānots izstrādāt tehnisko projektu un ēku atjaunot vēsturiskajā izskatā. Dārznieka māja bija koka arhitektūras piemineklis Vecgulbenes muižas kompleksā līdz brīdim, kad tā tika nojaukta 2006.gadā. Pie dārznieka mājas tika ielieti jauni pamati gājēju jeb gaisa tiltam, kurš savienos muižas Pils parka daļu ar Rūdolfa parku. Šo gaisa tiltu plānots atjaunot, būvējot to virs braucamā ceļa, kā tas bijis vēsturiski. Rūdolfa parkā 2006.gada vasarā tika veikti tīrīšanas un kopšanas darbi, lai padarītu parku pievilcīgāku un skaistāku pilsētas iedzīvotājiem un viesiem. Tuvāko gadu laikā plānots atjaunot Mednieku namiņu šajā parkā. Tam ir izstrādāts skiču projekts.

Pilsētas apzaļumoto teritorijas daļu sastāda arī mazāki parki un daudzi skvēri, kuri nav aizsargājamo objektu sarakstā, bet teritorijas plānojums paredz tos saglabāt un labiekārtot. Nozīmīgākie šāda veida objekti ir:

- Gulbīšu (Jaunatnes) parks,
- Centrālais skvērs pretī kultūras centram,
- skvērs Rīgas un Blaumaņa ielas stūrī.

Jaunatnes parka stāvoklis raksturojams kā labs, sakopts.

Parkos ir sastopami reti un aizsargājami biotopi, tāpēc būtu iespējams veidot arī izziņas takas, šim nolūkam uzstādot attiecīgas norādes un informācijas zīmes. Jāatzīmē, ka pietiekami izsmeljoša biotopu inventarizācija ne pilsētā kopumā, ne tās parkos nav veikta. Šī ir pilsētas galvenā rekreatīvā teritorija ar vietējā tūrisma nozīmi.

Centrs ir samērā blīvi apbūvēts, taču tajā atrodas vairākas nelielas zaļās teritorijas – skvēri, kas lielākoties ir mākslīgi apstādīti. Apbūvētās daļas perifērijā, vietās, kur ir savrupmāju

apbūve, raksturīga struktūra ir pa kvartāla perimetru izvietotā apbūve, bet kvartāla iekšienē – dārzi. Uz ziemeļiem no pilsētas centra izvietotā kapsēta arī pilda dabas pamatnes lomu. Pilsētas mērogos nozīmīgas dabiskās teritorijas atrodas rietumu daļā ap Valmes ezeru. Tur ir mitru mežu teritorijas, bet paša ezera tuvumā – pārpurvojusies vieta, niedrājs. No pilsētas centra šo vietu šķir lauksaimniecības zemes, kas pilsētas apstākļos arī uzlūkojamas par salīdzinoši dabiska rakstura zonu.

1.2.9. Aizsargājamie dabas un kultūrvēsturiskie objekti.

1.2.9.1. Aizsargājamās dabas teritorijas un objekti.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un objekti atrodas īpašā valsts aizsardzībā saskaņā ar kompetentu valsts varas un pārvaldes institūciju lēmumu. Tās tiek izveidotas, aizsargātas un apsaimniekotas ar mērķi aizsargāt un saglabāt dabas daudzveidību, nodrošināt zinātniskos pētījumus un vides pārraudzību, saglabāt sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai nozīmīgas teritorijas. Kopš 2009.gada jūnija īpaši aizsargājamo dabas teritoriju uzraudzību un kontroli nodrošina Dabas aizsardzības pārvalde.

Gulbenes pilsētā nav nevienas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas un NATURA 2000 teritorija, nav izveidots arī neviens mikroliegums. Pilsētas teritorijā ir dabas piemineklis - dendroloģiskais stādījums „Emzes parks”, kas ir valsts nozīmes īpaši aizsargājama dabas teritorija. Dabas piemineklim „Emzes parks” līdz šim nav bijis teritorijas zonējuma, bet 2007.gadā ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns laika periodam no 2008.gada līdz 2018.gadam.

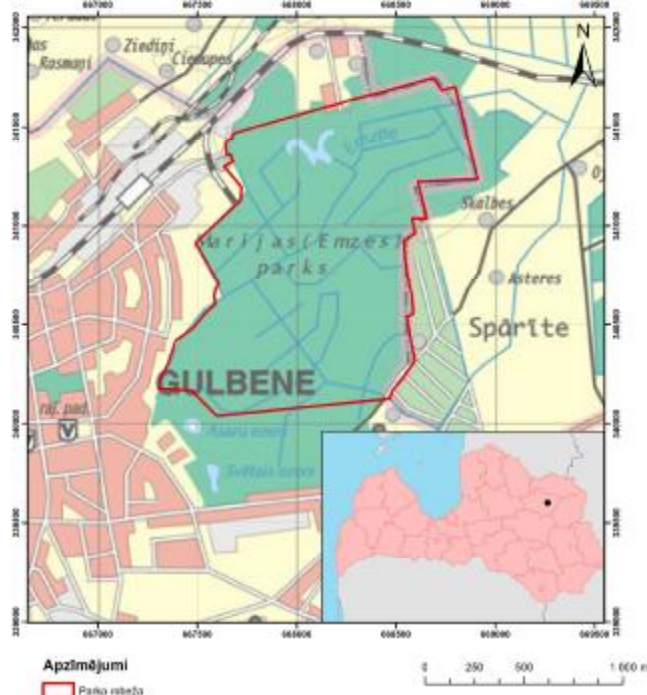
Gulbenē nav neviena aizsargājama dabas pieminekļa, ko varētu klasificēt kā dabas retumu – dižakmeņus, alu, ūdenskritumu vai tml., taču ir četri aizsargājami un reti koki.

Īpaši aizsargājami koki (Valsts nozīmes dižkoki):

- *Lapegle*, atrodas Raiņa ielā 7, koka apkārtmērs 3,5m.

Dabas piemineklis – dendroloģiskais stādījums “Emzes parks” atrodas Gulbenes pilsētas ziemeļaustrumu malā. Tā platība noteikta 161.6 ha (MK 2001. gada noteikumi Nr. 131); koordinātes Latvijas koordinātu sistēmā (LKS 92): tālākais ziemeļu punkts X668687, Y341747; dienvidu – X667596, Y340043; rietumu – X667300, Y340182; austrumu – X668911, Y341236. Dabas pieminekļa „Emzes parks” izvietojums parādīts 1.4.attēlā.

Pieklūšanas parkam un pārvietošanās iespējas tajā ir labas: parka ziemeļu daļā dabas pieminekļa teritoriju šķērso Emzes iela un neliels ceļš, gar dienvidaustrumu daļu iet ceļš, parkā ir iebraukti un iestaigāti meža ceļi un takas; daļa taku iet arī gar meliorācijas grāvjiem, pāri grāvjiem dažādās vietās ir 10 tiltiņi.

1.4.att. Dabas piemineklja „Emzes parks” izvietojums

Tagadējais Emzes parks (senāk – Marijas parks) jau 1923. gadā 222 ha platībā parka „dabas krāšņuma” dēļ noteikts par valsts aizsargājamu objektu – dabas pieminekli. 1977. gada Valsts aizsargājamo dabas objektu sarakstā tas iekļauts kategorijā *Valsts aizsargājamie parki un dendroloģiskie stādījumi* kā „Spārītes parks un Emzītes parks” (platība 163 ha). 1988. gada Valsts īpaši aizsargājamo dabas objektu sarakstā iekļauts kategorijā *Valsts aizsargājamie parki un dendroloģiskie stādījumi* kā „Spārītes un Emzītes parki” (platība 163 ha). 2001. gada MK Noteikumos par aizsargājamiem dendroloģiskiem stādījumiem tas iekļauts kategorijā – *Dabas piemineklis – aizsargājami dendroloģiskie stādījumi* kā „Emzes parks” (platība 161.6 ha).

Dabas piemineklis „Emzes parks” ir Gulbenes pašvaldības īpašums, tā apsaimniekošanas kārtību nosaka LR likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”. Aizsargājamajam objektam nav savas administrācijas. To pārvalda un apsaimnieko Gulbenes pilsētas pārvalde (praktisko darbu veic Gulbenes labiekārtošanas iestāde), apsaimniekošanu koordinē un pārrauga Valsts vides dienesta Madonas reģionālā vides pārvalde. Dabas aizsardzības plāna izstrādi pārrauga un tā ieviešanu veicina Dabas aizsardzības pārvalde

1.2.9.2. Valsts aizsargājamie kultūras piemineklji

Gulbenes pilsētas teritorijā valsts aizsardzībā atrodas 30 kultūras piemineklji, no kuriem 13 ir valsts nozīmes kultūras piemineklji, t.sk.:

1 vēstures piemineklis;

1 arheoloģijas piemineklis;

11 arhitektūras piemineklji un 17 vietējās nozīmes kultūras piemineklji, t.sk.:

12 arhitektūras piemineklji un

5 mākslas piemineklji

arheoloģijas piemineklis, 5 mākslas un 22 arhitektūras piemineklji.

Skatīt grafiskā pielikuma karti „*Kultūras piemineklju shēma*”

Valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis:

§ **Gulbenes viduslaiku pils** (valsts aizsardzības Nr.828)

Atrodas: Gulbenē, Brīvības ielā 15, Krustalīces upes krastā (1.5.att.)

Gulbenes viduslaiku pils celta 1339./1340. gadā, Krustalīces upes ielokā, vietā, kur pirms tam atradusies seno latgaļu koka pils (tagad šai vietā ir Gulbenes ev. lut. draudzes baznīca). Tā bijusi kastellas tipa celtnē ar neregulāru četrstūra plānu. Pils garākā - DR siena bijusi vairāk nekā 34 m gara, savukārt A siena bijusi visīsākā - ap 30 m. Abas pārējās sienas bijušas apmēram 32 m garas. Vēlāk ZA stūrī uzcelts apaļš tornis. 1577.gadā Livonijas kara laikā krievu karaspēks pili sagrāva. Pēc tam ilgu laiku šī vieta bija pamesta, līdz 1838.-1843.g. te uzcēla Gulbenes ev. lut. baznīcu. Saglabājušies vairāki nostāsti un teikas. Piemineklja teritorijā jauni postījumi nav konstatēti.

1.5.att. Gulbenes viduslaiku pils

Valsts nozīmes arhitektūras piemineklis :

§ **Parks** (valsts aizsardzības Nr.5010)

Atrodas: Gulbenē, Vecgulbenes muižā, Litenes un Parka ielas stūris(1.6.att).

DR virziens gar Parka ielas ZR pusi līdz krustojumam ar Rēzeknes ielu. DR virziens 50m gar Parka ielas ZR pusi. D virziens gar celiņa R pusi 90 m līdz Krustalīces krastam. DA virziens gar Krustalīces ZA krastu, 80m. DR virziens gar nogāzes augšējo malu, 160m. ZR virziens gar šķūnīšu Z stūri, 90m. ZR virziens gar brīvības ielas ZA pusi līdz Parks ielai. A virziens gar Parka ielas D pusi, 90m. Z, ZA virziens, 70m. ZR virziens gar saimniecības ēkas DR sienu līdz celiņam, 70m. DR virziens gar celiņa D pusi līdz Brīvības ielai. Gar Brīvības ielas A pusi līdz piemineklim par Latvijas brīvību kritušajiem Gulbenes draudzes varoņiem, 180m. ZA virziens līdz dzīvojamajai ēkai, 40m. DA virziens gar dzīvojamās ēkas R sienu līdz celiņam, 70m. ZA virziens gar celiņa ZR pusi, 140m. ZR virziens gar ēku sienām, 100m. ZA virziens līdz Parka ielai, 40m. DA virziens gar Parka ielas D pusi līdz Parka un Litenes ielas stūrim. Piezīme: attālumi metros uzrādīti ar pieļaujamo kļūdu +/- 10m.

1.6.att. Vecgulbenes muižas parks

Datējums – 19. gs. v.

Parka sākotnējā platība bijusi ap 500 ha. Tagad saglabājušies vairs tikai atsevišķi parka ainavu rajoni - Emze, Spārīte, Pils parks un Rūdolfa parks. Parkos rakti sarežģītas konfigurācijas dīķi ar salinām, līčiem un pussalām, bijušas daudzas romantiskas skulptūras. Parkā stādītas gan vietējās, gan eksotu koku un krūmu sugas. Pils parks veidots ainavu stilā, tā platība ir ~8,5 ha. Tajā ir 3 mākslīgi rakti dīķi un reljefa dažādošanai uzbērti vairāki pauguri, uz kuriem atradušās dažādas skulptūras.

2007.gadā tika uzsākti parka atjaunošanas darbi, sakopta teritorija, ierīkoti celiņi, atjaunoti dīķi. Pašlaik parka labiekārtošanas un apzaļumošanas darbi turpinās.

Valsts nozīmes arhitektūras piemineklis:

§ **Vecgulbenes muižas apbūve** (valsts aizsardzības Nr. 4996)

Atrodas: Gulbenē, Brīvības iela 2, 5, 9,12, 13, 16, 18, 20, 22, Parka 10, 31, Pils 2, 3, 5 (1.7.att.)

Datējums – 19. gs.

Vecākais, līdz šim atrastais, Vecgulbenes muižas zemju plāns datēts ar 1681. gadu un tajā redzams, ka jau toreiz muižas centrs atradies pašreizējā teritorijā. 1797.gadā Vecgulbenes muiža nonāk baronu Volfu dzimtas īpašumā. Tieši šo baronu saimniekošanas laikā ir izveidojusies pašreizējā muižas apbūve. Muižā ir divas pils - Baltā un Sarkanā.

Ap tām ir ainavu stila parks, kura sākotnējā platība bijusi ap 500 ha. Tagad saglabājušās tikai vairākas šā parka daļas - Pils parks, Rūdolfa parks (pie slimnīcas), Spārītes un Emzes parks. Parkos rakti vairāki dīķi, stādīti dažādi pašmāju un eksotu augi, bijušas dažādas skulptūras. Saglabājušas gandrīz visas muižas apbūves ēkas - vešūzis, oranžērija, dārznieka māja, manēža, kalpu māja, kūts u.c.

Kopš 2007. gada notiek Vecgulbenes muižas

apbūves atjaunošanas darbi. Pašlaik atjaunotas šādas ēkas : manēža, siernīca, oranžērijas siltumnīcas, klēts, tiek atjaunota un labiekārtota

Baltās pils parka teritorija.

1.7.att. Restaurētā manēžas ēka

Vietējās nozīmes arhitektūras piemineklis:

§ **Klēts** (valsts aizsardzības Nr.5003)

Atrrodas : Gulbenē, Vecgulbenes muižā, Brīvības ielā 9 (1.8.att.)

Datējums – 19. gs. v.

Klēts ir taisnstūrveida apmesta mūra ēka ar divslīpju jumtu. Logu un durvju ailu apdare no sarkanajiem ķieģeļiem. Durvju ailas augšējā dzega pusaploces veidā. Klēts ēkā 2008. un 2009. gadā veikti renovācijas darbi, nomainīts jumta segums, atjaunota fasāde un veikts iekštelpu remonts.

1.8.att. Vecgulbenes muižas klēts

Valsts nozīmes arhitektūras piemineklis:

§ **Baltā pils** (valsts aizsardzības Nr. 4997)

Atrrodas: Gulbenē, Vecgulbenes muižā, Brīvības ielā 12 (1.9.att.)

Datējums – 1763.g., 19. gs. v. – 70-tie g.

Baltā pils ir Vecgulbenes muižas apbūves greznākā ēka. Tā ir apmesta mūra ēka, kas vairākkārt pārbūvēta. Pēc pārbūves 1870-tajos g. pils fasādes bagātīgi izrotātas ar mākslīgā akmens veidojumiem - augu un ziedu ornamentiem, vinjetēm, baronu fon Volfu ģerboņiem, lauvu galvām, vilku un kareivju skulptūrām. Pils nodedzināta 1905. g. revolūcijas laikā un pēc tam atjaunota vienkāršotā izskatā. Otrā pasaules kara laikā sagrauts pils tornis.

Šobrīd ēka iekonservēta un gaida renovācijas un restaurācijas darbus

1.9.att. Vecgulbenes muižas Baltā pils

Valsts nozīmes arhitektūras piemineklis:

§ Vecgulbenes luterāņu baznīca (valsts aizsardzības Nr.5011)

Atrodas: Gulbenē, Vecgulbenes muižā, Brīvības ielā 13 (1.10.att.).
Celta 1838. – 1843. g.

Vietā, kur atrodas tagadējā, klasicisma stilā celtā luterāņu baznīca, pirms tam atradusies Rīgas arhibīskapa mūra pils, kas sagrauta 1577.gadā. Baznīcas sienas būvētas no laukakmeņiem, apmestas un krāsotas. Stāvs divslīpju jumts. Tornis uzspriecināts 1944. gadā, atjaunošanas darbi uzsākti 1992. gadā. Dievnama fasādi izteiksmīgu padara šķērsjoms ar trīsstūra frontonu un pilastru dalījumu fasādē. Augsti astoņrūšu logi, kam augšdaļa veidota kā pusapaļa arka.

Baznīcas ēka ir apmierinošā stāvoklī. Draudze turpina ēkas atjaunošanas un teritorijas sakopšanas darbus. Lai dievnams atgūtu savu sākotnējo izskatu nepieciešams pabeigt baznīcas torņa atjaunošanu.

1.10.att. Vecgulbenes luterāņu baznīca

Vietējās nozīmes arhitektūras piemineklis:

§ Mūra tilts (valsts aizsardzības Nr.5012)

Atrodas: Gulbenē, Vecgulbenes muižā, Brīvības ielā 13, pār Krustalīces upi pie luterāņu baznīcas (1.11.att.)

Datējums – 19. gs. v.

Tilts pār Krustalīces upes dziļo gravu pie Vecgulbenes ev. luterāņu baznīcas celts no kalmiem laukakmeņiem. Uz tā uzbērts vairāk kā metru biezs zemes slānis, lai izlīdzinātu līmeni starp Brīvības ielu un baznīcas dārzu. Tilts ir labā stāvoklī.

1.11.att. Mūra tilts

Vietējās nozīmes arhitektūras piemineklis:

§ Kalpu māja (valsts aizsardzības Nr.5002)

Atrodas: Gulbenē, Vecgulbenes muižā, Brīvības ielā 16 (1.12. un 1.13. att.)

1.12.un 1.13.att. Vecgulbenes muižas kalpu māja

Datējums – 19. gs. v.

Kalpu māja atrodas uz ziemeļiem no Baltās pils. Tā ir apmesta mūra taisnstūrveida plāna ēka, kam rietumu galā piebūvēts mazāks korpuss. Divslīpju jumts ar nošļauptiem galiem. Ēka atrodas apmierinošā stāvoklī, tai nepieciešams veikt kārtējos uzturēšanas un remonta darbus.

Valsts nozīmes arhitektūras piemineklis

§ Manēža (valsts aizsardzības Nr.5008)

Atrodas: Gulbenē, Vecgulbenes muižā, Brīvības ielā 18(1.14. un 1.15.att.)

1.14. un 1.15.att.Vecgulbenes muižas manēža

Datējums – 19. gs.v.

Manēža atrodas uz ZR no Baltās pils. Vienstāva apmesta mūra ēka ar divslīpju jumtu.

Būvaplans veido taisnleņķi. Kolonnām rotāts portāls. Pagalma pusē - vēlāku laiku piebūves.

Ēka atrodas ļoti labā stāvoklī tā rekonstruēta kā viesnīca un atpūtas komplekss.

Vietējās nozīmes arhitektūras piemineklis

§ **Siernīca** (valsts aizsardzības Nr.5006)

Atrodas: Gulbenē, Vecgulbenes muižā, Brīvības ielā 20 (1.16. un 1.17.att.)

1.16.un 1.17 att. **Vecgulbenes muižas siernīca**

Datējums – 19. gs. v.

Siernīca ir taisnstūrveida plēstu laukakmeņu mūra ēka ar sarkano ķieģeļu dekoratīvo apdari.

Divslīpju jumts. Piemineklis ir ļoti labā stāvoklī. Šobrīd tā ir viesu māja.

Valsts nozīmes arhitektūras piemineklis

§ **Kūts** (valsts aizsardzības Nr.5004)

Atrodas: Gulbenē, Vecgulbenes muižā, Brīvības ielā 22 (1.18. un 1.19.att.)

1.18. un 1.19.att. **Vecgulbenes muižas kūts**

Datējums – 19. gs. v.

Vecgulbenes muižas kūts ir gara taisnstūrveida plāna ēka, celta no kaltiem laukakmeņiem ar sarkanā ķieģeļa dekoratīvo apdari. Fasādē vairāki dekoratīvi cilņi, kuru tematika - lauksaimniecība. 1920-tajos gados ēka pārbūvēta, piemērojot to armijas vajadzībām.

Piemineklis ir apmierinošā stāvoklī. Šobrīd tajā atrodas jauniešu centrs „Bāze”, nevalstisko organizāciju centrs un Vecgulbenes muižas muzejs, pārējo daļu izmanto saimnieciskām vajadzībām.

Valsts nozīmes arhitektūras piemineklis

§ **Lopu virtuve** (valsts aizsardzības Nr.5005)

Atrodas: Gulbenē, Vecgulbenes muižā, Brīvības iela 22(1.20. un 1.21.att.)

1.19. un 1.20.att. **Vecgulbenes muižas lopu virtuve**

Datējums – 19. gs. v.

Aitu kūts un lopu virtuve būvēta no plēstiem laukakmeņiem un sarkanajiem ķieģeļiem. Taisnstūrveida plāna celtnē ar nelielu šķērskorpusu austrumu daļā. Šķērskorpusa frontonā – dekoratīvs cilnis. Logu un durvju ailes - pusaplocekļa formā. Saglabāties uzbraucamais ceļš. Ēka ir renovēta un tiek izmantota saimnieciskām vajadzībām.

Valsts nozīmes arhitektūras piemineklis

§ **Gulbenes dzelzceļa stacija** (valsts aizsardzības Nr.5013)

Atrodas: Gulbenē, Dzelzceļa ielā 8 m(1.22.att.)

Datējums – 1926. g.

Celta pēc arhitekta P. Federa projekta klasicisma stilā. Tolaik tā bijusi viena no modernākajām un lielākajām staciju ēkām Latvijā. Otrā pasaules kara laikā stacijas ēka stipri cietusi, taču drīz vien atjaunota iepriekšējā izskatā. Tā ir divstāvu apmesta mūra ēka ar trīsstūrveida frontonu centrālajā daļā. Jumts - divslīpju ar nošļauptiem galiem. Fasādes un iekštelpu apdarei bagātīgi izmantots rustojums, meandras, kolonnas, pīlāri. Piemineklis ir apmierinošā stāvoklī, nepieciešami kārtējie uzturēšanas un remonta darbi.

1.22. att. **Gulbenes dzelzceļa stacija**

Vietējās nozīmes arhitektūras piemineklis

§ **Gulbenes pilsētas pamatskola** (valsts aizsardzības Nr.5014)

Atrodas: Gulbenē, Līkajā ielā 21 (1.23.att.)

Datējums – 1934. g.

Gulbenes pilsētas pamatskola celta pēc inženiera R. Duņēna projekta. Tā ir trīs stāvu apmesta mūra ēka, celta funkcionālisma stilā. Sākotnēji ēkai bijis līmenisks jumts, tagad - lēzens divslīpju ar nošļautiem galiem. Saglabājušies daudzi oriģinālie logi. 1970-tajos gados ēkai piebūvēts jauns Gulbenes 2. vidusskolas korpuss. Piemineklis labā stāvoklī.

1.23.att. **Gulbenes pilsētas pamatskola**

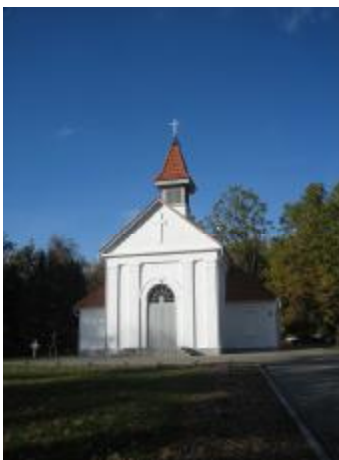
Vietējās nozīmes arhitektūras piemineklis

§ **Gulbenes draudzes kapu kapliča** (valsts aizsardzības Nr.5015)

Atrodas: Gulbenē, Miera ielā 12 (1.24.att.)

Datējums – 1922. g.

Kapličas centrālais korpuss celts pēc taisnstūrveida plāna, kam abos sānos piebūvēti mazāki taisnstūrveida jomi. Fasādi izteiksmīgu dara pilastri. Centrālajā daļā kvadrātveida zvanu tornītis ar slaidu jumta smaili un krustu virs tās, kas tika sagrāpts 2.pasaules karā. Jumta segums - dakstiņi. Piemineklis teicamā stāvoklī. Restaurācijas darbi veikti 2008. gadā.

1.24.att. **Gulbenes draudzes kapu kapliča**

Vietējās nozīmes arhitektūras piemineklis

§ **Mežsarga māja** (valsts aizsardzības Nr.5000)

Atrodas: Gulbenē, Vecgulbenes muižā, Ozolu ielā 4 (1.25.att.)

Datējums – 19. gs.b.

Vecgulbenes muižas mežsarga māja ir guļbaļķu būve ar krusta pakšiem. Kokgriezumā veidotas jumta apmales un zvanu tornītis. Daļēja ēkas restaurācija veikta 1982. gadā. Netālu atrodas Spārītes parks. Piemineklis apmierinošā stāvoklī.

1.25.att. Mežsarga māja

Vietējās nozīmes arhitektūras piemineklis

§ **Sarkanā pils** (valsts aizsardzības Nr.4998)

Atrodas: Gulbenē, Vecgulbenes muižā, Parka ielā 10 (1.26.att.)

Datējums – 19. gs.2.p.

Šo pili barons Heinrihs fon Volfs cēlis savai sievai Marisai. Tā ir divstāvu sarkano ķieģeļu celtnie ar stūrī piebūvētu 3 stāvu kvadrātveida plāna torni un stāvu četrslīpju jumtu. Fasādes rotātas dekoratīvi mūrētām ķieģeļu joslām. Nodedzināta 1905. gada revolūcijā. 1920-to gadu sākumā pārbūvēta par pamatskolu, kas šeit darbojas līdz 2004. gadam. 1970-tajos gados ēkai piebūvēts jauns, nesaderīgs silikātķieģeļu būvkorpus. Piemineklis ir apmierinošā stāvoklī. Šobrīd ēkā atrodas Stradu pagasta pārvalde un citas institūcijas.

1.26.att. Vecgulbenes muižas Sarkanā pils

Vietējās nozīmes arhitektūras piemineklis

§ **Vešūzis** (valsts aizsardzības Nr.5007)

Atrodas: Gulbenē, Vecgulbenes muižā,
Parka ielā 31(1.27.att.)

Datējums – 19. gs. v.

Vešūzis atrodas Rūdolfa parka malā, Krustalīces upes ielokā. Tā ir taisnstūrveida plāna ēka ar divslīpju jumtu. Sienas - guļbaļķu, apšūtas ar dēļiem un šindeļiem (ar noapaļotiem galiem). Fasādes - rotātas ažūriem kokgriezumiem. Pieminēklis apmierinošā stāvoklī.

1.27.att. Vecgulbenes muižas vešūzis

Vietējās nozīmes arhitektūras pieminēklis

§ Zobārsta māja, vēlāk sardzes māja (valsts aizsardzības Nr.5001)

Atrodas: Gulbenē, Vecgulbenes muižā, Pils ielā 2 (1.28. un 1.29.att.)

1.28. un 1.29.att. Zobārsta māja, vēlāk sardzes māja

Datējums – 19. gs. 70-tie g.

Zobārsta, vēlāk sardzes māja celta pēc taisnstūrveida plāna. Pirmais stāvs - mūra, otrais - guļbaļķu, ar krusta pakšiem.. Divslīpju jumts. Otrā stāva līmenī gar ZR fasādi - lodžija. Fasāde rotāta ažūriem kokgriezumiem. Pieminēklis apmierinošā stāvoklī.

Valsts nozīmes arhitektūras pieminēklis

§ Oranžērija (valsts aizsardzības Nr.5009)

Atrodas: Gulbenē, Vecgulbenes muižā, Brīvības ielā 10 (1.30.att.)

Datējums – 19. gs. v.

Oranžērija ir taisnstūrveida plāna viestāva apmesta mūra ēka uz augsta cokolstāva. Galos un vidusdaļā izbūvēti nelieli tornīši. Pārbūvēta 20. gadsimta 20-tajos gados, piemērojot to mirtiesas, vēlāk - armijas vajadzībām. Fasādē saglabājušies divi dekoratīvi cilņi. Pieminēklis labā stāvoklī. No 2001. gada ēku izmanto Gulbenes vēstures un mākslas muzejs. Pils kompleksa atjaunošanas gaitā tai piebūvēta stikla siltumnīca.

1.30.att. Vecgulbenes muižas oranžērija

Vietējās nozīmes arhitektūras piemineklis

§ **Lauksaimniecības krājaizdevumu sabiedrības nams, vēlāk Latvijas bankas nodaļa** (valsts aizsardzības Nr.5016) Atrodas: Gulbenē, Rīgas ielā 65 (1.31.att.)

Datējums – 1928. g.

Gulbenes Lauksaimniecības krājaizdevumu sabiedrības nams būvēts pēc arhitekta A. Maideļa projekta. Divstāvu ēka celta vispārīgākās barokālās formās ar mansarda jumtu. Celtniecību vadījis būvuzņēmējs A. Rozītis. Piemineklis labā stāvoklī. 2000.gadā veikta ēkas rekonstrukcija. Šobrīd tajā atrodas Krājbanka, veikals un dzīvokļi.

1.31.att. Lauksaimniecības krājaizdevumu sabiedrības nams

Valsts nozīmes arhitektūras piemineklis

§ **Gulbenes valsts komerc un arodskola** (valsts aizsardzības Nr.5017)
Atrodas: Gulbenē, Skolas ielā 10 (1.32.att.)

Datējums – 1927. g.

Gulbenes valsts komerc- un arodskola būvēta pēc arhitekta I. Blankenburga projekta klasicisma stilā. Ēkas galvenais korpuss ir trīsstāvu mūra ēka ar trīsstūra frontonu centrālajā daļā. Fasādi izteiksmīgu dara 1.stāva rustojums un pilastu pielietojums frontonā. Galvenajam korpusam ZA pieslēdzas divstāvu garenkorpus, kas sākotnēji izmantots kā arodskolas darbnīcas. Padomju laikā tajā izbūvētas klašu telpas. Piemineklis labā stāvoklī. 2000.gadā veikta ēkas siltināšana un renovācija.

1.32. att. **Gulbenes valsts komerc un arodskola**

Valsts nozīmes arhitektūras piemineklis

Gulbenes dzelzceļa ierēdņu kolonijas ēkas (6) (valsts aizsardzības Nr.4995)(1.33.-1.38.att.)

1.33. un 1.34.att. **Gulbenes dzelzceļa ierēdņu kolonijas ēkas Viestura ielā 20 un Viestura iela 22**

1.35.un 1.36.att. **Gulbenes dzelzceļa ierēdņu kolonijas ēkas Viestura iela 24 un Viestura iela 29**

1.37.un 1.38.att. **Gulbenes dzelzceļa ierēdņu kolonijas ēkas Viestura iela 29A un Viestura iela 35**

Datējums – 1920. – 1921.g.

1920.gadā arhitekts P.Kundziņš un inženieris E. Veiss uzsāka darbu pie Vecgulbenes apbūves projekta, kura mērķis bija izveidot pilsētas tipa apdzīvotu vietu pie dzelzceļa un nodrošināt ar dzīvojamo platību dzelzceļā nodarbināto ģimenes. Gandrīz vienlaikus ar projekta izstrādi, tika uzsākti celtniecības darbi - apmēram 200 metru attālumā no dzelzceļa tika uzsākta pirmo sešu dzīvojamo ēku celtniecība, kas vizuāli atgādina senlatviešu rījas. Ēku celtniecībai izmantoti vietējie būvmateriāli: pamatiem - vietējie laukakmeņi, ārsienām - ķieģeļi, sijām - nolietotās dzelzceļa slīdes, jumtiem - skaidas. Līdzekļu trūkuma dēļ, projekta realizācija netika turpināta, tomēr šīs sešas ēkas ir labs 20.gadsimta divdesmito gadu būvniecības paraugs Latvijā. Pieminējā stāvoklis apmierinošs, nepieciešami kārtējie uzturēšanas un remonta darbi.

Vietējās nozīmes arhitektūras piemineklis

§ Gulbenes dzelzceļa tējas nams (valsts aizsardzības Nr.5018)

Atrodas: Gulbenē, Viestura ielā 21(1.39.att.)

Datējums – 20. gs. sāk.

No sarkanajiem ķieģeļiem celta vienkārša taisnstūrveida ēka ar divstāvu rizalītu vidusdaļā un jumta izbūvēm. Fasādes rotātas ar reljefi mūrētu ķieģeļu joslām, dekoratīvi mūra enkuru gali. Divslīpju jumts. Pieminēklis apmierinošā stāvoklī.

1.39.att. Gulbenes dzelzceļa tējas nams

Gulbenē ir virkne pieminekļu, kas šobrīd nav iekļauti aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā, bet kuriem šāds statuss būtu jāpiešķir(1.4.tabula).

1.4.tabula

Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksta papildinājuma projektā iekļautie objekti Gulbenes pilsētā (Jāpiešķir kultūras pieminekļa statuss)

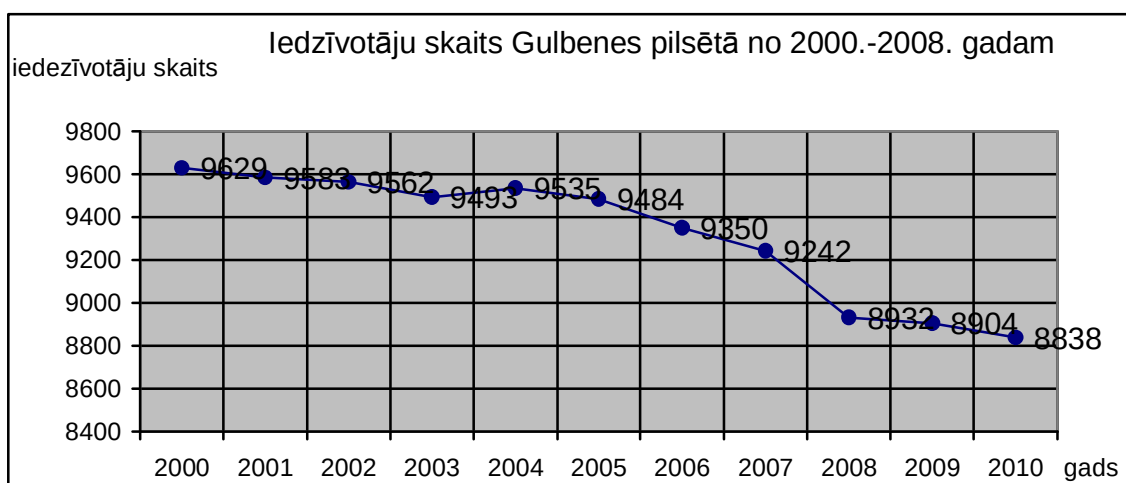
Nr.p. k.	Pieminekļu veids	Pieminekļu nosaukums	Atrašanās vieta	Datējums
1.	Vēsture	Karavīru kapsēta	Gulbenē, Spārītes parkā, Skolas ielā 14,	1941.-1945.g. (1967.g.)
2.	Vēsture	Piemiņas plāksne Gulbenes draudzes locekļiem	Gulbenē, Brīvības ielā 15, Gulbenes ev.lut. baznīcā	1914.-1920.g. (1932.g.)
3.	Vēsture	Piemineklis Gulbenes draudzes locekļiem	Gulbenē, Brīvības ielā, pretī Gulbenes ev.lut. baznīcai	1905.-1920.g. (1929.g., 1992.g.)
4.	Vēsture	Sniegtīris	Gulbenes dzelzceļa mezgls	Ap 1930.g.

5.	Vēsture	4. Valmieras kājnieku pulka kritušo karavīru kaps	Gulbenē, vecajos kapos	1919., 1934.g.
6.	Vēsture	1.pasaules karā kritušo vācu karavīru kapi	Gulbenē, vecajos kapos	

1.2.10. Gulbenes attīstības resursi

1.2.10.1. Cilvēkresursi

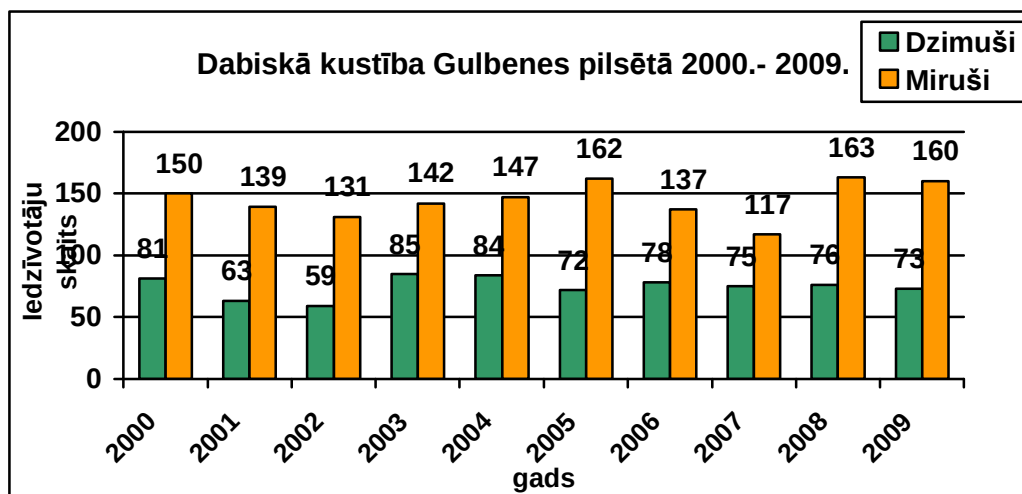
Iedzīvotāju skaita dinamika ir viens no būtiskākajiem rādītājiem, kas atspoguļo apdzīvojuma struktūras attīstību. Gulbenes pilsētā uz 2010.gada sākumā bija reģistrēti 8838 iedzīvotāji, kas ir par 66 iedzīvotājiem mazāk kā iepriekšējā gadā, bet 791 iedzīvotājiem mazāk kā bija reģistrēti 2000.gada sākumā (1.40.att). Tāpat kā Latvijā kopumā arī Gulbenes pilsētai demogrāfiskā situācija ir nelabvēlīga, iedzīvotāju skaitam ir tendence samazināties. Salīdzinot ar citām Vidzemes reģiona pilsētām, Gulbene iedzīvotāju skaita ziņā ir viena no mazākajām.

1.40.att. Iedzīvotāju skaits Gulbenes pilsētā

Pēdējo astoņu gadu laikā iedzīvotāju skaitam pilsētā ir tendence samazināties. Laika periodā no 2000.gada līdz 2008.gadam pilsētas iedzīvotāju skaits ir samazinājies par 697 cilvēkiem. Analizējot migrāciju Gulbenē, var izdalīt divus migrāciju veidus: darba un mācību migrācija. Gulbenes pilsētā pārsvarā ir iekšējā migrācija. Migrācijas saldo pēdējos gados ir negatīvs. Iedzīvotāji no pagastiem pārceļas uz dzīvi Gulbenē. Atrodot darbu un iegādājoties mājvietas, to dara pārsvarā jaunieši.

Dabiskais pieaugums ir viens no būtiskākajiem valsts, reģiona un pilsētas sociāli ekonomiskā stāvokļa rādītājiem, kas nosaka tālāku attīstību un potenciālu nākotnē. Dzimstība Gulbenes pilsētā laika posmā no 2000. līdz 2008.gadam vērojami gan kritumi, gan kāpumi (Attēls – 5). Tā no 2000.gada vērojams kritums, bet 2003. un 2004.gadā atkal pieaugums, bet pēdējos divos gados 2007. un 2008. tas ir gandrīz nemainīgs attiecīgi 75 un 76 jaundzimušie. Turpretī mirstība ir nemainīgi augsta visus šos gadus un pēdējos gados tai tendence pieaugt. 2007.gadā mirušo skaits bija 117, bet 2008.gadā 163.

1.41.att. Iedzīvotāju dabiskā kustība Gulbenes pilsētā

Pēc jaunākajiem datiem, tas ir uz 2009.gada 1.janvāri, vislielākais iedzīvotāju skaits Gulbenē ir darbaspējas vecumā no 15 līdz 62 gadiem – 5932. Otrajā vietā ir iedzīvotāji virs darbaspējas vecuma, tas ir no 62 gadiem – 1751, vismazāk ir iedzīvotāju līdz darbaspējas vecumam – 1155, kas liecina par sabiedrības novecošanos.

Viens no svarīgākajiem ekonomiskās aktivitātes raksturojošajiem rādītājiem ir ekonomiski aktīvo iedzīvotāju īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā. Ekonomiski aktīvie iedzīvotāji ir tās personas, kas statistikas pārskata periodā piedāvā savu darbu materiālo vērtību ražošanai vai pakalpojumu sniegšanai.

Gulbenē 2003. gadā par ekonomiski aktīviem tika uzskatīti 4354 (46 %) iedzīvotāju, valstī kopumā šis rādītājs ir nedaudz augstāks – 47 % iedzīvotāju.

Salīdzinot ar 2000. gadu, atbilstoši ekonomikas nozaru struktūras maiņai Gulbenē ir būtiski mainījusies arī iedzīvotāju nodarbinātības struktūra. Pieaudzis pakalpojumu sfērā nodarbināto īpatsvars – no 35 % 2000. gadā līdz 78,6 % 2006. gadā, attiecīgi samazinoties ražojošā sfērā strādājošo skaitam – no 65 % uz 21,4 %.

Lielākā daļa Gulbenē nodarbināto – 61, % strādā privātajā sektorā, valsts sektorā – 38,7 %. Šāds nodarbināto sadalījums atbilst Latvijas kopējai nodarbinātības struktūrai sadalījumā pa īpašuma formām. Latvijā kopumā privātajā sektorā ir nodarbināti 61,5% strādājošo.

Pēdējo piecu gadu laikā iedzīvotāju bezdarba līmenis ir samazinājies no 11,37% uz 6,58% 2007.gada beigās. Bet tajā pašā laikā ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits arī ir sarucis 4354 līdz 4298, tas varētu būt saistīts ar iedzīvotāju skaita samazināšanos pilsētā pēdējo piecu gadu laikā. Gulbenē ir relatīvi augsts **ilgstošo bezdarbnieku** (kas nevar atrast darbu vairāk kā gadu) īpatsvars bezdarbnieku kopskaitā - 20% (2007.g. sākumā), valsts vidējais rādītājs - 26,4%.

Iedzīvotāju migrācija

Analizējot migrāciju Gulbenē, var izdalīt divus migrāciju veidus: darba un mācību migrācija. Gulbenes pilsētā pārsvarā ir novada iekšējā migrācija. Migrācijas saldo pēdējos gados ir negatīvs. Iedzīvotāji no pagastiem pārcējas uz dzīvi Gulbenē. Atrodot darbu un iegādājoties mājvietas, to dara pārsvarā jaunieši.

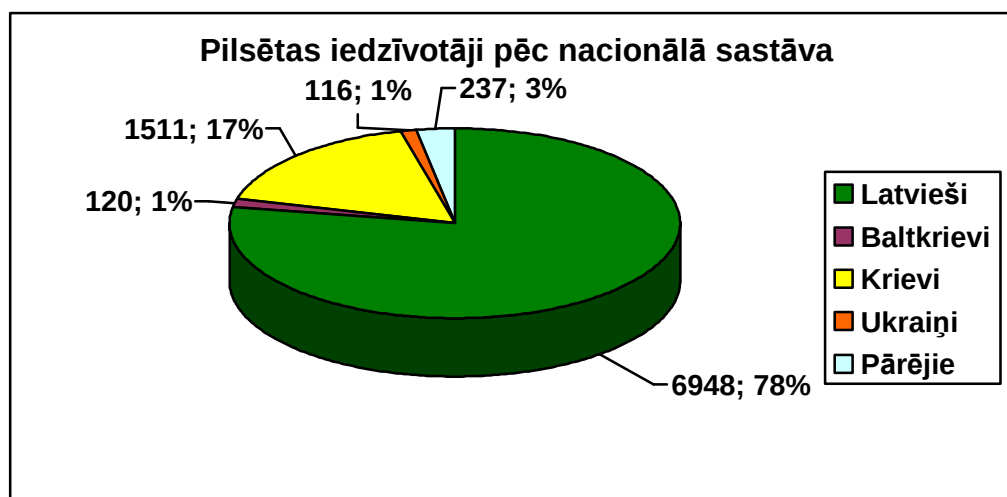
Analizējot statistikas datus var secināt, ka pēdējos četros gados no Gulbenes izbrauc uz augstāka līmeņa pilsētām (Rīgu un republikas pilsētām), bet uz Gulbeni no lauku teritorijām visvairāk no Gulbenes novada, kā arī var redzēt, ka no Rīgas iedzīvotāji atgriežas atpakaļ uz Gulbeni. Migrācijas Saldo Gulbenes pilsētai ir negatīvs. Jaunieši dodas mācīties uz Rīgu un Jelgavu. No pilsētas pārsvarā izbrauc studenti, bet ne ģimenes.

Visvairāk no Gulbenes izrakstās skolēni un studenti. Salīdzinot iekšējo un ārējo migrāciju Gulbenes pilsētā, pēdējos gados ir vērojamas iekšējās migrācijas tendences.

Iedzīvotāju ciklisko migrāciju nosaka iespējas saņemt visdažādākos pakalpojumus, kur ir augstāka pakalpojumu kvalitāte, kādas ir nokļūšanas iespējas, kā arī darba vietas atrašanās. Iedzīvotāju aptauja liecina, ka pašvaldību pakalpojumi – izglītība, veselība, kultūra - pārsvarā tiek izmantoti savā pilsētā. Tomēr, kā liecina aptaujas rezultāti, iedzīvotājiem ir izteiktas cikliskās migrācijas saites ar Rīgu. Rīgai, Valmierai, Madonai, Balviem ir ļoti liela nozīme darba migrācijā, tiek apmeklēti kultūras pasākumi, iedzīvotāji dodas iepirkties. Pārsvarā novada iedzīvotāji izmanto Gulbenes dažādu veidu pakalpojumus, iepērkas, izglītojas un apmeklē kultūras pasākumus. Atsevišķos gadījumos tiek izmantoti arī tuvāko pilsētu pakalpojumi.

Pēc nacionālā sastāva Gulbenes pilsētā vairākums iedzīvotāju ir latvieši (78 %), mazāks skaits krievu (17 %), kā arī proporcionāli līdzīgs skaits ir baltkrievu un ukraiņu (1 %) un pārējo tautību iedzīvotāji veido aptuveni 3 % no kopskaita (1.42.att.).

1.42.att. Iedzīvotāju nacionālais sastāvs Gulbenes pilsētā
(Avots: PMLP iedzīvotāju reģistrs, 2008.gada 1.janvāris)

1.2.10.2. Dabas resursu izmantošana

Vēsturiski ar lauksaimniecību Gulbenes pilsētā praktiski nenodarbojas. Pilsētas teritorijā atrodas arī meži, taču salīdzinoši nelielās platībās, lielākoties tie kalpo kā pilsētas zaļā zona (mežaparki), kur lielāka nozīme ir sociālajai un ekoloģiskajai funkcijai.

1.2.10.3. Ekonomiskais potenciāls

Ekonomiskā potenciāla aprakstā izmantoti materiāli no Gulbenes pilsētas Attīstības programmas 2008.- 2014.gadam.

Būtiska apdzīvoto vietu funkcija ir iedzīvotāju nodrošināšana ar sabiedriskajiem un privātajiem pakalpojumiem. Sabiedriskais sektors ietver iedzīvotāju iespējas saņemt izglītības, kultūras, veselības un sociālās aizsardzības, kārtības nodrošināšanas, kā arī pakalpojumus, kas galvenokārt ir valsts un pašvaldības pārziņā. Privātais sektors ietver iedzīvotāju iespējas saņemt dažāda līmeņa mazumtirdzniecības, sabiedriskās ēdināšanas un sadzīves pakalpojumus, kuru sniegšanā galvenā loma ir privātajai iniciatīvai.

Uzņēmējdarbības attīstība ir cieši saistīta ar visas pilsētas sociāli ekonomisko attīstību, jo tā nodrošina jaunu darbavietu rašanos, citu nozaru uzplaukumu, iedzīvotāju ienākumu

palielināšanos, pakalpojumu un preču kvalitātes paaugstināšanu un tā rezultātā – iedzīvotāju dzīves līmeņa paaugstināšanos.

Kopš 90.tiem gadiem vairākumā apdzīvoto vietu notiek attīstības virzienu maiņa, īpaši to ekonomiskajā attīstībā. Šajā periodā pilsētā ražošanu sašaurinājuši vai izbeiguši lielākie padomju laika uzņēmumi. Sakarā ar pārvadājumu pārtraukšanu pa vairākām dzelzceļa līnijām, ievērojami samazinājies nodarbināto skaits dzelzceļa mežglā, kaut vēsturiski Gulbene izauga par pilsētu, pateicoties tieši dzelzceļam.

Vēl 90.gadu sākumā Gulbenē darbojās tādi rūpniecības uzņēmumi kā “Sateh” (bijusī “Straumes” filiāle), “Mitran” (bijusī “Alfas” filiāle), r/a “Dailrade” filiāle, dzelzceļa darbnīcas, alus darītava, maizes kombināts, Rēzeknes piena konservu kombināta saldētava, Gulbenes mežrūpniecība, sadzīves pakalpojumu kombināts un citi, taču šobrīd daudzi no tiem pārstājuši darboties, pārveidoti vai sadalīti mazākos uzņēmumos. Gulbenē, kā toreizējā rajona centrā, agrāk bija vairāk koncentrēta ražošana un atradās lielākie uzņēmumi.

Jaunizveidoto pakalpojumu uzņēmumu un mazo ražošanas uzņēmumu kapacitāte nekompensē zaudēto ražošanas apjomu. Ekonomiskās attīstības transformācijas procesu izmaiņas raksturo izmaiņās nodarbinātības struktūrā, kā arī pilsētu funkcionālajā struktūrā. Šo procesu raksturo rūpniecības lomas samazināšanās pilsētās un jaunu nozaru attīstība, piemēram, ar tūrisma attīstību saistītās pakalpojumu jomās u.tml.

Uzņēmumu skaits un aktivitātes, darba vietas un to struktūra u.tml. ir būtiski kritēriji apdzīvotās vietas novērtējumā un arī attīstības prognozēs.

Pēdējos desmit gados notikušās milzu pārmaiņas valsts ekonomikā atbalsojušās arī Gulbenes pilsētā. Pārejas posmā no valsts uzturētas un kontrolētas saimniekošanas uz privāto iniciatīvu un tirgus diktētu biznesu pilsētā notikušas ievērojamas pārmaiņas uzņēmējdarbības vides attīstībā.

Ilglaicīgā periodā ekonomiski aktīvākais reģions Latvijā ir un paliek Rīga un Rīgas rajons. Arī 2006.gadā tajā reģistrēts lielākais uzņēmumu skaits - 8712 jeb 65% no visiem reģistrētajiem uzņēmumiem valstī. Tomēr, salīdzinot ar 2001. gadu, kopējais reģistrēto uzņēmumu skaits samazinājies par 15,5%. Vidēji Latvijā uz 1000 iedzīvotājiem reģistrēti 19 uzņēmumi. Šis rādītājs ir ievērojami zemāks nekā Eiropā, kur vidēji reģistrēti 40 – 60 uzņēmumi. Gulbenes rajonā šis rādītājs ir ievērojami zem vidējā rādītāja valstī un sastāda nedaudz vairāk kā 12 uzņēmumus uz 1000 iedzīvotājiem. Kā viens no galvenajiem iemesliem minams zems iedzīvotāju ekonomiskās aktivitātes līmenis Gulbenes rajona pagastos. Gulbenes pilsētā situācija ir labāka, un tur šis rādītājs ir tuvu vidējam valstī – 17 uzņēmumi uz 1000 iedzīvotājiem.

Gulbenes pilsētas teritorijā reģistrēti dažādi uzņēmumi un iestādes, kas nodrošina darbavietas vietējiem iedzīvotājiem un cilvēkiem no apkārtnējam pašvaldībām. Vērtējot pēc strādājošo skaita tajos, vislielākais nodarbināto skaits ir apstrādes rūpniecībā un būvniecībā. Pilsētā lielākās celtniecības organizācijas ir SIA “RCI Gulbene” un SIA “Vidzemes būvnieks”. Pēc Valsts ieņēmumu dienesta ziņām šobrīd reāli pilsētā reģistrējušās 257 struktūras. Šajās struktūrās ietilpst gan sabiedrības ar ierobežotu atbildību, gan individuālie uzņēmumi, gan budžeta iestādes, gan sabiedriskās organizācijas un citas struktūras. Lielus ienākumus dod budžeta iestādes un ir tendence šiem ienākumiem palielināties. Ir uzņēmumi, kas ir reģistrējušies Rīgā vai arī citur Latvijā, bet darbojas Gulbenē. Salīdzinot ar situāciju 90.gadu sākumā, šobrīd ražošana ir salīdzinoši maz attīstīta, jo Gulbenē lielāko uzņēmumu darbības veids pārsvarā ir tirdzniecība.

Lielākie darba devēji Gulbenē ir valsts un pašvaldību iestādes, kas nodarbina iedzīvotājus izglītības, medicīnas, valsts pārvaldes un tamlīdzīgās institūcijās: Gulbenes pilsētas pārvalde nodarbina 535, Gulbenes novada dome -209, Gulbenes slimnīca- 190, Valsts policija – 84. Lielākais nodarbināto skaits ir šādos uzņēmumos: SIA „RCI- Gulbene”- 113, SIA „Konto” – 78, SIA „Gulbenes nami” – 62.

Gulbenes pilsētā pēdējos gados strauji attīstījies banku sektors un ir pieejami dažādi to piedāvātie pakalpojumi. Gulbenē darbojas sešu banku filiāles: “Krājbanka”, “SEB”, “Parex”, “Hipotēku un zemes banka” un “Swedbank”, taču to darba laiks ir darbdienās no 9:00 – 17:00. Ārpus banku darba laika pieejami bankomāti, kur iespējams izņemt skaidru naudu un nomaksāt rēķinus, tomēr ārpus banku darba laika nav pieejama valūtas maiņa. Ne visos

veikalos iespējams norēķināties ar maksājumu kartēm. Arvien vairāk valsts un pašvaldību iestādes, kā arī uzņēmumi izmanto bezskaidras naudas norēķinus ar darbiniekiem atverot algu kontus, tiek izmantotas debetkartes un kredītkartes.

Vecgulbenes muižas kompleksā atklātas divas viesnīcas ēkas ar konferenču zāli, kafejnīcu, SPA centru un ģimenes māju – viesu uzņemšanai iekārtota bijusī muižas manēža un siernīca, kā arī sakopts pils parks. Vecgulbenes muižas konferenču zālē seminārus galvenokārt rīko Gulbenes pilsētas iestādes, privātās firmas biznesa partneriem, klientiem no novada un no citām Latvijas pilsētām. SPA centru izmanto visi novada iedzīvotāji.

Uzņēmējdarbības attīstība iespējama, vienīgi nodrošinot kvalitatīvu vidi, attīstot tehnisko infrastruktūru un lietojot dažādus atlaides principus veiksmīgākajiem pilsētas uzņēmējiem, kas nodrošina jaunu darbavietu rašanos. Visi šie mehānismi Gulbenes pilsētā būtu izmantojami, lai veicinātu vadošo tautsaimniecības nozaru attīstību kokapstrādē, metālapstrādē, šūšanā, būvniecībā.

Nākotnē ir iespējas radīt jaunas ražotnes – pilsētā ir pietiekami daudz vietu ražotņu celtniecībai. Pašvaldības cerības saistās arī ar reģionālo reformu un Gulbenes novada izveidošanu, kas apvienotu pilsētu un apkārtnes pagastus. Tas ļautu centralizēt līdzekļus un dotu papildu teritorijas izaugsmei. Jau tagad daudzi iedzīvotāji no blakus pagastiem strādā Gulbenē un otrādi, līdz ar to veidojot Gulbenes ekonomisko robežu.

Perspektīvā būs jādoma par jaunu biznesa iespēju un virzienu veicināšanu. Kā viens no veidiem, kam ir perspektīvas attīstībā, ir energoresursus neizmantojošo nozaru attīstība. Zināms atbalsts uzņēmējdarbības attīstībai pilsētā varētu būt Valmieras biznesa un inovācijas inkubatora filiāles izveide Gulbenē.

1.2.10.4. Zemes izmantošana un īpašumu struktūra

Zemes īpašumu piederība un pašvaldības lietojumā esošo zemju īpatsvars

Teritorijas plānojumā izmantota Valsts zemes dienesta informācija par nekustamo īpašuma statusu. Kopumā Gulbenē ir 2069 kadastrā reģistrētas zemes vienības.

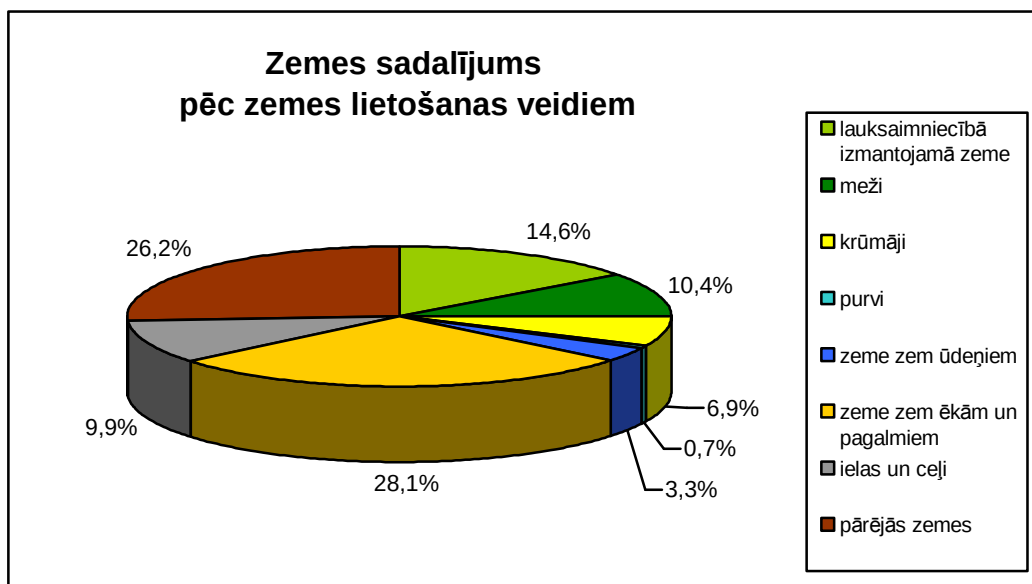
Gulbenes pilsētas teritorijas izmantošanas struktūra teritorijas plānojumā raksturo zemes sadalījums pa lietošanas mērķu grupām, atbilstoši Valsts Zemes dienesta Vidzemes reģionālās nodaļas izsniegtajiem kadastra datiem (uz 01.01.2009).

Pašreizējo zemes izmantošanas struktūru skat. 1.5.tabulu un 1.43.attēlā.

1.5.tabula

Zemes sadalījums pa zemes lietošanas veidiem

Nosaukums	Platība (ha)	%
Lauksaimniecībā izmantojamā zeme	175,4	14,6
Meži	124,1	10,4
Krūmāji	82,2	6,9
Purvi	8,9	0,7
Zeme zem ūdeņiem	40,1	3,3
Zeme zem ēkām un pagalmiem	336,3	28,0
Ielas un ceļi	118,2	9,9
Pārējās zemes	313,6	26,2
Kopā:	1198,8	100,0

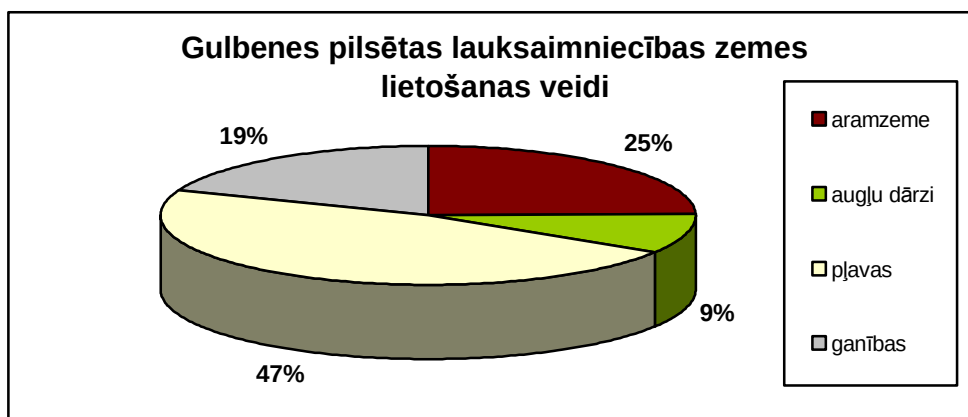
1.43.att. Zemes sadalījums pa lietošanas veidiem Gulbenes pilsētā

Gulbenes pilsētas lauksaimniecības zemes kopplatība ir 175,4 ha vai 14,6% no pilsētas teritorijas Zemes īpašumu vai lietojumu skaits – 47. No kopējās lauksaimniecībā izmantojamās zemes (LIZ) 43,2 ha jeb 24,6 % aizņem aramzeme, 16,5 ha jeb 9,4% aizņem augļu dārzi, 47,0 ha jeb 47 % aizņem pļavas un 33,5 ha jeb 19 % aizņem ganības. Skatīt 1.7.tabulu un 1.44.attēlu. Lauksaimniecības zemju platības galvenokārt atrodas Raiņa ielas rajonā teritorijā pie Valmes ezera, pilsētas ziemeļu daļā aiz Viestura ielas un dienvidu daļā aiz Dzirnau ielas.

1.6.tabula

Gulbenes pilsētas lauksaimniecības zemes lietošanas veidi

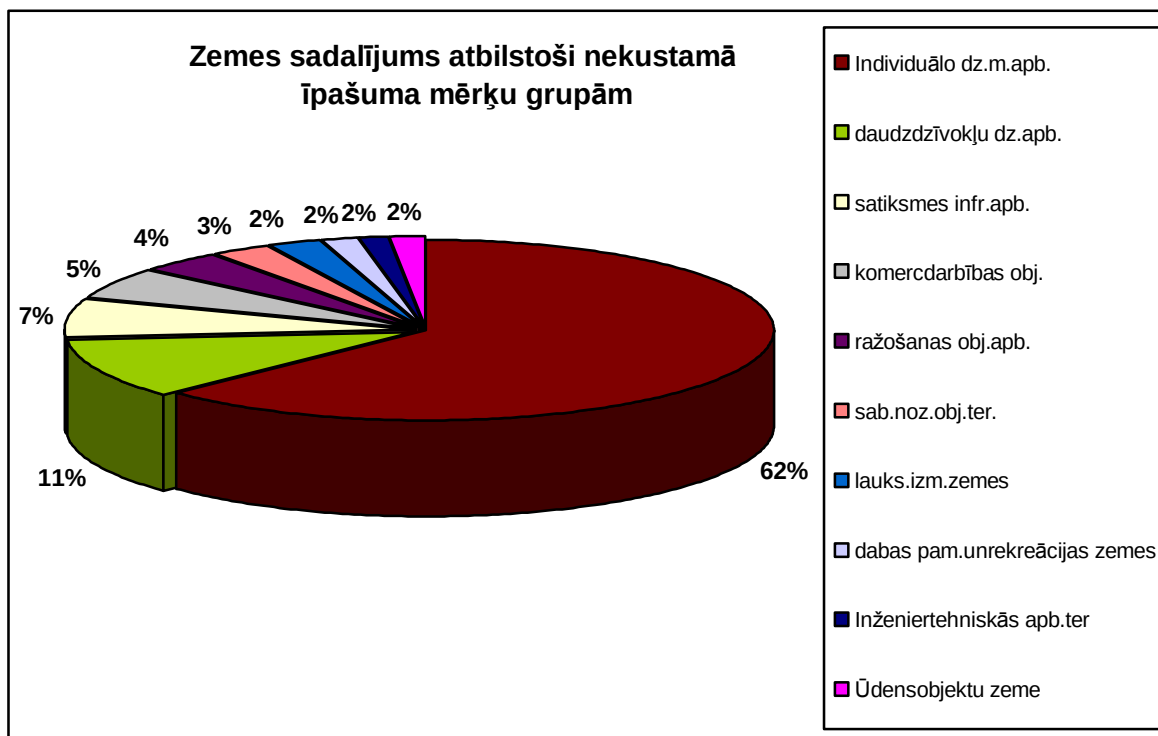
Lauksaimniecībā izmantojamās zemes lietošanas veidi (%)	Platība (ha)	%
Aramzeme	43,2	24,6
Augļu dārzi	16,5	9,4
Pļavas	82,4	47,0
Ganības	33,5	19,0
Kopā:	175,4	100,0

1.44.att. Gulbenes pilsētas lauksaimniecības zemes lietošanas veidi

Zemes sadalījums atbilstoši nekustamā īpašuma lietošanas mērķu grupām.

No visām zemes lietošanas mērķu grupām vislielākais īpašumu vai lietojumu skaits attiecināms uz *individuālo dzīvojamo māju apbūves zemi*, kas sastāda 1227 īpašumus vai lietojumus jeb 63,4%. *Daudzdzīvokļu māju apbūvei* īpašumu vai lietojumu skaits sastāda 211 jeb 10,9%, *satiksmes infrastruktūras objektu apbūves zeme* 136 jeb 7,0% īpašumu vai lietojumi, *komerccarbības objektu apbūves zeme* 107 jeb 5,5%, *ražošanas objektu apbūves zeme*, ko sastāda 76 lietojumi un zemes īpašumi vai 3,9%, *sabiedriskās nozīmes objektu apbūves zeme* 57 jeb 2,9% zemes īpašumi vai lietojumi, *lauksaimniecības zemes* 47 jeb 2,4%, *dabas pamatnes un rekreācijas nozīmes zemes* 33 jeb 1,7% zemes īpašumi vai lietojumi, *inženiertehniskās apgādes tīklu un objektu apbūves zeme* 31 jeb 1,6% un *ūdens objektu zeme* 9 jeb 0,5% no kopējo zemes lietojumu vai īpašumu skaita. Skatīt 1.45.att. un 1.7.tabulu.

1.45.att. Zemes iedalījums atbilstoši nekustamā īpašuma mērķu grupām

1.7.tabula

Zemes sadalījums pa lietošanas mērķu grupām

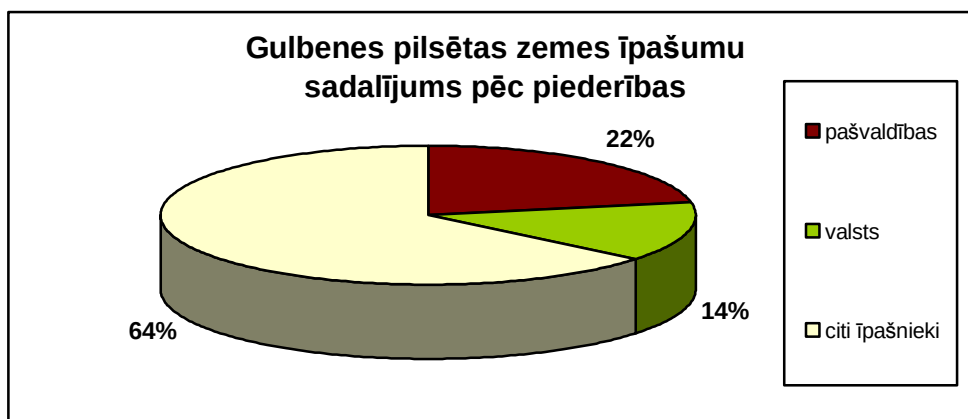
Kods	Nekustamā īpašuma lietošanas mērķu grupa	Īpašumu vai lietojumu skaits	%	Kopplatība	%
01	Lauksaimniecības zeme	47	2,4	150,0	12,5
02	Mežsaimniecības zeme *un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kurās saimnieciskā darbība ir aizliegta ar normatīvo aktu	0		0,0	0,0
03	Ūdens objektu zeme	9	0,5	76,9	6,4
04	Derīgo izrakteņu ieguves teritorija	0	0	0,0	0,0
05	Dabas pamatnes un rekreācijas nozīmes zeme	33	1,7	240,2	20,0

06	Individuālo dzīvojamo māju apbūves zeme	1227	63,4	346,0	29,2
07	Daudzdzīvokļu māju apbūves zeme	211	10,9	61,0	5,0
08	Komercdarbības objektu apbūves zeme	107	5,5	44,0	3,6
09	Sabiedriskās nozīmes objektu apbūves zeme	57	2,9	49,1	4,0
10	Ražošanas objektu apbūves zeme	76	3,9	77,8	6,5
11	Satiksmes infrastruktūras objektu apbūves zeme	136	7,0	143,8	12,0
12	Inženiertehniskās apgādes tīklu un objektu apbūves zeme	31	1,6	10,0	0,83
	Kopā:	1934	100	1198,8	100

* Meža zemes iekļautas lietošanas mērķu grupā 05 - Dabas pamatnes un rekreācijas zonas zeme.

Īpaša nozīme ir pašvaldības zemju īpašumam un lietojumam tās attīstības nodrošināšanā. Pietiekami zemju resursi ļauj teritorijas plānošanā paredzēt pilsētas ielu un inženierkomunikāciju, izglītības un kultūras, atpūtas teritoriju attīstību, kuru kopumā iedzīvotāju interesēs var nodrošināt tikai pašvaldība.

Gulbenes pilsētā uz 2009.gada 1.janvāri pašvaldībai piederēja 301,9ha jeb 25,18% no kopējās Gulbenes pilsētas zemju platības, 14ha jeb 1,16% ir valsts zemes, bet 882,9ha jeb 73,66% zemes īpašumu ir citu īpašnieku īpašumi. Gulbenes pilsētas kopējā platība ir 1198,8ha(1.46. att.)

1.46.att. Gulbenes pilsētas zemes īpašumu sadalījums pēc piederības

Teritorijas izmantošanas bilance

Racionāla zemju izmantošana sevī ietver dažādu zemju lietošanas veidu (dzīvojamo teritoriju, dabas pamatnes teritoriju, ražošanas teritoriju u.c.) optimālu savstarpēju izvietojumu. Ar pašvaldības teritorijas plānojuma palīdzību nepieciešams īstenot pilsētas zemju racionālāku un saprātīgāku izmantošanu, kas vērsta uz pilsētvides saglabāšanu un tās kvalitātes paaugstināšanu.

Skatīt grafiskā pielikuma karti „Zemes īpašumu piederības shēma”

2.DAĻA GULBENES PILSĒTAS PERSPEKTĪVĀ ATTĪSTĪBA

2.1. GULBENES ATTĪSTĪBAS REDZĒJUMS

2.1.1. Nacionālais konteksts

Nacionālais attīstības plāns 2007.- 2013. gadam ir stratēģisks dokuments, kas izvirza ne tikai vidēja termiņa mērķus un prioritātes, bet arī nosaka vadlīnijas visu līmeņu un nozaru plānošanas dokumentu izstrādei.

Šajā plānošanas dokumentā norādīts, ka reģionālās attīstības mērķis ir veicināt izaugsmi reģionos, nodrošināt līdzsvarotu un ilgtspējīgu valsts attīstību, ievērojot visas valsts teritorijas un atsevišķu tās daļu īpatnības un iespējas, samazinot nelabvēlīgās atšķirības starp tām, kā arī saglabāt un attīstīt katras teritorijas dabai un kultūrvidei raksturīgās iezīmes un attīstības potenciālu. Dažādām teritorijām ir iespējams izvēlēties dažādus attīstības ceļus, balstoties uz konkrēti vietai raksturīgām iezīmēm un salīdzinošajām priekšrocībām, lai Latvija kļūtu pievilcīga telpa darbam, dzīvei un atpūtai ne tikai šai, bet arī nākamajām paaudzēm.

Šobrīd Latvijas īpatnība ir monocentrisks apdzīvojums ar spēcīgu galvenā centra – Rīgas pārsvaru, vienlaikus pastāvot plašam, samērā vienmērīgi izveidotam pilsētu tīklam. Kā iespēja ir policentrisca attīstība. Pastāvošajā pilsētu tīklā līdztekus galvaspilsētai Rīgai mērķtiecīgi ir jāattīsta arī citi centri, līdz tie kļūst pietiekami spēcīgi, lai veicinātu reģionu izaugsmi. Apdzīvojuma struktūrai atbilstoši kvalitatīvas dzīves telpas veidošana veicinās reģionālās un nacionālās identitātes apziņas nostiprināšanos.

Pilsētām jāklūst par nozīmīgu katra reģiona un visas valsts attīstības virzītājspēku, kuru potenciālu un perspektīvo attīstības virzienu nosaka reģiona telpiskās plānošanas procesā, sadarbojoties valsts institūcijām, pašvaldībām, nevalstiskajām organizācijām un sabiedrībai. Pilsētu tīklu radīšana un nostiprināšana palielina šo pilsētu savstarpējās papildināšanas spēju un ir efektīvs instruments līdzsvarotai attīstībai nepieciešamo sinerģiju izmantošanai. Kā risināmie uzdevumi ir arī vienotas attīstības plānošanas sistēmas izveidošana valstī, pilsētu un lauku sadarbības sekmēšana, radot jaunas un nostiprinot esošās funkcionālās saites starp pilsētu un lauku teritorijām; teritoriālā plānošana – reģiona un lokālās kultūrvides savdabības un kvalitātes kā ilgtspējīgas teritoriju attīstības un konkurētspējas nosacījumu akcentēšana. Kultūrvēsturiskā mantojuma un laikmetīgās kultūrvides sociālekonomiskās ietekmes dažādošana.

Bez mūsdienīgas un kvalitatīvas infrastruktūras, kas sevī ietver gan satiksmes, komunālo un sociālo infrastruktūru, gan arī dažāda veida pakalpojumus, kas sasaistīti ar šīs infrastruktūras izmantošanu, nav iedomājama droša un stabila attīstība. Mūsdienīga transporta sistēma ir viens no kvalitatīvas uzņēmējdarbības un dzīves vides radīšanas pamatelementiem. Transporta sistēmas efektivitāte un sniegto pakalpojumu kvalitāte paaugstinās, savstarpēji integrējot dažādus transporta veidus un to piedāvāto pakalpojumu iespējas. Tādejādi ir nepieciešams nodrošināt starptautiskas nozīmes transporta infrastruktūras kvalitātes uzlabošanu un attīstību, tai skaitā sakārtojot visus valsts galvenos autoceļus, modernizējot dzelzceļa infrastruktūru, ostas, kā arī nodrošināt reģionālā un vietējā līmeņa transporta infrastruktūras kvalitātes uzlabošanu, atvēlot pietiekamu finansējumu autoceļu uzturēšanai un lauku autoceļu sakārtošanai. Īpaši Latvijas pilsētās jāattīsta velotransporta infrastruktūra, lai veicinātu velotransporta izmantošanu kā alternatīvu un līdzvērtīgu pārvietošanās līdzekli.

Pilnvērtīgas dzīves vides neatņemama sastāvdaļa ir iespēja saņemt pakalpojumus, atbilstoši dažādu sabiedrības grupu vajadzībām un interesēm. Cilvēkiem vajadzīgi izglītības, veselības un sociālās aprūpes, atpūtas (kultūras) un izklaides (sporta) pakalpojumi, speciālistu konsultācijas, kontakti ar pārvaldes, drošības un tiesu iestādēm un sabiedriskajām organizācijām. Neskatoties uz to, ka ne visi šie pakalpojumi cilvēkam nepieciešami katru dienu, arī pakalpojumu nozarei jādarbojas rentabli, tāpēc šie pakalpojumi, cik iespējams, jātuvinā iedzīvotājiem, radot priekšnosacījumus to saņemšanai attīstības centros, atbilstoši katra centra nozīmei, tajā pastāvošajam pieprasījumam un nodrošinājumam ar darboties spējīgu pakalpojumu infrastruktūru – ēkām, personālu, nepieciešamajiem pieslēgumiem sabiedrisko pakalpojumu tīkliem. Nepieciešams samazināt starp Latvijas reģioniem

pastāvošās atšķirības visa veida pakalpojumu kvalitātē un sasniedzamībā, īpaši dažādojot atpūtas un aktīvā dzīvesveida pakalpojumu klāstu, izmantojot vietējos kultūrvēsturiskos un dabas resursus.

Kā atzīmēts nacionālajā attīstības plānā – pieejams mājoklis un sakopta dzīves telpa ir viens no cilvēkam nozīmīgākajiem labklājības (dzīves kvalitātes) rādītājiem. Tirgus ekonomikas apstākļos mājokļu pieejamību kopumā nosaka vispārējais dzīves līmenis valstī, tāpēc valsts dalība mājokļu attīstībā un makroekonomiskā viedokļa ir jāvērtē kā būtisks ieguldījums tautas attīstībā. Mainījušies mājokļu būvniecības finansēšanas avoti un sociālie mērķi. Tagad to galvenokārt finansē privātais kapitāls, kas būvniecību īsteno ekonomiski aktīvajās teritorijās, kur ir visaugstākais mājokļu pieprasījums un pārdošanas cenas. Valsts un pašvaldības atbalsts šobrīd virzīts tikai uz maznodrošinātu un krīzes situācijā nonākušu iedzīvotāju mājokļa jautājumu risināšanu. Nepieciešams veicināt esošo mājokļu efektīvu izmantošanu (t.sk. progresīvu apsaimniekošanu, atjaunošanu un modernizēšanu), radīt priekšnosacījumus daudzveidīgam mājokļu piedāvājumam, lai palielinātu mājokļu pieejamību iedzīvotāju grupām ar dažādu ienākumu līmeni.

Tajā pašā laikā dzīves telpas jēdziens ietver sevī ne tikai indivīdam piederošo īpašumu vai viņa apdzīvoto mājokli, bet arī privāto un publisko telpu kopumā ap šo mājokli, tostarp arī dabas un kultūrvidi, kuras ir neatņemama kvalitatīvas dzīves telpas sastāvdaļa. Kopta un pieejama kultūrvide un kultūrvēsturiskais mantojums ir viens no ilgtspējīgas un līdzsvarotas teritoriālās attīstības nosacījumiem. Šajā jomā nozīmīgi ir saglabāt un stiprināt kultūrvēsturisko novadu un vietējo kultūru savdabību un identitāti, izkopjot un uzturot novadu un vietējās kultūras tradīcijas, rituālus, mutvārdu daiļradi, valodas dialektus un izloksnes u.tml. Nepieciešams attīstīt vietējo tūrismu, veidojot uz Latvijas vēstures, kultūras un dabas izziņāšanu orientētus tūrisma produktus, veidot kvalitatīvu pilsētas un lauku kultūrainavu, harmoniski apvienojot kultūrvēsturiskās liecības, dabas objektus un jaunradītās laikmetīgās vērtības, kā arī radīt patstāvīgu sadarbību un dialogu starp teritorijas plānotājiem, arhitektiem, vides dizaineriem un vietējiem iedzīvotājiem.

Īpaši tiek atzīmēts, ka vides kvalitāte ir pamats cilvēku dzīvei un saimnieciskajai darbībai. Tā ir viens no svarīgākajiem dzīves kvalitāti ietekmējošiem faktoriem. Salīdzinājumā ar citām Eiropas valstīm dabiskās vides kvalitāte Latvijā ir augstāka. To raksturo lielāka bioloģiskā daudzveidība un augstāks saimnieciskās darbības maz skartas vides īpatsvars, stabilāks ekosistēmu līdzsvars, zemāks vides piesārņojums. Latvijas dabiskās vides kvalitāte ir nacionāla vērtība un nozīmīgs valsts un reģionu attīstības resurss.

Iepriekš aprakstītais Nacionālā attīstības plāna skatījums uz valsts attīstību kopumā ir jāpieņem kā vispārējās vadlīnijas jeb pamatnosacījumi attīstības un teritorijas plānošanai Gulbenes pilsētā.

Nacionālā kontekstā Gulbenes pilsētas teritorijas plānojuma izstrādei saistošs arī Daugavas baseina apsaimniekošanas plāns saskaņā ar kuru visa Latvijas teritorija ir noteikta par jutīgu teritoriju, kurā jāievēro Eiropas Kopienas Padomes 1991. gada 21. maija direktīva "Par komunālo notekūdeņu attīrīšanu" (91/271/EEC), kas paredz šādas prasības:

Jānodrošina centralizētu kanalizācijas sistēmu izveide visās aglomerācijās, kuru cilvēkekvivalents pārsniedz 2000. Ja centralizētas kanalizācijas sistēmas izveidošana nav izdevīga, jo tā vai nu nedos nekādu labumu videi vai radīs pārmērīgas izmaksas, var ierīkot notekūdeņu individuāls vai citas piemērotas sistēmas, kas nodrošinās identisku vides aizsardzības līmeni.

Atbilstoši attīrīšanai (attīrīšanai, kas nodrošina saņemamo ūdeņu atbilstību vides kvalitātes mērķiem) jāiekļauj visus kanalizācijas sistēmu savāktos komunālos notekūdeņus, kas novadīti no aglomerācijām, kuru cilvēkekvivalents ir mazāks par 2000.

2.1.2. Reģionālais konteksts

Vidzemes plānošanas reģionam ir izstrādāta Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programma, kurā noteiktas reģiona stratēģiskās prioritātes, ievērojot reģiona vajadzības un līdzsvaru starp resursus radošajām un resursus patērējošajām nozarēm. Programma nosaka trīs galvenos attīstības virzienus: infrastruktūras un pakalpojumu attīstība, ekonomiskā attīstība, konkurētspējas palielināšana un virzība uz zināšanu ietilpīgu ekonomiku, cilvēkresursu attīstība un nodarbinātības paaugstināšana, lauku attīstība.

Ar 2007. gada 19.decembra Vidzemes reģiona attīstības padomes lēmumu "Par Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojuma 2007.- 2027.gadam" apstiprināts Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2007.-2027. gadam.

Šis plānošanas dokuments piedāvā principus un telpisko struktūru attīstības virzīšanai pa ilgtermiņa ceļu, kas prasa saskanīgu rīcību, izvirzot mērķus un vienlaikus darbojoties, lai: nodrošinātu augstu un stabilu ekonomikas pieaugumu, pietiekamu darba vietu daudzumu un dažādību; samazinātu sociālo noslāņošanu un nodrošinātu visiem līdzvērtīgas sociālās iespējas; nodrošinātu vides aizsardzības prasību ievērošanu; ieviestu dabas resursu, it īpaši neatjaunojamo resursu, taupīgas izmantošanas principu.

Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojums nosaka virkni attīstības mērķu un rīcību:

- Veidot politiku zemes rezervju nodrošināšanai pilsētu ilgtermiņa attīstības vajadzībām, lai piesaistītu investorus ražošanas attīstībai.
- Attīstīt ilgtspējīgu un drošu ceļu tīklu starp pilsētām un citām apdzīvotām vietām, nodrošinot apdzīvotuma struktūras attīstību, saikni reģiona iekšienē un ar citu reģionu pakalpojumu sniegšanas centriem.
- Iekļauties Trans - Eiropas dzelzceļa tīklā, uzlabot reģiona starptautisko sasniedzamību un attīstīt multimodālos pārvadājumus, transporta mezglus un jaunus kravu un pasažieru terminālus.
- Paaugstināt Vidzemes reģiona iedzīvotāju mobilitāti izveidojot veloceļu tīklu, garantējot gājēju un velosipēdistu drošību un nodrošinot alternatīvas pārvietošanās iespējas.
- Attīstīt efektīvu un ilgtspējīgu sabiedriskā transporta sistēmu, integrējot Vidzemes reģionu sabiedrisko transportu starptautisko pasažieru pārvadājumu tīklā.
- Nodrošināt energoresursu pieejamību un jaudu pietiekamību reģiona apdzīvoto vietu ekonomikas attīstībai.
- Ilgtspējīga mežsaimniecība un mežu apsaimniekošana, sabalansējot mežu izmantošanas ekonomiskos, ekoloģiskos un sociālos aspektus.
- Nodrošināt lauksaimniecības attīstību un intensīvu lauksaimniecības zemju izmantošanu.
- Panākt jauktas zemes lietojuma teritoriju ekonomisko attīstību un saimniecisko darbību dažādošanu, nodrošinot lauku teritoriju dzīvotspēju.
- Ilgtspējīgas dabas aizsardzības teritoriju apsaimniekošanas politikas īstenošana, ietverot ekonomiskos un sociālos aspektus.
- Saglabāt un nostiprināt Vidzemes ainavas daudzveidību un savdabību.
- Tūrisma teritoriju ilgtspējības nodrošināšana un daudzveidīgu tūrisma pakalpojumu ar augstu pievienoto vērtību attīstība.
- Pierozežas ekonomiskās aktivitātes attīstība- atšķirību mazināšana ar reģiona centra teritorijām.
- Nodrošināt reģiona teritoriju ar videi un iedzīvotājiem drošu stratēģiskas nozīmes pamata infrastruktūru.
- Nodrošināt visu līmeņu apdzīvotuma centru līdzsvarotu attīstību un sadarbību.
- Veidot ilgtspējīgu un labi funkcionējošu pilsētu tīklu, kas balstīts uz savstarpējās sadarbības un papildinātības principiem.

Vidzemes reģiona teritorijas plānojums nosaka, ka Gulbenes pilsēta attīstās kā administratīvo pakalpojumu centrs un nozīmīgs ekonomisks un pakalpojumu centrs apkārtējām lauku teritorijām, kā preču tranzīta, mežsaimniecības, kokapstrādes un energoefektivitātes inovāciju un pakalpojumu centrs un sadarbībā ar Alūksnes pilsētu un lauku teritorijām nodrošina Bānīša pakalpojumus gan tūristiem, gan pasažieriem un piedāvā plaša viesu māju un atpūtas centru iespējas.

2.1.3. Vēsturiskais konteksts

Gulbene pirmo reizi rakstos minēta Tālavas dalīšana līgumā 1224.gadā, kad šī senā latgaļu teritorija tika piešķirta Rīgas bīskapam. Gulbenes pirmsākumi meklējami Krustalīces ielokā, kur kādreiz atradies latgaļu pilskalns. 14.-16.gs. šajā pašā vietā bijusi Rīgas virsbīskapa mūra pils. Šo pili Livonijas kara laikā sagrāva Krievijas cara Ivana Bargā karaspēks. Vēl pēc dažiem gadsimtiem, 1843.gadā, šajā pašā vietā tika uzcelta un iesvētīta Gulbenes luterāņu baznīca. Šī vieta uzskatāma par Gulbenes vēsturisko centru.

Pēc izpostīšanas 16.gs. pilsētiņa vairs neatjaunojās un līdz pat 20.gadsimtam te bija tikai Vecgulbenes muiža.

Pēc tam, kad 1902.gadā netālu no muižas izbūvēja šaursliežu dzelzceļu Pļaviņas- Alūksne un 1916./17.g. platsliežu dzelzceļu caur Ieriķiem, sāka augt aizvien lielāka apdzīvota vieta, līdz 1920.gadā Vecgulbenei piešķīra miesta tiesības. Miests auga ap diviem centriem - muižu un dzelzceļa staciju. Pēc smagajiem kara gadiem gulbeniešiem izdevās uzbūvēt gan dzelzceļa ierēdņu dzīvojamo namu koloniju, gan Latvijas Republikas lauku lielāko un skaistāko dzelzceļa staciju, gan Gulbenes komerc- un arodskolu. 1928.gadā miestam piešķīra pilsētas tiesības līdz ar seno vēsturisko nosaukumu - Gulbene.

1930-to gadu beigās Gulbene bija tipiska Latvijas pilsēta ar nepilniem 4000 iedzīvotāju un to sauca par ziedošo dārzu pilsētu. Pēc 2.pasaules kara (izpostīta Baltā pils, baznīca, stacija, dzīvojamie nami) Gulbene atkopās un turpināja augt. Pilsēta īpaši ātri veidojās kopš 1949.gada, kad kļuva par Gulbenes rajona administratīvo centru.

Arī šodien tā ir tipiska Latvijas pilsēta - ar 1-2 stāvu apbūvi, ar padomju tipveida dzīvojamo māju kvartāliem un pilsētas centru, taču neapšaubāmi ar savu īpatnējo noskaņu un skaistumu. Te joprojām darbojas Baltijā vienīgais pasažieru šaursliežu dzelzceļš - bānītis, kas katru dienu kursē no Gulbenes uz Alūksni un atpakaļ. Ap 200 ha pilsētā aizņem parki. Tie ir bijušie muižas parki, ko 19.gs. lika veidot un kopt Vecgulbenes muižas īpašnieki baroni Volfi.

Pilsēta vēsturiski veidojusies saplūstot diviem apbūves centriem – vēsturiskajam Vecgulbenes muižas centram un centram, kas veidojās ap dzelzceļa mezglu, kuri atradās 2km attālumā viens no otra. Šodien tie ir saplūduši vienā veselumā, Gulbenes pilsētā ar pavisam citu centru – centrālo skvēru ap kuru izvietojies pilsētas administratīvais kodols ar novada domes ēku, kultūras centru, bankām un citām iestādēm.

2.2. TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS MĒRĶI UN VIRZIENI

2.2.1. Pilsētas attīstības programmā noteiktie mērķi un prioritātes, kas saistāmi ar teritorijas plānojuma izstrādi.

Dabas resursi, vides kvalitāte

- Vides kvalitātes uzlabošana teritorijās, kas apdraud cilvēku veselību un ekosistēmu stabilitāti (piemēram, nesankcionētas izgāztuves, eitroficētas ūdenstilpes)

Cilvēkresursi

- Izglītot, motivēt, izveidot iedzīvotājiem atraktīvu vidi pašvaldībā
- Pilsētas vizuālās pievilcības paaugstināšana (augstas kvalitātes sabiedrisko telpu izveide, pieminekļu rekonstrukcija, ainavu veidošana, vides sakopšana)

Apdzīvojuma struktūra mājokļi

- Uzlabot mājokļu infrastruktūru piesaistot ES struktūrfondu finansējumu

Kultūra sports māksla

- Kultūrpolitikas un sporta politikas stratēģijas izstrāde un prioritāšu noteikšana
- Kultūras un sporta iestāžu telpu materiālās un tehniskās infrastruktūras sakārtošana
- Brīvdabas estrādes vai kopēja atpūtas un sporta kompleksa izveide
- Starptautiskā sadarbība, starptautiskie projekti
- Vairāku dienu peļņu nesošu pasākumu rīkošana
- Kultūras, sporta un atpūtas aktivitāšu savlaicīga un plaša reklamēšana Gulbenē, Vidzemē un Latvijā
- Plašas kultūras un sporta pasākuma organizēšanas iespējas

Tūrisms

- Pilsētas un tuvākās apkārtnes attīstīšana par kvalitatīvām tūrisma atpūtas vietām
- Pilnveidot un attīstīt pilsētas zaļo zonu, īpaši parkus: Spārītes, Emzes, Rūdolfas
- Attīstīt velotūrismu, izveidojot atbilstošus veloceliņus un maršrūtus

Izglītība

- Uz vidusskolas bāzes veidot informāciju tehnoloģiju koledžu, nodrošinot jauniešu apmācību uz vietas un viņu turpmāko palikšanu un/vai atgriešanos pilsētā;

Transporta infrastruktūra, sakari

- Veicināt gājēju, velosipēdistu un autovadītāju drošību pilsētā pieaugošās transporta intensitātes apstākļos.
- Iespējas izvietot Gulbenes pilsētas teritorijā loģistikas parkus, noliktavas un kravu pārkraušanas centrus starp dažādiem transporta veidiem (dzelzceļu un autotransportu)
- Veicināt SIA "Lattelekom" attīstības plānu īstenošanu sakaru modernizācijā, modernu komunikācijas līdzekļu un pakalpojumu izmantošanā

Vides infrastruktūra

- Ir uzsākta ūdenssaimniecības projekta realizācija;
- Atpūtas vietu labiekārtošana pilsētnieku un viesu atpūtai;
- Ūdenskrātuvju sakārtošana;
- Ūdens apgādi pilsētā nodrošināt atbilstošā kvalitātē un kvantitātē gan sadzīves, gan tehniskajām vajadzībām;
- Saglabāt ūdens resursus nākotnē;

2.2.2. Gulbenes pilsētas plānotā un atļautā teritorijas izmantošana

Teritorijas plānojuma atļautā izmantošana balstīta uz sekojošiem nosacījumiem:

- Uz esošo situāciju;
- Ievērojot likumdošanas un valsts institūciju izsniegtos nosacījumus;
- Izvērtējot ekonomiskos procesus Latvijā un Gulbenes novadā;
- Ievērojot esošo valsts mēroga, reģiona, rajona plānojuma nosacījumus;
- Ņemot vērā Gulbenes pilsētas teritorijas iedzīvotāju vēlmes;
- Ievērojot pilsētas attīstības nākotnes vīzijas;

Pilsētas iedalījums funkcionālajās zonās atspoguļo pilsētas funkcionālo un arhitektoniski telpisko organizāciju, nosaka teritorijas izmantošanas veidu, kā arī paredz specifiskus noteikumus un konkrētu pasākumu veikšanu.

Katrai no izdalītajām zonām pašvaldības saistošajos noteikumos reglamentēta atļautā izmantošana un apbūves noteikumi.

Gulbenes pilsētas teritorijas plānojumā izdalītas funkcionālās zonas atbilstoši pašreizējai teritorijas izmantošanai, kā arī perspektīvas (plānotās teritorijas ar noteiktu izmantošanu un apbūvi. Šajās teritorijās zemesgabalu īpašnieki un lietotāji var turpināt pirms plānojuma izstrādāšanas un spēkā stāšanās likumīgi uzsāktu izmantošanu, taču jaunu būvniecību vai cita veida saimniecisko darbību drīkst uzsākt tikai atbilstoši attiecīgai zonai paredzētajām plānojuma prasībām, kas iekļautas saistošajos apbūves noteikumos.

Ražošanas un jauktās ražošanas un tehniskās apbūves teritorijas veidojamās ārpus esošās dzīvojamās zonas – tām piemērotās vietās ar labu transporta pieejamību un perspektīvā ērtu infrastruktūras nodrošinājumu.

Plānojumā paredzēts saglabāt un attīstīt ģimenes māju apbūves teritorijas, prioritāri, vietās, kur tās sakļaujas ar jau esošo līdzīga veida apbūvi un ir ērtāk nodrošināmas ar nepieciešamo infrastruktūru. Tālākai dzīvojamās (ģimenes māju) apbūves attīstībai rezervētas jaunas teritorijas pilsētas dienvidu daļā virzienā uz Madonu un Rēzekni un Nākotnes ielas rajonā, kur ir izstrādāts un apstiprināts detālplānojums šīs teritorijas attīstībai.

Teritorijas plānojumā saglabāta arī pašreizējā daudzstāvu māju apbūves zona ar nelielu teritorijas rezervi tās attīstībai Nākotnes ielas rajonā.

Iedzīvotāju atpūtai, rekreācijai, tūrisma aktivitātēm, kā arī pilsētas telpiskās struktūras optimizācijai paredzēts saglabāt un no jauna veidot „zaļās” telpas – tūrisma un rekreācijas teritorijas. Pilsētas rietumu daļā, Valmes ezera rajonā, arī turpmāk samērā plašas teritorijas izmantojamās lauksaimniecības vajadzībām, jo šeit saglabājusies lauku teritorijām raksturīgā viensētu apbūve.

Valkas pilsētas teritorijas izmantošana atbilstoši esošajai situācijai attēlota kartogrāfiskajā materiālā Nr.1 „Gulbenes pilsētas teritorijas pašreizējā izmantošana” un perspektīvā izmantošana Nr.2 „Gulbenes pilsētas teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana.

Gulbenes pilsētas teritorijas plānojumā noteiktas sekojoša funkcionālās zonas:

- Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorija;
- Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorija;
- Jauktās dzīvojamo un darījumu iestāžu apbūves teritorija;
- Sabiedrisko iestāžu apbūves teritorija;
- Darījumu iestāžu apbūves teritorija;
- Jauktas darījumu iestāžu un ražošanas teritorija;
- Tehniskās apbūves teritorija;
- Transportlīdzekļu garāžu apbūves teritorija;
- Lauksaimniecībā izmantojamās teritorijas , sakņu un augļu dārzi;
- Dabas pamatnes teritorijas;
- Tūrisma un rekreācijas teritorijas;
- Mežu un meža parku teritorijas;
- Transporta infrastruktūras teritorija;
- Virszemes ūdens objektu teritorija.

2.2.2.1. Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas

Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas plānojumā izdalītas, lai nodrošinātu pilsētas iedzīvotāju pieprasījumu pēc mājokļa un sekmētu iedzīvotāju dzīves apstākļu uzlabošanu. Galvenie zemju izmantošanas veidi šajās teritorijās ir viengīmeņu un divgīmeņu dzīvojamo māju un to palīgēku apbūve, kā arī mazstāvu daudzdzīvokļu namu un rindu māju dzīvojamā apbūve ar īres un privātiem dzīvokļiem.

Pašreizējais izvietojums

Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas izvietojusies Aizkapu un Ievu gravas rajonos, kā arī teritorijās ap Raiņa, Liepu Zāles, Ābeļu, Ķiršu, Bērzu, Līko, Krasta, Bišu, Pamatu, Skolas, Latgales, Pavasara, 1.maija, Litenes, Ceriņu, Jasmīnu, Lauku, Lapu, Blaumaņa, Līko, Ozolu, Kļavu, Dzegužes ielām.

Perspektīvais izvietojums

Teritorijas plānojums paredz blīvāk apbūvēt jau esošās šim mērķim paredzētās teritorijas, kā arī:

- Teritorijas jaunizveidotās Zemeņu ielas rajonā;
Pēc detālplānījumu izstrādes:
- Teritorijas Litenes un Draudzesskolas rajonā;
- Teritorijai Tilta ielas rajonā;
- Teritorijai Raiņa ielas rajonā.

2.2.2.2. Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorija

Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas plānojumā izdalītas atbilstoši esošai situācijai. Šajās teritorijās galvenais zemju izmantošanas veids ir daudzstāvu daudzdzīvokļu nami, kā arī sabiedriskas iestādes, mazumtirdzniecības un darījumu uzņēmumi, kas nepieciešami mikrorajona apkalpei. Plānojums paredz šo teritoriju saglabāšanu, nepieciešamā vides un tehnisko kvalitāšu uzlabošana – infrastruktūras objektu radīšana, teritorijas labiekārtošana, ēku tehniskā stāvokļa atjaunināšana.

Pašreizējais izvietojums

Daudzstāvu dzīvojamā apbūve izvietojusies atsevišķos masīvos – Skolas ielas masīvā un Nākotnes ielas masīvā, kā arī atsevišķās vietās pilsētas centrālajā daļā – starp Vidus ielu un Gaitnieku ielu, O.Kalpaka un Dzelzceļa ielas rajonā, Pamatu ielas rajonā, pilsētas centrā – Rīgas ielas rajonā, uz Lazdu ielas, Līkās un jaunās ielas rajonā.

Daudzstāvu dzīvojamā apbūve aizņem 18 ha Gulbenes pilsētas teritorijas. Lielāko daļu dzīvojamās apbūves sastāda piecstāvu un trīsstāvu dzīvojamās mājas.

Perspektīvais izvietojums

Teritorijas plānojums paredz blīvāk apbūvēt jau esošās šim mērķim paredzētās teritorijas Nākotnes ielas dzīvojamo māju masīvā. Šāda veida perspektīvai apbūvei rezervēti aptuveni 2.5 ha.

2.2.2.3. Jauktās dzīvojamo un darījumu apbūves teritorijas

Jauktās dzīvojamo un darījumu apbūves teritorijas izdalītas, lai nodrošinātu pilsētas centrālo ielu rajonā sabalansētu teritoriju izmantošanu darījumu iestāžu, mazumtirdzniecības, pakalpojumu objektu un dzīvojamai apbūvei.

Pašreizējais izvietojums

Jauktās dzīvojamo un darījumu apbūves teritorijas izvietotas pilsētas centrālajā daļā, pašlaik Rīgas ielas rajonā starp Dzelzceļa un Blaumaņa ielām. Šajā teritorijā radīta iespēja savienot daudzstāvu un mazstāvu dzīvojamo apbūvi ar darījumu un mazumtirdzniecības un pakalpojumu objektu apbūvi.

Perspektīvais izvietojums

Teritorijas plānojums paredz paplašināt šāda veida apbūvi O.Kalpaka ielas rajonā teritorijā no Dzelzceļa ielas līdz Blaumaņa ielai.

2.2.2.4. Sabiedrisko objektu apbūves teritorija

Sabiedriskās apbūves teritorijas izdalītas, lai nodrošinātu sabiedriskās nozīmes objektu izvietojumu (valsts pārvaldes, pašvaldību un sabiedrisko organizāciju iestādes);

Paredzētas administratīvās pārvaldes, izglītības, medicīnas, kultūras, reliģiskas, sociālās aprūpes, sporta iestāžu apbūvei, kā arī finansu un dažāda profila pakalpojumu uzņēmumu apbūvei.

Pašreizējais izvietojums

Teritorijas izvietotas atbilstoši apbūves funkcionālam pielietojumam.

Perspektīvais izvietojums

Jaunas sabiedriskās apbūves teritorijas Gulbenes pilsētā plānotas Ozolu ielas rajonā.

2.2.2.5. Darījumu iestāžu apbūves teritorija

Darījumu apbūves teritorijas plānojumā izdalītas lai nodrošinātu pilsētas ekonomisko dzīvotspēju, veidotu pievilcīgu komerciālo apbūvi. Darījumu apbūves teritorijas plānojumā izdalītas komerciāla rakstura objektu izveidošanai.

Pašreizējais izvietojums

Darījumu iestāžu apbūves teritorijas izvietotas atbilstoši apbūves funkcionālam pielietojumam.

Perspektīvais izvietojums

Darījumu apbūves teritoriju paredzēts paplašināt apbūvējot šim nolūkam rezervētās teritorijas Nākotnes ielas rajonā.

2.2.2.6. Jauktās ražošanas teritorijas

Jauktās ražošanas teritorijas plānojumā izdalītas, lai veicinātu pilsētas ekonomisko attīstību, lai nodrošinātu tādu ražošanas uzņēmumu attīstību. Teritorijā izvietojami ražošanas uzņēmumi, vairumtirdzniecības iestādes, darījumu un administratīvās iestādes, noliktavas, mazumtirdzniecības un pakalpojumu objekti.

Pašreizējais izvietojums

Saglabājamās pašreizējās jauktās ražošanas teritorijas ziemeļu daļā, kas koncentrējušās ap dzelzceļa joslu (šeit Padomju Savienības laikā atradās lielāki ražošanas uzņēmumi – rūpnīca „Straume”, SCO, meliorācijas uzņēmums, maizes kombināts u.c.

Perspektīvais izvietojums

Atjaunot un veicināt jaunu ražotņu veidošanos esošajās ražošanas teritorijās – Brīvības ielas un Dzelzceļa ielas rajonā.

Jauktās ražošanas zona attīstāma pilsētas dienvidaustrumu daļā neapbūvētajā Nākotnes ielas teritorijā.

2.2.2.7. Tehniskās apbūves teritorijas

Tehniskās apbūves teritorijas plānojumā izdalītas, lai nodrošinātu inženiertehniskās apgādes, kā arī transporta apkāpes un noliktavu saimniecības vajadzības. Šajās teritorijās ietilpst ar ūdensvada un kanalizācijas tīklu, kā arī elektropārvadi un sakaru pārvadi saistītas būves.

Pašreizējais izvietojums

Tehniskās apgādes teritorijas izvietotas dažādās pilsētas vietās.

Perspektīvais izvietojums

Jaunas tehniskās apbūves teritorijas īpaši nav paredzētas, jaunu tehnisko objektu celtniecība paredzēta blakus esošajām tehniskās apbūves teritorijām.

2.2.2.8. Transportlīdzekļu garāžu apbūves teritorija

Transportlīdzekļu garāžu apbūves teritorijas plānojumā izdalītas, lai saglabātu iedzīvotāju transportlīdzekļu garāžu teritorijas, kas tiek izmantotas privātām vajadzībām. Galvenais zemju izmantošanas veids ir transportlīdzekļu garāžu apbūve.

Pašreizējais izvietojums

Transportlīdzekļu garāžu apbūves teritorijas izvietotas dažādās pilsētas vietās atbilstoši pašreizējam funkcionālam lietojumam.

Perspektīvais izvietojums

Jaunas transportlīdzekļu garāžu apbūves teritorijas nav plānotas.

2.2.2.9. Lauksaimniecībā izmantojamās teritorijas, sakņu un augļu dārzi

Lauksaimniecības teritorijas plānojumā izdalītas, lai saglabātu un attīstītu lauku tūrismu, kā arī dārzniecības - īpaši dārzeņu, puķu un košumkrūmu audzētavas. Galvenais zemes izmantošanas veids šajās teritorijās ir lauksaimniecības produkcijas ražošana un tai nepieciešamās būves.

Pašreizējais izvietojums

Pašreiz lauksaimniecībā izmantojamās zemes izvietotas pilsētas rietumu daļa Valmes ezera apkārtnē, kā vēsturiski veidojusies viensētu apbūve.

Perspektīvais izvietojums

Jaunas lauksaimniecības teritorijas Gulbenes pilsētā nav plānotas.

2.2.2.10. Tūrisma un rekreācijas teritorijas

Tūrisma un rekreācijas teritorijas plānojumā izdalītas, lai nodrošinātu iedzīvotāju atpūtas, rekreācijas vajadzības, tūrisma attīstību, saglabātu dabas vides kvalitāti un ainaviski estētiskās vērtības. Galvenie zemju izmantošanas veidi ir sabiedriskās nozīmes labiekārtoti koplietošanas rekreācijas objekti, parki, skvēri.

Pašreizējais izvietojums

- Centrālais skvērs,
- Jaunatnes parks (Gulbīšu parks)
- Pilsētas parki : Spārītes, Emzes, Baltās pils, Rūdolfa parks

Perspektīvais izvietojums

Jaunu apstādījumu veidošana gan parkos un skvēros, atjaunojot koku stādījumus.

Dzirnavu dīķim piegulošās teritorijas sakārtošana, dīķa sanācijas projekta realizācija, teritorijas labiekārtošana pilsētas iedzīvotāju atpūtas vajadzībām.

Atpūtas teritorijas labiekārtošana Nākotnes ielas rajonā, atbilstoši izstrādātajam detālplānojumam.

Pagalmu sakārtošana ap daudzdzīvokļu mājām.

2.2.2.11. Mežu un meža parku teritorijas

Šajā teritorijā ietilpst mežu zemes.

Pašreizējais izvietojums

Saskaņā ar meža valsts reģistra datu bāzi Gulbenes pilsētā esošais Spārītes parks 34,3 ha platībā (zemes vienības kadastra numurs 50010030027) atbilst Meža likuma 3.panta 1.punkta nosacījumiem – meža zemei. Uz Spārītes parku attiecas meža apsaimniekošanas un izmantošanu regulējošie normatīvie akti. Vēl mežu teritorijas pilsētā atrodas teritorijā ap Valmes ezeru un neliela teritorija pilsētas dienvidu daļā uz robežas ar Stradu pagastu. (Spārītes parka zemes vienību, kas atbilst meža zemēm, izvietojuma shēmu skat. pielikumā Nr. 4)

2.2.2.12. Kapsētu teritorijas

Izdalītas ar mērķi, saglabāt esošo kapsētu kā pilsētas iedzīvotāju apbedījumu teritoriju.

Pašreizējais izvietojums

Gulbenes pilsētas kapi – Miera iela 12, 14;

Brāļu kapi – Skolas iela 14

Perspektīvais izvietojums

Pilsētas teritorijā kapsētas paplašināt nav paredzēts. Jaunu apbedījumu veidošana paredzēta Daukstu pagasta teritorijā esošajos „Tanslavu kapos”.

2.2.2.13. Transporta infrastruktūras teritorija

Plānojums nosaka esošo un plānoto ielu un ceļu teritorijas, kā arī gājēju un veloceļu tīkla shēmu. Ielas un ceļi klasificēti atbilstoši to nozīmīguma pakāpei.

Pie transporta infrastruktūras pieskaitāmas ielas, ceļi, iebraucamie ceļi, grāvji, atklātie auto stāvlaukumi, trotuāri, veloceļi un ielu zaļās zonas.

Perspektīvā paredzēta plaša Gulbenes pilsētas tranzītielu un ielu rekonstrukcija.

Skatīt grafiskā pielikuma karti „*Gulbenes pilsētas ielu rekonstrukcijas kārtas*”

2.2.2.14. Virszemes ūdens objektu teritorijas

Par virszemes ūdens objektu teritorijām noteikti dažādas izcelsmes ezeri, dīķi, kā arī mākslīgās ūdenstilpes, upes, strauti, meliorācijas grāvji.

2.2.2.15. Dabas pamatne

Dabas pamatnes teritorijās ietilpst pilsētas zaļās teritorijas, kur apbūve nav zemes galvenais izmantošanas veids, bet saistīta ar dabas resursu izmantošanu arī rekreāciju un vides aizsardzību.

2.2.2.17. Ģeodēziskie atbalsta punkti

Ģeodēziskie atbalsta punkti ir ģeodēzisko koordinātu nesēji. Zemes gabali, kuros atrodas punkts un teritorija 5 m rādiusā no punkta centra ir šo punktu aizsardzības zona.

Izmantošana un veicamie pasākumi:

Ģeodēzisko punktu aizsardzības zonā aizliegts veikt jebkuru saimnieciskās ražošanas, zemes izmantošanas, būvniecības vai cita veida saimniecisko darbību, kas var negatīvi ietekmēt ģeodēziskā punkta stāvokli un izmantošanu ģeodēziskajiem darbiem.

Ģeodēzisko punktu uzraudzību un aizsardzību veikt saskaņā ar LR Ministru padomes lēmumu Nr.484 „Par nolikumu par valsts ģeodēzisko atbalsta punktu ierīkošanas, uzraudzības un aizsardzības kārtību” (16.11.1992.) ģeodēzisko punktu atrašanās vietas skat. kartē „Gulbenes pilsētas plānotā (atļautā) izmantošana”

2.2.2.18. Teritorijas, kurām nepieciešams detālplānojums

Mērķis

Detālplānojuma izstrādāšanas mērķis ir noteikt zemes gabalam detalizētus apbūves noteikumus un atrisināt iespējamo zemes sadalīšanu apbūves gabalos, atbilstoši teritorijas plānojumā noteiktajiem zemes izmantošanas veidiem.

Plānojot kompleksu teritorijas apbūvi ar inženiertehnisko tīklu un infrastruktūru izbūvi, jāizstrādā detālplānojums. Vietās, kur plānota daudzu dzīvojamo ēku, darījumu iestāžu u.c. ēku (ar palīgēkām) būvniecība, detālplānojumā paredzēt centralizētās ūdensapgādes un centralizētās kanalizācijas ierīkošanu, ar pieslēgumiem pie katras ēkas. Plānojot blīvu teritorijas apbūvi, nav pieļaujama individuāla ūdensapgādes un kanalizācijas ierīkošana, saskaņā ar likuma „Vides aizsardzību” 3.panta 3.punktā noteikto vides aizsardzības piesardzības principu, kas paredz, ka fiziskām un juridiskām personām ir pienākums, cik iespējams, samazināt antropogēno slodzi, kas rodas vai var rasties to darbības rezultātā. Teritorijas, kurām nepieciešams izstrādāt detālplānojumus attēlotas kartogrāfiskā materiāla kartē „Gulbenes pilsētas plānotā (atļautā) izmantošana”

Turpmāk, detalizējot Gulbenes pilsētas teritorijas plānojumu, pirms zemes gabalu sadalīšanas, apvienošanas vai būvniecības uzsākšanas detālplānojumi jāizstrādā:

- Zemes gabaliem, kuri nepieciešami pašvaldības funkciju realizēšanai un kuru platība pārsniedz minimālā apbūves gabala platību, izņemot gadījumus, ja zemes gabals piekļaujas ielai un tā konfigurācija nepārprotami pieļauj izstrādāt zemes gabala parcelācijas shēmu un ja nav nepieciešams plānot jaunus pievadceļus;
- Objektiem, kuri var nelabvēlīgi ietekmēt vidi, to rekonstrukcijas un citu izmaiņu gadījumos, kas ietekmē aizsargjoslu teritorijas;
- Brīvām, neapbūvētām teritorijām, kurām apbūves noteikumos nav pietiekami detalizēti apbūves noteikumi;
- Ugunsbīstamiem, sprādzienbīstamiem un citiem objektiem, kuros lieto, ražo vai glabā bīstamas ķīmiskas vielas, kas var izraisīt avāriju;
- Ja teritorijas plānojuma mērogs nenodrošina pietiekamu detalizāciju un precizitāti.

Teritorijas, kurām izstrādājami detālplānojumi attēlotas kartē „Gulbenes pilsētas plānotā (atļautā) izmantošana.

2.2.2.19. Būvniecībai nelabvēlīgās teritorijas, kā arī teritorijas , kurām nepieciešama īpaša inženiertehniskā sagatavošana

Būvniecībai nelabvēlīgās teritorijās, kuras nav piemērotas apbūvei augsta gruntsūdens līmeņa, kūdras nogulu, grunts piesārņojuma, nesagatavotas piekļūšanas, kā arī neizbūvētu maģistrālo inženierkomunikāciju vai kādu citu apstākļu dēļ, pirms būvniecības jāveic teritorijas inženiertehniskā sagatavošana. Tā var ietvert atsevišķus pasākumus(nosusināšanu, teritorijas uzbēršanu, grunts sanāciju vai nomaiņu, rekultivācijas darbus, maģistrālo inženierkomunikāciju, kā arī ar piekļūšanas nodrošināšanu saistīto ceļu un ielu izbūvi u.tml.) vai pasākumu kompleksu, kas jāveic, lai būvniecībai nodomātajā teritorijā būtu iespējams veikt apbūvi.

2.3.NORĀDES TURPMĀKAJAI PILSĒTAS ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAI UN PLĀNA ĪSTENOŠANAI.

2.3.1. Kopējo interešu teritorijas

Gulbenes pilsētai ar Beļavas pagastu perspektīvā būtu nepieciešama administratīvo robežu precizēšana, ar Stradu pagastu kopīgas ūdenssaimniecības infrastruktūras veidošana. Sadarbība veloceļu izbūvē uz Stradu pagasta Stāķu un Šķieneru ciemiem. Ar Daukstu pagastu jāveido sadarbība pilsētas kapu teritorijas apsaimniekošanā un Stradu pagastā attīrīšanas iekārtu teritorijas apsaimniekošanā.

2.3.2. Teritorijas plānojuma grozīšana

Gulbenes pilsētas teritorijas plānojuma izmaiņas veicamas saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem. Tie saistošo noteikumu punkti, kuros ir atsauces uz iespēju noteikt, detalizēt vai precizēt, veicot papildus darbības, piemēram, izstrādājot detālplānojumus, uzskatāmi par nosacījumiem un nav kvalificējami kā Teritorijas plānojuma un arī Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu grozījumi.

2.3.3. Teritorijas izmantošanas un apbūves uzraudzība un kontrole

Plānojuma īstenošanas galvenie instrumenti ir teritorijas izmantošanas zonējums, tās izmantošanas un apbūves noteikumi. Katrai vietai – gan zaļumu, gan apbūves teritorijām – atbilstoši teritorijas plānojuma zonējumam ir noteiktas telpiskās iespējas. Pilsētas attīstība telpiskajā aspektā notiek, realizējot šīs iespējas, kas reizē veido pilsētas struktūras pamatu un palīdz saglabāt gan dabas, gan kultūrvēsturiskās vērtības. Izmantošanas un apbūves noteikumos tiek konkretizētas gan atsevišķu vietu, gan teritoriju tipu izmantošanas iespējas atbilstoši teritorijas plānojuma redzējumam un pilsētas attīstības koncepcijai. Tā kā pilsēta līdzīgi dzīvam organismam atrodas nepārtrauktā attīstībā, tad plānojuma īstenošana nav kāda vienreizēja atsevišķa darbība, bet process, kurā teritorijas izmantošanas plāns un noteikumi spēlē ikdienas darbarīku lomu.

2.3.4. Civilā aizsardzība un ugunsdrošība

Rekonstruējot pilsētas ūdensapgādes sistēmu, tīklu rekonstrukcijas teritorijas tiks nodrošinātas ar ugunsdzēsības vajadzībām nepieciešamajiem hidrantiem. Pārējās teritorijās, izstrādājot detālplānojumus, jāparedz pasākumi pietiekama ūdens daudzuma nodrošināšanai ugunsdzēsības vajadzībām. Ārējo ugunsdzēsības ūdensapgādi jānodrošina atbilstoši LBN 222-99 prasībām.

Plānojuma ietvaros izstrādāta transporta (ielu un ceļu) shēma, kas paredz nodrošināt piekļūšanu visiem nekustamajiem īpašumiem pilsētas teritorijā.

Nepieciešams veikt ārējo situāciju riska samazināšanu, nodrošinot kontroli bīstamajos uzņēmumos un riska objektos, uzlabojot koordināciju starp civilajā un ugunsdrošībā iesaistītajām iestādēm, uzņēmumiem un organizācijām, kā arī paredzēt iedzīvotāju informēšanas un izglītošanas pasākumus.

1.pielikums

Pašvaldības autoceļi, kas nodrošina satiksmi starp apdzīvotājām vietām vai savieno apdzīvotās vietas ar augstākas nozīmes autoceļu tīklu

N.p.k.	Ielas nosaukums	Adrese		Ielas		Ielas platums
		no	līdz	Melnais segums (garums m)	Grants segums (garums m)	
1.	Baložu iela (P 37)	Brīvības iela	pilsētas robeža	1050		
2.	Blaumaņa iela (P 35)	Rīgas iela	O.Kalpaka iela	330		
	Blaumaņa iela (P 35)	O.Kalpaka iela	Pilsētas robeža	1460		
			Blaumaņa iela kopā;	1790		
3.	Naglenes iela (V 410)	Brīvības iela	Ceļš V 410	210		
4.	Parka ielas posms (P 36)	Rēzeknes iela	Brīvības iela		290	
5.	Rīgas ielas posms (P 35)	Brīvības iela	Blaumaņa iela	360		
6.	Rēzeknes iela (P 36)	Parka iela	pilsētas robeža	190		
			Kopā:	3600	290	

Pilsētas nozīmes ielas

N.p.k.	Ielas nosaukums	Adrese		Ielas		Ielas platums
		no	līdz	Melnais segums (garums m)	Grants segums (garums m)	
1.	Alkšņu iela	Stacijas iela	Naglenes iela		320	12
2.	Ausekļa iela	Zvaigžņu iela	Naglenes iela		380	12
3.	Asarupes iela	Blaumaņa iela	pilsētas robeža		580	12
4.	Ābeļu iela	O.Kalpaka iela	Rīgas iela	260		18
	Ābeļu iela	Rīgas iela	Brīvības iela	300		
	Ābeļu iela	Brīvības iela	Vidus iela		60	
	Ābeļu iela	Vidus iela	dzelzceļš		80	
			Ābeļu iela kopā:	560	300	
5.	Bērzu iela	Rīgas iela	Brīvības iela	560		18
6.	Blaumaņa ielas posms	Rīgas iela	Līkā iela		120	
7.	Bišu iela	O.Kalpaka iela	Pamatu iela	320		12
8.	Brīvības iela	Upes iela	Dzirnavu iela	600		22,5
	Brīvības iela	Dzirnavu iela	Pļaviņu dzelzceļš	1360		
	Brīvības iela	Pļaviņu	Ieriķu	640		

		dzelzceļš	dzelzceļš			
	Brīvības iela	Ieriķu dzelzceļš	pilsētas robeža	580		
			Brīvības iela (A/c P27 turpin.)kopā:	3180		
9.	Ceriņu iela	Draudzesskolas iela	Litenes iela		430	16
10.	Dārza iela	Ziemeļu iela	Zvaigžņu iela		160	12
	Dārza iela	Zvaigžņu iela	Ausekļa iela		140	
	Dārza iela	Ausekļa iela	Alksņu iela		190	
			Dārza iela kopā:		490	
11.	Dzelzceļa iela	Dzelzceļa iela 2	Dzelzceļš	280		18
	Dzelzceļa iela	dzelzceļš	Robežu iela 24	280		
	Dzelzceļa iela	Robežu iela 24	O.Kalpaka iela	620		
	Dzelzceļa iela	O.Kalpaka iela	Rīgas iela	260		
			Dzelzceļa iela kopā;	1440		
12.	Dīķa iela	Brīvības iela	Brīvības iela		440	12
13.	Draudzesskolas iela	Litenes iela	Pilsētas robeža	360		16
14.	Dzeguzes iela	Ozolu iela	Līkā iela		230	15
15.	Dzirnavu iela	Brīvības iela	upe		80	16
	Dzirnavu iela	upe	Tilta iela		950	
	Dzirnavu iela	Tilta iela	upe		140	
			Dzirnavu iela kopā:		1170	
16.	Dzilnas iela	Rīgas iela	Parka iela		260	12
17.	Emzes iela	Dzelzceļa iela	Pilsētas robeža		1010	12
18.	Gala iela	Raiņa iela	Baložu iela		160	12
19.	Gaitnieku iela	Ozolu iela	Jaunatnes parks		150	12
	Gaitnieku iela	Cauri parkam	Līkā iela	130		
	Gaitnieku iela	Līkā iela	Vidus iela	180		
	Gaitnieku iela	Vidus iela	Dzelzceļa iela	150		
	Gaitnieku iela	Dzelzceļa iela	dzelzceļš		50	
			Gaitnieku iela kopā:	460	200	
20.	Jasmīnu iela	Draudzesskolas iela	Ceriņu iela		190	12
21.	Jaunā iela	Blaumaņa iela	Brīvības iela	180		12
22.	Kalna iela	Brīvības iela	Zaļā iela	90	120	12
23.	Kļavu iela	Vidus iela	Robežu iela		510	16
24.	Krasta iela	Ābeļu iela	Brīvības iela		140	12
	Krasta iela	Brīvības iela	Raiņa iela		60	
	Krasta iela	Raiņa iela	Vidus iela		400	
	Krasta iela	Vidus iela	dzelzceļš		180	
			Krasta iela kopā:		780	
25.	O.Kalpaka iela	Parka iela	Blaumaņa	550		

			ielā			
	O.Kalpaka iela	Blaumaņa iela	Dzelzceļa	1210		
			O.Kalpaka iela kopā:	1760		
26.	Ķiršu iela	Brīvības iela	Purva iela		460	16
27.	Lauku iela	Litenes iela	Blaumaņa iela		250	12
28.	Lapu iela	Blaumaņa iela	Litenes iela		160	12
29.	Latgales iela	O.Kalpaka iela	Pavasara iela			12
30.	Lazdu iela	Skolas iela	Blaumaņa iela	360		12
31.	Liepu iela	dzelzceļš	Baložu iela		210	12
32.	Līkā iela	Krasta iela	Brīvības iela		270	16
	Līkā iela	Brīvības iela	Ābeļu iela	460		
	Līkā iela	Ābeļu iela	Bērzu iela	170		
	Līkā iela	Bērzu iela	Rīgas iela	300		
	Līkā iela	Rīgas iela	O.Kalpaka iela	260		
	Līkā iela	O.Kalpaka iela	Robežu iela		510	
			Līkā iela kopā:	1190		
33.	Litenes iela	Pilsētas robeža	Parka iela		1380	18
34.	1.Maija iela	Blaumaņa iela	Parka iela		380	16
35.	Malas iela	Zvaigžņu iela	Malas iela 13A		350	12
36.	Miera iela	Viestura iela	Brīvības iela	1370		20
37.	Naglenes iela (A/c V388 turpinājums)	A/c V410	Pilsētas robeža	1020		18
38.	Nākotnes iela	Blaumaņa iela	Litenes iela	650		24
39.	Ozolu iela	Rīgas iela	O.Kalpaka iela	260		18
	Ozolu iela	O.Kalpaka iela	Dzelzceļa iela	1270		
			Ozolu iela kopā:	1530		
40.	Pamatu iela	O.Kalpaka iela	Rīgas iela	260		12
41.	Parka iela	Brīvības iela	Rēzeknes iela	780		12
42.	Pavasara iela	Blaumaņa iela	Latgales iela		180	16
43.	Pļavu iela	Zvaigžņu iela	Miera iela		310	16
	Pļavu iela	Miera iela	Stacijas iela		380	
			Pļavu iela kopā:		690	
44.	Pils iela	Brīvības iela	Pils iela 6		120	12
45.	Purva iela	Vidus iela	dzelzceļš		210	12
46.	Raiņa iela	Līkā iela	Brīvības iela		180	12
	Raiņa iela	Brīvības iela	Vidus iela		340	
	Raiņa iela	Vidus iela	dzelzceļš		70	
	Raiņa iela	dzelzceļš	Baložu iela		250	
	Raiņa iela	Raiņa iela	Valme		1140	
			Raiņa iela kopā:		1980	

47.	Robežu iela	O.Kalpaka iela	Ozolu iela	390		18
	Robežu iela	Ozolu iela	Dzelzceļa iela		360	
			Robežu iela kopā:	390	360	
48.	Rīgas iela	Blaumaņa iela	Miera iela	1150		22,5
49.	Saules iela	Vidus iela			440	16
50.	Skolas iela	O.Kalpaka iela	Blaumaņa iela	640		16
51.	Stacijas iela	Viestura iela	Stacijas iela 3		220	16
	Stacijas iela	Zvaigžņu iela	Naglenes iela		490	
			Stacijas iela kopā:		710	
52.	Sporta iela	Ozolu iela	Sporta iela		90	16
53.	Smilšu iela	Miera iela	Stacijas iela		220	12
54.	Tilta iela	Vidus iela	Dzirnavu iela		890	12
55.	Upes iela	Brīvības iela	parks	200	60	12
56.	Ūdensvada iela	Ozolu iela	parks		170	12
57.	Vidus iela	Kļavu iela	Ozolu iela		120	16
	Vidus iela	Ozolu iela	Līkākā iela		160	
	Vidus iela	Līkākā iela	O.Kalpaka iela		200	
	Vidus iela	O.Kalpaka iela	Rīgas iela	260		
	Vidus iela	Rīgas iela	Bērzu iela	570		
	Vidus iela	Bērzu iela	Brīvības iela	80		
	Vidus iela	Brīvības iela	tilts	570		
	Vidus iela	tilts	Dzirnavu iela	470		
			Vidus iela kopā:	1950	480	
58.	Vidzemes iela	dzelzceļš	Miera iela		190	16
	Vidzemes iela	Miera iela	Proj. Stacijas iela		100	
			Vidzemes iela kopā:		290	
59.	Viestura iela	Miera iela	pilsētas robeža	600	670	18
60.	Zāles iela	dzelzceļš	Raiņa iela		160	12
61.	Ziemeļu iela	Naglenes iela	Dārza iela		420	12
62.	Zvaigžņu iela	Brīvības iela	Miera iela	370		
	Zvaigžņu iela	Miera iela	Naglenes iela		900	12
			Zvaigžņu iela kopā:	370	900	
			Kopā:	21490	21190	

Neizbūvētās pilsētas nozīmes ielas

N.p.k.	Ielas nosaukums	Adrese		Ielas		Ielas platums
		no	līdz	Melnais segums (garums m)	Grants segums (garums m)	

1.	Malienas iela					20
2.	Marisas iela					20
3.	Vītolu iela					12
4.	Zaļā iela					16
5.	Zemeņu iela					16

2. pielikums

**Projekta „Gulbenes pilsētas ielu seguma rekonstrukcija
2. kārtā” iekļauto ielu saraksts**

N.p.k.	ielas nosaukums vai posms
1	Dzelzceļa iela, posmā no Rīgas ielas Emzes parkam
2	Nākotnes iela, posmā no Blaumaņa ielas līdz Litenes ielai
3	Ābeļu iela posmā no Līkās ielas līdz O.Kalpaka ielai
4	Bērzu iela, posmā no Rīgas ielas līdz Brīvības ielai
5	Dzilnas iela, posmā no Rīgas ielas līdz Parka ielai
6	Krasta iela, posmā no Brīvības ielas līdz Vidus ielai
7	1.Maija iela, posmā no Blaumaņa ielas līdz 1.Maija iela 7
8	Latgales iela, posmā no O.Kalpaka līdz Pavasara ielai
9	Lazdu iela, posmā no Blaumaņa ielas līdz Skolas ielai
10	Līkā iela, posmā no Robežas ielas līdz O.Kalpaka ielai
11	O.Kalpaka iela, posmā no Blaumaņa ielas līdz Parka ielai
12	O.Kalpaka iela, posmā no Blaumaņa ielas līdz Dzelzceļa ielai
13	Pavasara iela, posmā no Latgales ielas līdz Blaumaņa ielai
14	Rīgas iela posmā no Rīgas ielas 27 līdz Blaumaņa ielai
15	Upes iela, posmā no Robeža ielas līdz Upes ielai 3
16	Gaitnieku iela, posmā no Līkās ielas līdz Dzelzceļa ielai
17	Pamatu iela, posmā no Rīgas ielas līdz O.Kalpaka ielai
18	Dzirnavu iela, posmā no Brīvības ielas līdz Vidus ielai 76
19	Skolas iela, posmā no O.Kalpaka ielas līdz Blaumaņa ielai
20	Raiņa iela, posmā no Brīvības ielas līdz Līkai ielai
21	Zvaigžņu iela, posmā no Zvaigžņu ielas 15 līdz Naglenes ielai
22	Vidus iela, posmā no Rīgas ielas līdz Ozolu ielai

Projekta „Gulbenes pilsētas ielu seguma rekonstrukcija 3. kārtā” iekļauto ielu saraksts

N.p.k.	Ielas nosaukums vai posms
1	Zvaigžņu iela (Brīvības – Miera iela)
2	Miera iela (pilsētas robeža - Dzelzsceļa līnija)
3	Vidus iela (O.Kalpaka - Dzirnau iela)
4	Vidus iela (Ozolu – Kļavu iela 2a)
5	Ozolu iela (Dzeguzes – Dzelzceļa iela)
6	Raiņa iela (Brīvības -Vidus ielai)
7	Litenes iela (Parka iela - Blaumaņa iela)
8	Dzeguzes iela (Līkā iela - Notekgrāvis Emzes parkā)
8.1	Ozolu iela 12
8.2	Ozolu iela 18a
9	Stacijas iela (Naglenes – Zvaigžņu iela)
10	Pļavu iela (Zvaigžņu iela - Zvaigžņu/Stacijas iela)
11	Dārza iela (Alkšņu iela - Ziemeļu iela)
12	Ausekļa iela (Naglenes - Zvaigžņu iela)
13	Alkšņu iela (Naglenes - Stacijas iela)

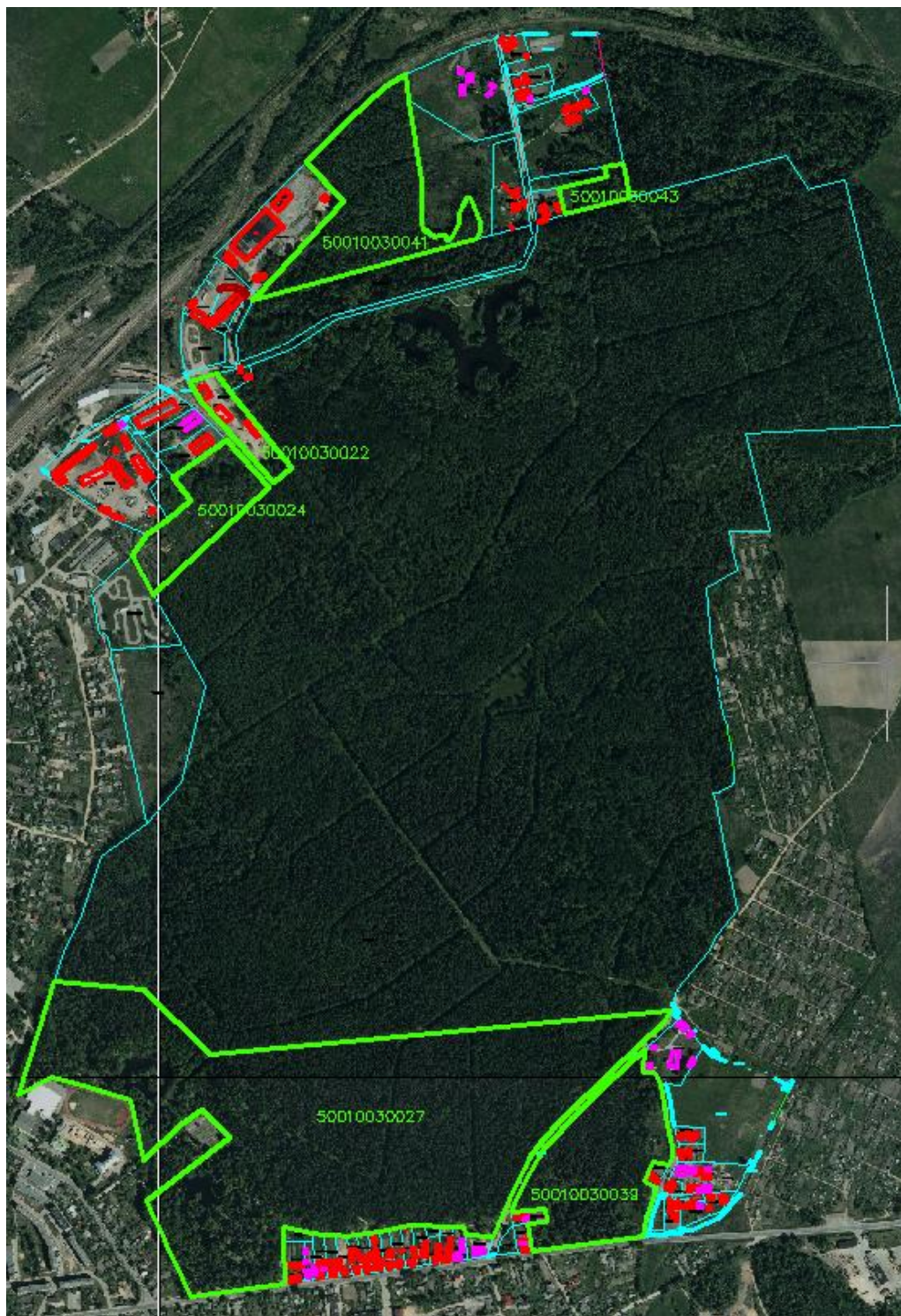

14	Viestura iela (Miera iela - pilsētas robeža)
15	Raiņa iela (Dzelzceļa līnijas - Raiņa 99)
16	Emzes iela (Dzelzceļa iela - pilsētas robeža)
17	Robežu iela (O. Kalpaka - Dzelzsceļa iela)
18	Kļavu iela (Robežu iela - Vidus iela)
19	Draudzesskolas iela (Litenes iela - pilsētas robeža)
20	Ceriņu iela (Draudzesskolas - Litenes iela)
21	Lauku iela (Blaumaņa iela - Litenes iela)
22	Tilta iela (Vidus - Dzīrnavu - Dzīrnavu iela)
23	Lapu iela (Blaumaņa iela- Litenes iela)
24	Jasmīnu iela
25	Naglenes iela (Naglenes iela 8 - pilsētas robeža)
26	Brīvības iela (Parka iela-pilsētas robeža)

Komunālās saimniecības ūdeņu ieguves avoti Gulbenē

DB Nr.			Ģeogrāfiskās koordinātas		Nosaukums	Adrese	Horizonts	Pieļaujamais patēriņš, m ³		Patēriņa režīms
	X	Y	Z.pl.	A.gar.				Dien naktī	Gadā	
P600516	666738	340085	57°10'25"	26°45'29"	AA1	Dzilnas	Gaujas	27	10 000	Vienmērīgs
P600519	666826	340398	57°10'35"	25°45'35"	AA2	Ābeļu	Pļaviņu	0	0	Rezerves
P600512	662218	340430	57°10'42"	26°41'01"	AA3	Bērzu	Gaujas	0	0	Rezerves
P600513	667600	339965	57°10'20"	25°46'20"	AA4	Blaumaņa	Gaujas	0	0	Rezerves
P600515	662737	340482	57°10'43"	26°41'32"	AA5	Gaitnieku-3	Gaujas	548	200 020	Vienmērīgs
P600552	662737	340482	57°10'43"	26°41'32"	AA6	Jaunais tornis	Pļaviņu	274	100 010	Vienmērīgs
P600517	666826	340398	57°10'35"	26°45'35"	AA7	Gaitnieku-1	Pļaviņu-Daugavas	274	90 155	Vienmērīgs

SPĀRĪTES PARKA ZEMES VIENĪBU, KAS ATBILST MEŽA ZEMĒM, IZVIETOJUMA SHĒMA

Apzīmējumi :

_____ zemes vienības robeža

50010030027 zemes vienības kadastra Nr.